CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आ. / २८२

आरक्षित

तन्त्र [redacted] शा.पु.आ. [redacted]

९१

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

3302

एतत् त्रितयमपि प्रथमविद्याविषयम्।

(साधनमुच्चये)

या तिथिर्यस्य देवस्य तस्यां वा साधकोत्तमः।
सूर्योदयं समारभ्य यावदस्तमयो भवेत्॥
सूर्यास्तं वा समारभ्य यावत् सूर्योदयो भवेत्।
तावत्कालं जपेन्मन्त्रं पुरश्चर्येयमीरिता॥
होमादिविप्रभोज्यान्तं कर्त्तव्यं पूर्ववद्बुधैः।

(*अगस्त्यसंहितायाम्)

चैत्रे मासि नवम्यां तु जातो रामः स्वयं हरिः।
पुनर्वस्वृक्षसंयुक्ता सा तिथिः सर्वकामदा॥

तथा—

तस्मिन् दिने महापुण्ये राममुद्दिश्य भक्तितः।
जपेदेकान्त आसीनो यावत् स्याद्दशमीदिनम्॥
तेनैव स्यात् पुरश्चर्या दशम्यां भोजयेद्द्विजान्।
भक्ष्यभोज्यैर्बहुविधैर्भक्त्या दद्याच्च दक्षिणाम्॥
कृतकृत्यो भवेत् तेन सद्यो रामः प्रसीदति।

तिथिनिर्णयमाह।

चैत्रे शुद्धा तु नवमी पुनर्वसुयुता यदि।
मध्यान्हयोगेन महापुण्यतमा भवेत्॥
मी चाष्टमी विद्धा त्याज्या विष्णुपरायणैः।
पोषणं नवम्यां वै दशम्यामेव पारणम्॥

वाडवानलीये)

क्ष्ये तत्राप्यशक्तानां पुरश्चरणमुत्तमम्।

---

* 'अगस्त्यसंहिताया'मित्यारभ्य 'दशम्यामेव पारण'मित्यन्तं केवलं ५
स्तके उपलभ्यते।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पञ्चाद्यां तिथिमारभ्य यावत् तद्देवतातिथिः ॥
तावज्जपेद्रुद्राक्षमय्या मालया प्रहरद्वयम् ।
जपान्ते पूजनं कुर्यात् प्रत्यहं हवनादिकम् ॥
यस्य कस्यापि मन्त्रस्य पुरश्चरणमिष्यते ।

तत्रेति पूर्वोक्तलक्षजपरूपपुरश्चरण इत्यर्थः ।

अथ ग्रहणकालीनपुरश्चरणम् । तदुक्तं (मेरुतन्त्रे)

अथ वाऽन्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
ग्रहणेऽर्कस्य चेन्दोर्वा शुचिः पूर्वमुपोषितः ॥
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः ।
स्पर्शाद्विमुक्तिपर्यन्तं जपेन्मन्त्रं समाहितः ॥
तावत्कालं जपित्वेत्थं ततो होमादिकं चरेत् ।
ब्राह्मणान् भोजयेत् पश्चात् पुरश्चर्यासमं त्विदम् ॥
प्रायश्चित्ते प्रयोगस्य प्रत्यवायस्य नाशने ।
येषां जपे च होमे च सङ्ख्या तन्त्रेषु नोदिता ॥
तत्र सेयं पुरश्चर्या सर्वतन्त्रेषु गोपिता ।

तन्त्रान्तरेऽपि ।

ग्रहणे चन्द्रसूर्यस्य शुचिः पूर्वमुपोषितः ।
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः ॥
यद्वा शुद्धोदके स्नात्वा शुचौ देशे समाहितः ।
स्पर्शाद्विमुक्तिपर्यन्तं जपं कुर्यादनन्यधीः ॥
अनन्तरं दशांशेन क्रमाद्धोमादिकं चरेत् ।
तदन्ते महतीं पूजां कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ॥
ततो मन्त्रस्य सिद्ध्यर्थं गुरुं संपूज्य तोषयेत् ।
ततः प्रयोगान् कुर्वीत मन्त्रवित् कल्पनोदितान् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्री ५ को सरकार

(कालीतन्त्रे)

अथ वाऽन्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
चन्द्रसूर्यग्रहे चैव ग्रासावधि विमुक्तितः ॥
यावत्सङ्ख्यं मनुं जप्त्वा तावद्धोमादिकं चरेत् ।

(सनत्कुमारसंहितायाम्)

अथ वाऽन्यप्रकारेण पौरश्चरणिको विधिः ।
चन्द्रसूर्योपरागे च स्नात्वा प्रयतमानसः ॥
संस्पर्शादिविमोक्षान्तं जपेन्मन्त्रमनन्यधीः ।
दृष्ट्वा स्नात्वा च संकल्प्य विमोक्षान्तं जपं चरेत् ॥
तावद्धोमादिकं कुर्याद्ग्रहणान्ते शुचिः पुमान् ।
एवं जपान्मन्त्रसिद्धिर्भवत्येव न संशयः ॥

तावदिति यावान् जपो जात इत्यर्थः ।

तदुक्तं (सिद्धेश्वरीमतेऽपि)

चन्द्रसूर्यग्रहे देवि ग्रासावधि विमुक्तितः ।
यावत्सङ्ख्यमनुर्जप्तस्तावद्धोमादिकं चरेत् ॥
पञ्चाङ्गं तावदेव स्याज्जपहोमौ समौ स्मृतौ ।
सिद्धेश्वरीमतं प्रोक्तं सर्वसिद्धिप्रदायकम् ॥

(चन्द्रपीठमन्त्रदेवप्रकाशिकरत्नावल्यादौ)

उपवासत्रयं कृत्वा एवं वा शक्त्यपेक्षया ।
श्राद्धादि चातिसंक्षेपाद्ग्रहणे स्पर्शमात्रतः ॥
समुद्रगायां सरिति कण्ठमात्रे जले स्थितः ।
जपं कुर्यादुद्ग्रहान्तं होमाद्यं तद्दशांशतः ॥
संपूर्णां दक्षिणां दत्वा मन्त्रसिद्धिमवाप्नुयात् ।
ततः प्रयोगान् कुर्वीत मन्त्रवित् कल्पनोदितान् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(तन्त्रचिन्तामणि) धृततन्त्रान्तरवचनानि।

अथ वाऽन्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
सूर्यचन्द्रोपरागे तु नाभिमात्रोदके स्थितः ॥
ग्रासाद्विमुक्तपर्यन्तं जपं कुर्यान्महेश्वरि ।
तद्दशांशं होमयेद्धि तद्दशांशैस्त्रयं क्रमात् ॥
अनेन क्रमयोगेन सङ्गमे संजपेच्च वा ।
एकाङ्गुष्ठोपरि स्थित्वा ग्रासावधि विमुक्तितः ॥
पञ्चाङ्गं चाथ वाऽष्टाङ्गं दशाङ्गाख्यपुरस्क्रियाम् ।
कुर्याद्यत्नेन देवेशि सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥
अथ वाऽन्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
ग्रहणेऽर्कस्य चेन्दोर्वा शुचिः पूर्वमुपोषितः ॥
घटिकार्धं पूर्वमेव ग्रहणं परिवर्त्तते ।
तदा स्नानं विधातव्यं ग्रस्ते संकल्पमाचरेत् ॥
जाताशौचं मृताशौचं ग्रहणे नास्ति पार्वति ।
विमोक्षान्तं जपं कुर्यात् सम्यग्ज्ञाते समापनम् ॥
सूर्ये छन्ने अनायातघटिकार्धं विचारयेत् ।
ततः समापनं कुर्यात् सिद्धमन्त्रो भवेद्ध्रुवम् ॥
प्रमादाद्गलिते यागे बहुविप्रान् प्रभोजयेत् ।
यद्यदङ्गं विहीयेत तत्साङ्गे द्विजभोजनम् ॥
दशांशं हवनं कुर्यात् तर्पणं तद्दशांशतः ।
मार्जनं तद्दशांशेन दशांशेनाभिषेचनम् ॥
दशांशं विप्रभोज्यं च देवरूपो नरो भवेत् ।
यद्यदङ्गं विहीयेत तत्सङ्ख्याद्विगुणो जपः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्वित्रिवेदबाणभेदैर्विप्रादीनां क्रमः स्मृतः ।

(वाडवानलीये)

चन्द्रसूर्योपरागे च जपेन्मन्त्रमनन्यधीः ।
स्पर्शाद्विमुक्तपर्यन्तं तावद्धोमादिकं चरेत् ॥
अथ वा तद्दशांशेन पुरश्चरणमुच्यते ।

अत्र स्पर्शपदं स्पर्शज्ञानपरम् ।

चक्षुषा दर्शनं राहोर्यत् तद्ग्रहणमुच्यते ।
तत्र कर्माणि कुर्वीत गणनामात्रतो न हि ॥

इति स्मार्त्तवचनात् ।

तथा च ।

सूर्यग्रहणकालादिर्नान्यः कालः प्रशस्यते ।
यस्तु श्राद्धानुरोधेन ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः ॥
न करोति पुरश्चर्यां नरके स विपच्यते ।

इत्यादिवचनान्मन्त्रिणां ग्रहणपुरश्चरणमावश्यकम् ।

सर्वस्वेनापि कर्त्तव्यं श्राद्धं वै राहुदर्शने ।
अकुर्वाणस्तु नास्तिक्यात् पङ्के गौरिव सीदति ॥

श्राद्धकरणे स्मार्त्तनिन्दार्थवादस्तु दीक्षितान्यपर इति सुधार्णवकृतः ।
तदुक्तं सनत्कुमारेणापि ।

जपयज्ञं परित्यज्य पितृयज्ञं करोति यः ।
स भवेद्देवताद्रोही पितॄन् सप्त नयत्यधः ॥

इति केचित् प्रतिनिधिद्वारा श्राद्धमामनन्ति ।
अन्ये तु ।

अन्नाभावे द्विजाभावे प्रवासे पुत्रजन्मनि ।
हेमश्राद्धं सग्रहे च शूद्रः कुर्यात् स एव हि ॥

इति वचनाद्धेमश्राद्धं विधाय पुरश्चरणमाचरन्ति । हेमश्राद्धं च पित्रुद्देशेन यथाशक्तिसुवर्णदानम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कल्पलताकृतस्तु—

जपयज्ञं परित्यज्येत्यादिसनत्कुमारवचनमारब्धपुरश्चरणमध्ये मध्याह्नपतित-सूर्यग्रहणविषयमित्याहुः ।

वस्तुतः स्मार्त्तानां श्राद्धं तान्त्रिकाणां तु पुरश्चरणमावश्यकम् ।

तान्त्रिकस्तु जपं कुर्यात् स्मार्त्तः श्राद्धं समाचरेत् ।

इति (सिद्धान्तसार) वचनात् ।

ग्रहणपुरश्चरणसंकल्पस्तु—

ॐ अद्येत्यादिराहुग्रस्ते दिवाकरे निशाकरे वाऽमुक-गोत्रोऽमुकशर्माऽमुकदेवताया अमुकमन्त्रसिद्धिकामो ग्रा-साद्विमुक्तिपर्यन्तं जपरूपपुरश्चरणमहं करिष्ये—इति ।

अत्र केचित् ।

जपो होमस्तर्पणं च मार्जनं विप्रभोजनम् ।
पञ्चाङ्गोपासनं लोके पुरश्चरणमिष्यते ॥

तथा—

सिद्धिकामोऽस्य मन्त्रस्य यावत्सङ्ख्यं जपं ततः ।
दशांशं हवनं कुर्यात् तद्दशांशं तु तर्पणम् ॥
दशांशं मार्जनं कुर्याद्दशांशं विप्रभोजनम् ।

इत्यादिवचनादेकसंकल्पान्तरे तु पञ्चाङ्गोपासनमेव पुरश्चरणम् । ग्रहण-पुरश्चरणादौ तु पुरश्चरणपदं भाक्तम् । तस्य जपमात्ररूपत्वादेकसंकल्पान्तारितप-ञ्चाङ्गोपासनत्वाभावात् । तत्र होमादिविधानं तु प्रधानीभूतपुरश्चरणतुल्यता-बोधनायेत्याहुस्तच्चिन्त्यम् ।

(मेरुतन्त्रादौ) मुख्यपुरश्चरणेऽपि प्रथमतो जपमात्रसंकल्पोक्तत्वात् । मन्त्र-मार्गादिभेदेन न्यूनातिरिक्ताङ्गस्य पुरश्चरणस्य च तत्रैवोक्तत्वादेव संकल्पा-न्तरितपञ्चाङ्गोपासनस्यैव पुरश्चरणपदवाच्यत्वे प्रमाणाभावात् । 'पञ्चाङ्गोपासनं लोके पुरश्चरणमिष्यत' इत्यादिवचनं च येषां मन्त्राणां पञ्चाङ्गमेव पुरश्चरणं तन्मन्त्रपुरश्चरणपरं न तु मन्त्रसामान्यपुरश्चरणपरम् । एकेनैव वाक्येन साङ्ग-जपसंकल्पस्तु लाघवार्थः ।

(साधनसमुच्चये)

दोषादल्पाद्भयं हित्वा ज्योतिःशास्त्रनिरूपितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

राहुं दृष्ट्वा जपं कुर्यात् कोटिपुण्यफलप्रदम् ॥

ज्योतिःशास्त्रोक्तदोषप्रतीकारोऽप्युक्तस्तत्रैव ।

निर्माय राजतं चन्द्रं सौवर्णं च दिवाकरम् ।

पञ्चोपचारैरभ्यर्च्य दद्याद्विप्राय बुद्धिमान्—इति ॥

तथा—

ग्रासाद्विमुक्तिपर्यन्त यदा संकल्पितो जपः ।

ग्रस्तास्ते शास्त्रतो ज्ञात्वा विमुक्तिं जपमुत्सृजेत् ॥

अदृष्ट्वा नैव भुञ्जीत सूर्यं वा रजनीकरम् ।

तथा—

यामत्रयं न भोक्तव्यं चन्द्रग्रहणपूर्वतः ।

सूर्यग्रहणतः पूर्वं प्रहराणां चतुष्टयम् ॥

यत् तु (मत्स्यपुराणे)

अपराह्णे न मध्याह्ने मध्याह्ने न तु संगवे ।

भुञ्जीत चेत् संगवे स्यान्न पूर्वं भुक्तिमाचरेत् ॥

इति वचनं तद्बालवृद्धातुरविषयम् ।

तदुक्तं वृद्धवसिष्ठेन ।

सूर्यग्रहे तु नाश्नीयात् पूर्वं यामचतुष्टयम् ।

चन्द्रग्रहे तु यामाँस्त्रीन् बालवृद्धातुरैर्विना—इति ॥

अथ वर्णौषधिपुरश्चरणम् ।

(मेरुतन्त्रे)

अयोग्यगुरुतो लब्ध्वा वार्यादिस्थानमाश्रिताः ।

दुर्देशत्वात् पुरश्चर्यां कर्तुं चेच्छक्यते न हि ॥

राज्ञो भाग्यमतो वाऽपि सुकुमारस्य वा यथा ।

सिद्धिर्भवेत् तथा वक्ष्ये वर्णौषधिपुरस्क्रियाम् ॥

सप्तधा सा परिज्ञेया वर्णमासैस्तु सिद्धिदा ।

मन्त्रवर्णौषधीकाष्ठे रचयेद्गुटिकाः शुभाः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वर्णक्रमेण ताः प्रोह्या अनुलोमविलोमतः ।
स्थूलादिकाश्च लघ्वन्ताः कर्त्तव्या मणयो यथा ॥
सर्पद्वयाकृतिर्माला भवेन्नित्यं तया जपेत् ।
मालया मणिसङ्ख्याकं प्रथमोऽयं जपः स्मृतः ॥
सर्वे समाना मणयः प्रोतव्याः स्वर्णसूत्रके ।
कण्ठे धार्या कण्ठमाला नित्यमेव द्वितीयकः ॥
तथैव राजते सूत्रे प्रोह्यैताः परिपूजयेत् ।
तद्देवकल्पमार्गेण प्रक्रमोऽयं तृतीयकः ॥
वर्णौषधीनां क्वाथेन नित्यस्नानं चतुर्थकः ।
वर्णौषधीरजो लिह्याद्गोघृतेन तु पञ्चमः ॥
तच्चूर्णोद्वर्त्तनं कुर्यादेष षष्ठः प्रकीर्त्तितः ।
तद्भस्मधारणं नित्यं कुर्यादिति तु सप्तमः ॥

वर्णौषध्यस्तु प्रागुक्ताः ।

अथवीरपुरश्चरणम् ।

अत्र रात्रिरेव कालो न दिवसस्तदुक्तम् (मुण्डमालायाम्)

गते तु प्रथमे यामे तृतीयप्रहरावधि ।
प्रजप्तव्यं निशायां तु रात्रिशेषे जपेन्न च ॥
हविष्यं भक्षयेन्नित्यमेकभक्तं सुसंयतः ।

(कुलचूडामणौ)

पुरश्चरणकाले तु परशक्तिं प्रपूजयेत् ।
दीक्षितो वस्त्रपुष्पाद्यैर्भोज्यैः पायससम्भवैः ॥
शून्यगेहे समानीय चार्घोदकविशोधितम् ।
अमृतीकरणं कृत्वा शक्तीरभिमुखं नयेत् ॥

समानीय शक्तिपूजोपयुक्तद्रव्याद्यमृतीकरणं तेषामेव ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तथा—

अर्घोदकेन सर्वास्ताः संप्रोक्ष्य विधिपूर्वकम् ।
अमृतीकरणं कुर्यात् सकलीकरणं ततः ॥

अत्रामृतीकरणादिकं शक्तीनाम् ।

पूज्यशक्तीराह ।

अथाष्ट कन्यका वक्ष्ये देवीरूपधरा यतः ।
ब्राह्मणी क्षत्रिया वैश्या शूद्रा च कुलभूषणा ॥
वेश्या नापितकन्या च रजकी योगिनी तथा ।
विशेषवैदग्ध्ययुताः सर्वा एव कुलाङ्गनाः ॥
अष्टकन्यारुपभेदं विलोक्यामर्षचेष्टिताः ।
ब्राह्मण्याद्यष्टशक्तीनां नामभिः कृतसंज्ञकाः ॥
गौरकृष्णादिकं रूपं सौम्यत्वं च गुणादिकम् ।

शक्तीनां नामानि वक्ष्यमाणस्तोत्र एव वक्तव्यानि ।

पूजाप्रकारमाह ।

आसनं प्रथमं दत्वा स्वागतं च वदेत् पुनः ।
अर्घ्यं पाद्यं च पानीयं मधुपर्कं जलं ततः ॥
स्नापयेद्गन्धपुष्पाद्भिः केशसंस्कारमाचरेत् ।
धूपयित्वा ततः केशं कौशेयं विनिवेदयेत् ॥
ततः स्नानान्तरे पीठमास्तीर्य पादुकाद्वयम् ।
दत्वा तत्र समासीनां नानालङ्कारभूषणैः ॥
भूषयित्वाऽनुलेपं च गन्धमाल्यं निवेदयेत् ।
तां तां शक्तिं समावाह्य मूर्ध्नि तासां समानयेत् ॥
भोज्यमण्डपमध्ये तु स्वर्णपात्रे सुशोभने ।
चर्व्यं चोष्यं लेह्यपेयं भोज्यं चैव हि भक्षणम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अदीक्षिता यदा स्युस्तास्तदा मायां निवेदयेत् ।

तां तामिति । यस्य नाम्ना या संकेतिता तस्याः शिरसि तां शक्तिमावाह्य पूजयेदित्यर्थः । इदं चावाहनं मध्येऽप्युक्तमादावेवाहेति सर्वत्र तथा दर्शनात् ।

तत्रासां सव्यकर्णेषु ततः स्तोत्रं समाचरेत् ।
मातर्देवि नमस्तेऽस्तु ब्रह्मरूपधरेऽनघे ॥
कृपया हर विघ्नं मे मन्त्रसिद्धिं प्रयच्छ मे ।
माहेशि वरदे देवि परमानन्दरूपिणि ॥
कृपया० .... ।
कौमारि सर्वविघ्नेशि कुमारक्रीडनेऽवरे ॥
कृपया० .... ।
*विष्णुरूपधरे देवि महागरुडवाहिनि ॥
कृपया० .... ।
वाराहि वरदे देवि दंष्ट्रोद्धृतवसुन्धरे ॥
कृपया० .... ।
शक्ररूपधरे देवि शक्रादिसुरपूजिते ॥
कृपया० .... ।
चामुण्डे मुण्डमालास्रक्चर्चिते विघ्ननाशिनि ॥
कृपया० .... ।
महालक्ष्मि महामोहक्षोभसंतापनाशिनि ॥
कृपया० .... ।
पितृमातृमये देवि पितृमातृबहिस्कृते ॥
एके बहुतरे देवि विश्वरूपे नमोऽस्तु ते ।

---

* इदं केवलं २ पु. उपलभ्यते ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

एतत् स्तोत्रं पठेद्यस्तु कर्मारम्भे सु संयतः ॥
विदग्धां वा समालोक्य तस्य विघ्नो न जायते ।
यदि व्रीडापरास्तास्तु भोजने तद्गृहाद्बहिः ॥
स्थित्वा स्तोत्रं पठेत् तावद्यावत् तृप्तिः प्रजायते ।
आचम्य मुखवासादि ताम्बूलं च निवेदयेत् ॥

तथा—

ततो दद्यात् पुनर्मालां चन्दनं पङ्क्तिं शुभम् ।
विसृज्य प्रदक्षिणीकृत्य वरं प्रार्थ्य सुखी भवेत् ॥
अन्या यदि न गच्छन्ति निजकन्या निजानुजा ।
अग्रजा मातुलानी वा जननी तत्सपत्निका ॥
वयस्था ज्ञातिजा वाऽपि निःपतिर्वा सभर्त्तृका ।
पूर्वाभावे परा पूज्या मदंशा योषितो यतः ॥
एका चेद्युवती तत्र पूजिता वा विलोकिता ।
सर्वा एव तदा देव्यः पूजिताः कुलभैरव ॥

इदं च पुरश्चरणस्यादौ मध्ये चान्ते च कर्त्तव्यम् ।
तथा हि तत्रैव ।

आदावन्ते च मध्ये च लक्षपूर्त्तौ विशेषतः ।
न पूजयति चेत् कान्तां तदा विघ्नैर्विलुप्यते ॥

(वीरचूडामणौ)

क्षेत्रमादौ तु संशोध्य समसूत्रं मनोहरम् ।
वेदिकां कारयेत् तत्र मध्ये मुण्डं त्रिनिःक्षिपेत् ॥
अलिना लेपनं कुर्यान्मध्ये चाष्टदलं लिखेत् ।
पूर्वादिक्रमतो ज्ञेयं स्वरयुग्मं लिखेत् क्रमात् ॥
वर्गाष्टकं लिखेत् तत्र मध्ये प्रासादमालिखेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गगनं विन्दुसंयुक्तं लाङ्गलीशं तथैव च ॥
सविसर्गं वरारोहे केशरेषु लिखेत् ततः ।
तत्राधारादि संपूज्य आसनं स्थापयेद्बुधः ॥
उपविश्यासने वीरो यत्र कुत्राप्यचूडके ।
पार्ष्णिघातत्रयं कुर्याच्छोटिकात्रितयं ततः ॥
दिग्बन्धमस्त्रमन्त्रेण पूर्वादिक्रमतो बुधः ।
वकेशान्ते पिनाकीशं नादविन्दुविभूषितम् ॥
पशुपदं समुच्चार्य रमान्तेऽस्त्रमनूत्तमम् ।
पाशुपताख्यविद्येयं सर्वविघ्नविनाशिनी ॥

वकेशः शकारः । पिनाकीशो लकारः ।

भूतशुद्धिं विधायादौ न्यासपूर्वं विधानतः ।

तथा—

गोमयेन विलिप्तायां भूमौ मण्डलमालिखेत् ।
अलिना लेपनं कुर्याद्यक्षकर्दमकेन वा ॥
सूत्रेण सूत्रितं पद्मं समसूत्रं मनोहरम् ।
रक्तं श्वेतं हरिद्वर्णं कृष्णपत्रं सुकेशरम् ॥
चतुरस्रं सुशोभाढ्ये तन्मध्ये योनियुग्मकम् ।
त्रिकोणं चैव तन्मध्ये शून्ये शून्यं विचिन्तयेत् ॥
योजयेद्दीपितां नारीं तत्र संपूजयेन्मनुम् ।
तत्रैव देवीं संस्थाप्य ईषद्धासां सुलोचनाम् ॥
षोडशाब्देन युवतीमप्रसूतां तपस्विनीम् ।
स्वाधीनां स्वच्छवस्त्रां च भीतिहीनाट्टहासिनीम् ॥
तीव्रशुद्धिं दृढाचारां मुक्तकेशीं दिगम्बराम् ।
योगमुद्राधरां वाऽपि योगाचारपरायणाम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ईदृशीं मन्त्रसंयुक्तां यागकाले प्रपूजयेत् ।
मातङ्गीं तन्तुकारीं च भवाब्धिभीतिनाशिनीम् ॥
षट्वाकारीं चर्मकारीं शिल्पिनीं नापिताङ्गनाम् ।
हट्टनारीं विशेषात् तु सुपुष्पकेण कोमलाम् ॥
सामान्यार्घं विशेषार्घं स्वपात्रं शक्तिपात्रकम् ।
तन्मध्ये निःक्षिपेद्द्रव्यं सामरस्यामृतोद्भवम् ॥
तत्त्वपञ्चकमन्त्रेण एकैकं शोधयेद्बुधः ।
वह्निसूर्यकलाचन्द्रकलान्ते हृदयं मनुम् ॥
त्रिकोणं विलिखेन्मध्ये त्रिकोणमकथादिकम् ।
खान्तं षान्तं तथा नान्तं यान्तं धान्तं सशत्रुकम् ॥
वामकर्णसमायुक्तं विन्दुनादैरलङ्कृतम् ।
रत्नेश्वरीति विद्याख्यं पञ्चरत्नात्मकं मनुम् ॥
षडङ्गेनैव संपूज्य मूलमन्त्रेण मन्त्रयेत् ।

(स्वतन्त्रतन्त्रे)

रात्रौ मांसासवैर्देवीं पूजयित्वा विधानतः ।
ततो नग्नां स्त्रियं नग्नो रमन् क्लेदयुतोऽपि वा ॥
जपेल्लक्षं ततो देवीं होमयेज्ज्वलितानले ।
योनिकुण्डे स्थितं सर्पिर्मत्स्यं मांसं फलं तथा ॥
दशांशं तर्पयेन्मद्यं मांसमिश्रैस्तु साधकः ।
तर्पणस्य दशांशं तु अभिषिञ्च्य जगन्मयीम् ॥
दशांशं भोजयेत् साधु साधकं कालिकाप्रियम् ।
मद्यं मांसं च मत्स्यं च चर्वणं च प्रदापयेत् ॥
ततस्तु तोषयेद्भक्त्या गुरुं स्वर्णादिभिः प्रिये ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(तन्त्रशेखरे)

एवं प्रकुर्वतस्तस्य प्रथमे वत्सरत्रये ।
भवन्ति बहवो विघ्नाः श्रद्धाभावादयोऽशुभाः ॥
अस्मिन्नर्थे भवेन्मन्त्री यदि नोद्विग्नमानसः ।
सेत्स्यतीति च विश्वस्तस्तदाऽसौ सिद्धिभाग्भवेत् ॥

(कालीकल्पे)

न न्यासो योषितां तत्र न पूजा नापि चिन्तनम् ।
रात्रौ जपैकमात्रेण सिद्धिदा दक्षिणा भवेत् ॥
नवमाद्वत्सरादूर्ध्वं स्वयं सिद्ध्यति मन्त्रराट् ।

इति वीरपुरश्चरणविधिः ।

(मेरुतन्त्रे)

वाममार्गे द्रुतं सिद्धिः कर्मणा येन जायते ।
तदहं संप्रवक्ष्यामि सूक्ष्मसाधनमद्भुतम् ॥
अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां कृष्णायां भौमवासरे ।
गृहीत्वा नृकपालं तु मद्यं मांसं तथोदनम् ॥
कुल्माषान् मिश्रितान् कृत्वा गच्छेदश्वत्थभूमिकाम् ।
एकान्ते निर्जने तस्य तले संलिप्य भूमिकाम् ॥
दण्डमात्रानष्टदिक्षु कीलान्मूलेन पूरयेत् ।
अष्टोत्तरसहस्रेण सप्ततन्तुकडोरकम् ॥
निबन्धयेत् तत्र पूजां देवतायाः समाचरेत् ।
देवीं तु हृदि संस्थाप्य तस्मिन् स्थाने सुदीपकम् ॥
कुर्याच्च नरतैलेनाभावे कपिलहव्यकैः ।
तदभावे तु तैलेन कुडवप्रमितेन च ॥
दीपं कुर्यादष्टशतसूत्राणां वर्त्तिका मता ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तस्योपरि कपालं तत्कज्जलार्थं निवेशयेत् ॥
दीपं दृष्ट्वा जपेन्मन्त्रं नान्यतस्तु विलोकयेत् ।
अर्धे प्रज्वलिते तैले भूतप्रेतपिशाचकाः ॥
नानारूपा भिन्नशब्दाः साधकं भीषयन्ति ते ।
न भेतव्यं तदन्तं तु वामहस्तेन निःक्षिपेत् ॥
तेषामग्रे नान्यदृष्टिः प्रपश्येद्दीपमेव हि ।
किञ्चिच्छेषे दीपतैले देवी सा वरदा भवेत् ॥
तस्यै तत्र वलिं दत्वा श्रुत्वा संयाचयेद्वरम् ।
पूर्वकर्मविपाकेन यदि नायाति देवता ॥
दीपान्ते कज्जलं ग्राह्यं तत्र देवीं प्रपूज्य च ।
आनयेत् तद्गृहे सिद्धं दत्वाऽक्ष्णोः स्याज्जगद्वशम् ॥
दत्वाऽक्ष्णोः कज्जलं तच्च प्रयोगानाचरेत् ततः ।
सर्वं एवं प्रसिद्ध्यन्ति लोलुपे न गुरौ सति ॥
रक्षयेदञ्जनं सम्यङ्नो चेद्धरति भैरवः ।

तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रेषु गोपितम् ।
सर्व*सिद्धिकरं दीपं न वाच्यं यस्य कस्य चित् ॥
शक्त्याद्यर्हगणार्केषु भक्तो वर्णाः प्रजायते ।
मन्त्रवर्णस्य दिवसे क्रमाद्दीपं प्रकल्पयेत् ॥
सायं तु कुडवाज्यस्य वर्त्तिर्भूपञ्चतन्तुभिः ।
यावज्ज्वलति दीपोऽसौ तावत् पश्यन्मनुं जपेत् ॥
मन्त्रार्णसङ्ख्यदीपेषु ज्वलितेष्वथ तद्दिने ।

* मन्त्रसिद्धिकरमिति २—४ पु. पा. ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुनर्दीपे कृते सा तु दीपे संदृश्यते स्फुटा ॥
इष्टं स्वकीयं कथयेद्याचयेन्मनसेप्सितम् ।
ददाति देवता तुष्टा गुह्यमेतत् प्रकाशितम् ॥

अथ दूतीयागविधिः ।

(रुद्रयामले)

दूतीयागस्य विधिना रममाणो वरस्त्रिया ।
जप्त्वा मन्त्रं साधकेन्द्रः सद्यः सिद्धिमवाप्नुयात् ॥

तन्त्रान्तरे ।

पुरुषेण विना किञ्चित् प्रकृत्या क्रियते न हि ।
तथा शक्तिं विना देवः फलं दातुं क्षमो न हि ॥
तस्मात् पुंशक्तिसंयोगं कृत्वा मन्त्रं प्रसाधयेत् ।

(कुमारीतन्त्रे)

नटी कपालिनी वेश्या रजकी नापिताङ्गना ।
ब्राह्मणी शूद्रकन्या च तथा गोपालकन्यका ॥
मालाकारस्य कन्या च नव कन्याः प्रकीर्त्तिताः ।
एतासु कां चिदानीय ततस्तद्योनिमण्डले ॥
पूजयित्वा महादेवीं ततो मैथुनमाचरेत् ।

(देवीयामले)

अथ पूजाफलं वक्ष्ये उत्तरोत्तरगोचरम् ।
स्वशक्त्या अयुतं पुण्यं परशक्तिप्रपूजने ॥
ततो वेश्याऽधिका ज्ञेया रजकी च ततोऽधिका ।
रजक्याः क्षुरकी श्रेष्ठा क्षुरक्याश्चर्मकारिणी ॥
ततोऽधिकतरा प्रोक्ता हेतुनारी वरानने ।
ततोऽप्यन्तजसम्भूता चाण्डाली च ततोऽधिका ॥
ततो मातङ्गिनी श्रेष्ठा मातङ्ग्याः पुष्कशी तथा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुष्पकश्या अन्त्यजा श्रेष्ठा ततोऽतिसुन्दरी स्मृता ॥
सुन्दरी परतः प्रोक्ता प्रीतिमत्यनुरागिणी ।
तत्परा परमेशानि उन्मत्ता शुभलक्षणा ॥
समयाचारसंपन्ना मन्त्रज्ञा भयवर्जिता ।
विदग्धा त्वप्रसूता च धैर्यस्वातन्त्र्यसंयुता ॥
एवंगुणसमायुक्ताः पूजयेत् सर्वयोषितः ।

(महाकालसंहितायाम्)

ऋषिकन्यां न चाकर्षेन्मद्यपानां च कन्यकाम् ।
द्विजातीनां स्त्रियं चापि व्रतस्थानां स्त्रियं तथा ॥
गुर्वङ्गनां गुरोः पत्नीं सगोत्रां शरणागताम् ।
शिष्ययोषां न चाकर्षेत् पापिनां वनितां तथा ॥
नापुष्पितां गुर्विणीं वा बालापत्यां तथा पुनः ।

(देवीयामले)

आत्मीया च परा चैव शक्तिमात्रं महेश्वरि ।
मन्त्राधिदेवताबुद्ध्या पूज्याः सर्वोपचारकैः ॥
विविधैः फलताम्बूलैर्वस्त्रालङ्कारहेमभिः ।
संपूज्य विधिवद्भक्त्या बहुहेतुं प्रदापयेत् ॥
संभोगवासनां कृत्वा यः कुर्याच्छक्तिपूजनम् ।
स दारिद्र्यमवाप्नोति नारकी च भवेद्ध्रुवम् ॥

(वीरचूडामणावपि)

आनीय युवतीं रम्यां कुलकर्मविलासिनीम् ।
षोडशाब्देन युवतीं पीतोन्नतपयोधराम् ॥
उन्मत्तां मत्तमातङ्गीं सदा घूर्णितलोचनाम् ।
मृगशावकनेत्रां च सारङ्गीं मृदुहासिनीम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

क्रोधलोभदयादम्भमोहमायाविवर्जिताम् ।
स्वामिधर्मरतां सत्यवादिनीं च सदा शुचिम् ॥
गणिकां नटीं चाण्डालीं जीविनीं जारजामथ ।
योगमुद्राधरां गोपीं चर्मकारीं च चित्रिणीम् ॥
चतुर्वर्णसमायुक्तामुत्तमां पर्वतोद्भवाम् ।

महाकालः ।

स्नातां दिव्याम्बरधरां नानालङ्कारभूषिताम् ।
युवतीं पीनवक्षोजां तथा चाकृतिभोजनाम् ॥
हस्ते गृहीत्वा वामोरौ स्थापयेच्छक्तिमुत्तमाम् ।
अशक्नुवानो वोढुं तां देवीं वामेऽथ वाऽऽसने ॥

(वीरचूडामणौ)

वामभागे समालिख्य त्रिकोणं पद्मवर्त्तुलम् ।
श्वेतरक्तसमायुक्तं नीलं सिन्दूरचर्चितम् ॥
साधकः प्राङ्मुखो भूत्वा देवीं प्रत्यङ्मुखां जपेत् ।
पीठशक्तिं विधानेन नव शक्तीः प्रपूजयेत् ॥
रतिः प्रीतिः प्रिया कान्तिः कामिनी काममालिनी ।
कन्दर्पदलिनी दुर्गा भाविनी नव शक्तयः ॥
वियद्भृगुं समुच्चार्य मनुविन्दुकलान्वितम् ।
महाप्रेतपदं पश्चाद्धृदयान्तमिमं मनुम् ॥
मूलं मन्त्रं समुच्चार्य संबुद्ध्या तारिणीपदम् ।
एह्येहि च पदं पश्चात् पादुकाभ्यां पुनः पुनः ॥
गृहीत्वा वामहस्तेन आसने चोपवेशयेत् ।

तारिणीपदमित्युपलक्षणं स्वेष्टदेवतानामेत्यर्थः ।

तथा—

रक्तचन्दनलिप्ताङ्गीं रक्तपुष्पविभूषिताम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सर्वालङ्कारसंयुक्तां विवस्त्रां पूजयेत् प्रिये ॥
वारुणीमदमत्तां च हावभावसमावृताम् ।
यावदाकण्ठपर्यन्तं तावत् पानं प्रदापयेत् ॥
ध्यानं कुर्यान्महेशानि गह्वरे मकरानने ।
ताम्रचूडसमाकारं गजवक्त्रसमप्रभम् ॥
तत्रस्थां चिन्तयेद्देवीं विद्यां भुवनमोहनीम् ।
तारं वै हृदयान्ते च पश्चान्मदनमन्दिरम् ॥
चतुर्थ्यन्तं जपेद्देवि भगे पुष्पं विनिःक्षिपेत् ।
प्रक्षाल्य कुलद्रव्येण गन्धपुष्पैः समर्चयेत् ॥
धूपदीपादिकं कृत्वा पश्चादावरणं यजेत् ।
इच्छा ज्ञाना क्रिया पश्चाद्वामा ज्येष्ठा च रौद्रिका ॥
रतिः प्रीतिस्तथा कामं पुष्पबाणधनुर्धरम् ।
वसन्तं पूजयेत् पश्चात् पत्राङ्कुरसमान्वितम् ।
चिकुरं पूजयेद् देवि अलिस्यन्दसमन्वितम् ॥
विरिञ्चिं पूजयेन्नाभौ हृदये च हरं हरिम् ॥
स्तने वक्त्रे महेशानि त्रिमूर्त्तिं पूजयेत् ततः ।
कामेशीं चैव विश्वेशीं परां तु भगमालिनीम् ॥
भ्रुवोर्मूले महेशानि पञ्चबाणान् प्रपूजयेत् ।
द्रामाद्यां द्राविणीं मूर्ध्नि द्रीमाद्यां क्षोभिणीपदम् ॥
क्लीँ वशीकरणीं वक्त्रे गुह्ये ब्लूँ बीजपूर्विकाम् ।
आकर्षिणीं हृदि पुनः सर्गान्तभृगुसंयुताम् ॥
संमोहिनीं क्रमादेवं बाणपूजनमीरितम् ।
कर्णयोः पूजयेच्चक्रे भानुं चन्द्रं क्रमेण च ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रसनायां वह्निः पूज्यो नेत्रे नक्षत्रमालिनी ।
घ्राणं संपूजयेद्‌घ्राणे आज्ञायां त्रिपथगामिनीम् ॥
अक्षोभ्यं पूजयेन्मूर्ध्नि गन्धपुष्पोपहारकैः ।
पुष्पमालां गले दद्यादथ शक्त्या जपेद्बुधः ॥

अक्षोभ्यं पूजयेदिति ताराविषये ।
(ज्ञानार्णवे)

पञ्चमं गजदन्तस्य हेमरूप्यादिनिर्मितम् ।
विशुद्धक्षौमरचितां तूलिकां तत्र योजयेत् ॥
पुष्पाण्याकीर्य मध्ये तु कर्पूरस्य रजस्तथा ।
मण्डूकादींस्तत्र देवि उपर्युपरि शैलजे ॥
मण्डूकं पूजयेदादौ रुद्रं कालाग्निसन्निभम् ।
आधारशक्तिं कूर्मं च तथाऽनन्तं वराहकम् ॥
पृथिवीं च तथा कन्दं नालं पद्मं दलं तथा ।
केशरालिश्च संपूज्य कर्णिकां पूजयेत् ततः ॥
मञ्चकं च समभ्यर्च्य तत्र पादचतुष्टये ।
धर्मं ज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यं च क्रमाद्यजेत् ॥
अपूर्वान् पूजयेदेतांस्तत्पादानां समीपके ।
आत्मान्तरात्मपरमज्ञानात्मनः प्रपूजयेत् ॥
मञ्चकाग्रेषु संपूज्य गुणत्रयमथार्चयेत् ।
दूतीं सुलक्षणां रम्यां सर्वलक्षणलक्षिताम् ॥
नानालङ्कारसुभगां स्ववशां शारदामिव ।
पूजयेत् परमेशानि पञ्चकामशरैस्तथा ॥
वटुकादींश्चतुर्दिक्षु पूजयेत् सिद्धिहेतवे ।
मातृकां विन्यसेत् तस्माद्‌देहे कामशरान्विताम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

त्रिकोणं विन्यसेन्मूर्ध्नि तत्र पूजां यजेत् क्रमात् ।
त्रिकोणमध्ये बालाख्यां कामेशीं परिपूजयेत् ॥
गणेशं च कुलाध्यक्षं तथा लक्ष्मीं सरस्वतीम् ।
त्रिकोणेषु च संपूज्य वसन्तं मदनं प्रिये ॥
स्तनयोः पूजयेत् पश्चान्मुखे तस्याः कलाधरम् ।
वाग्भवं कामराजं च स्त्रीबीजं कामराजकम् ॥
हसक्लेमात्मकं दत्वा आधारशक्तिमुच्चरेत् ।
श्रीपादुकां ततो दत्वा पूजयामि वदेत् ततः ॥
अनेन मनुना तस्य ललाटे सुमुनोहरम् ।
त्रिकोणं तत्र संलिख्य सिन्दूराद्यैर्विशेषतः ॥
वटुकं योगिनीं चैव क्षेत्रपालं गणेश्वरम् ।
लक्ष्मीं सरस्वतीं चैव पूजयेत् तत्र सुन्दरि ॥
कामबीजं समुच्चार्य कामराजं ततः परम् ।
श्रीपादुकां ततो दत्वा पूजयामि वदेत् ततः ॥
दक्षपादतले देवि पूजयेन्मनुनाऽमुना ।
वँ वसन्तं समुच्चार्य नादहीनारमाततः ॥
पादुकां पूजयामीति तस्या वामकरे न्यसेत् ।
शक्तिबीजं समुच्चार्य सोमपादपदं ततः ॥
श्रीपादुकां ततो दत्वा पूजयामि स्तनद्वये ।
आरोहक्रमतः कामकलान्यासं चरेत् सुधीः ॥

(स्मरदीपिकायाम्)

पादे गुल्फे तथोरौ च भगे नाभौ कुचे हृदि ।
कण्ठे कक्षे तथौष्ठे च गण्डे नेत्रे श्रुतावपि ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शीर्षे सर्वशरीरं च वसेत् कामः स्थितिक्रमात् ।

इति स्थानान्युक्तानि ।

कलानां नामानि तु तन्त्रे ।

श्रद्धा प्रीती रतिश्चैव धृतिः शान्तिर्मनोहरा ।
मनोरमा मनोरामा मदनोन्मादिनीति च ॥
मोहिनी दीपनी चैव शोषिणी च वशङ्करी ।
रञ्जिनी सुभगा देवी षोडशी प्रियदर्शना ॥
अकारादिस्वरैरर्च्याः कलाः कुसुमधन्वनः ।
पूषाऽर्यमा सुमनसा रतिः प्रीतिस्तथा धृतिः ॥
ऋद्धिः सौम्या मरीचिश्च दशमी चांशुमालिनी ।
अङ्गिरा शशिनी चैव च्छाया संपूर्णमण्डला ॥
पुष्टिश्चैवामृता चेति कला सोमस्य षोडश ।
अकारादिस्वरयुताः पूजनीया मनीषिभिः ॥
दक्षपादादि मूर्धान्तं वामे मूर्धादि सुन्दरि ।
पादान्तं पूजयेत् सर्वाः कला वै कामसोमयोः ॥

तन्त्रान्तरे ।

पृष्ठवंशात् समारभ्य शिरोऽन्तं कामवाचकम् ।
विन्यस्य विधिवन्मन्त्री पूजयेत् तत् तु मूर्धनि ॥
धर्मात्मकं समुच्चार्य कामचापपदं ततः ।
पादश्रीपादुकां दत्वा पूजयामीति पूजयेत् ॥
मूर्ध्नि पादे मुखे गुह्ये हृदये च यथाक्रमात् ।
पञ्चबाणैः पञ्चबाणान् यथास्थानेषु पूजयेत् ॥
द्राँ द्रावणपदं दत्वा बाणपादपदं ततः ।
श्रीपादुकां वदेत् पश्चात् पूजयामीति पूजयेत् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

द्रींमात्मकं समुच्चार्य उन्मादबाणमुच्चरेत् ।
पादश्रीपादुकां दत्वा पूजयामीति पूजयेत् ॥
कामबीजं ततो दत्वा मोहबाणपदं ततः ।
पादश्रीपादुकां दत्वा पूजयामीति पूजयेत् ॥
ब्रह्मात्मकं समुच्चार्य संदीपनपदं ततः ।
बाणपादपदं दत्वा श्रीपादुकां ततो वदेत् ॥
पूजयामीति संपूज्य शेषे बाणं समुच्चरेत् ।
शोषणं च समालिख्य बाणपादपदं ततः ॥
श्रीपादुकां ततो दत्वा पूजयामीति पूजयेत् ।
ललाटमण्डले पश्चात् त्रिकोणं पूजयेत् ततः ॥
वाग्भवं शुभपादं च श्रीपादुकां ततो वदेत् ।
पूजयामि ततो दत्वा दक्षरेखासु पूजयेत् ॥
ह्रींमात्मकं समुच्चार्य भगपादपदं ततः ।
श्रीपादुकां ततो दत्वा पूजयामीति पश्चिमे ॥
कामबीजं समुच्चार्य भगसर्पिःपदं ततः ।
श्रीपादश्रीपदं दत्वा पादुकां च ततो वदेत् ॥
पूजयामीति चोच्चार्य पूजयेद्वामपार्श्वके ।
ह्सौँरात्मकमालिख्य भगावहपदं ततः ॥
पादश्रीपादुकां दत्वा पूजयेन्मध्यदेशतः ।
श्रीउड्डीशपदं दत्वा देवीमुड्डीश्वरीं ततः ॥
नाथदेवपदं दत्वा श्रीरक्ताम्बां ततो वदेत् ।
श्रीचर्यानाथमालिख्य पादश्रीपादुकां ततः ॥
पूजयामीत्युड्डियाने पूजयेद्धृदि सुव्रते ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीपादं च समालिख्य जालन्धरपदं ततः ॥
महापीठं समालिख्य नादहीना रमा ततः ।
जालेश्वरीपदं दत्वा देवीजालीशमालिखेत् ॥
नाथदेवपदं दत्वा श्रीजालाम्बापदं ततः ।
श्रीषष्ठीशपदं दत्वा नाथदेवपदं ततः ॥
पादश्रीपादुकां दत्वा पूजयामीति पूजयेत् ।
अनेन मनुना देवि पूजयेन्नाभिमण्डले ॥
श्रीपदं च ततो दत्वा पूर्णेश्वरीं वदेत् ततः ।
देवीश्रीपादश्रीपूर्णनाथदेवपदं तथा ॥
श्रीचामुण्डापदमाभाष्य देवीश्रीपदमालिखेत् ।
उड्डीशनाथमालिख्य देवपादपदं ततः ॥
श्रीपादुकां ततो दत्वा कामेश्वरीपदं ततः ।
देवीश्रीपदमाभाष्य कामेश्वरानन्दनाथ च ॥
श्रीमहापदमाभाष्य तुष्टाम्बाश्रीपदं ततः ।
मित्रीशनाथमाभाष्य पादश्रीपादुकां ततः ॥
पूजयामि ततो दत्वा पूजयेत् कामनाशने ।

तन्त्रान्तरे ।

शक्तेः सर्वशरीरं यत् पीठं पूर्णगिरिर्मतः ।
तस्याः शिरश्चन्द्रभागे उद्यानं परिकीर्त्तितम् ॥
स्तनौ जालन्धरं प्रोक्तं कामरूपं भगं स्मृतम् ।

तन्त्रान्तरे ।

गुह्यपीठस्य वामे तु गुरुपाङ्क्तिं जपेत् सुधीः ।
अनङ्गकुसुमाद्येन हृत्सरोजे यजेत् पुनः ॥
वाग्भवं क्लौं समुच्चार्य क्लीमात्मकं वदेत् ततः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ब्लाँ ब्लीँ ब्लुँः समुच्चार्य मन्त्रेणानेन साधकः ॥
योनिमुद्रां प्रदर्श्याथ योनौ क्षोभं विचिन्तयेत् ।
वाग्भवं कामराजं च स्त्रीबीजं तदनन्तरम् ॥
क्षोभिणी नाम विद्येयं स्तनयोः क्षोभमाचरेत् ।
योनिमुद्रां प्रदर्श्याथ शनैरेव हि साधकः ॥
वाग्भवं स्फ्रुँ समुच्चार्य ब्लैँ ब्लौँ ब्लँ च ततो वदेत् ।
क्लीमात्मकं समुच्चार्य ह्लीमात्मकं समुच्चरेत् ॥
क्षमात्मकं ततो दत्वा तस्याः क्षोभं विचिन्तयेत् ।
द्राविणी नाम विद्येयं चिन्तयेद्योनिमध्यतः ॥
ततः परानन्दमयो भूत्वा निर्भरमानसः ।
चिन्तयेन्निजविद्याया बीजं मूर्ध्नि सरोजके ॥
ततस्तस्या योनिमध्ये मूलमन्त्रैश्च साधकः ।
पुष्पाञ्जलित्रयं दत्वा ततः क्षोभं विचिन्तयेत् ॥

(ज्ञानार्णवे)

दूतीदेहकृतान् न्यासान् स्वदेहेऽपि विचिन्तयेत् ।

(वीरचूडामणौ)

अथ न्यासं प्रवक्ष्यामि शिवात्मानं विभावयेत् ।

शिवात्मानमिति शिवमात्मानमित्यर्थः ।

तथा ।

पञ्चवक्त्रं महादेवं कलायुक्तं न्यसेत् क्रमात् ।
ईशानः सर्वविद्यानां शशिनी प्रथमा कला ॥
ईश्वरः सर्वभूतानामङ्गदा तदनन्तरम् ।
ब्रह्माधिपतिशब्दान्ते ब्रह्मणोऽधिपतिः पुनः ॥
ब्रह्मा सदाशिवो मेऽस्तु मरीचिसंपुटं न्यसेत् ।
सदाशिवोँ समुच्चार्य अंशुमालिन्यथापरा ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्पुरुषाय विद्महे कला शान्तेरितीरिता ।
महादेवाय धीमहि कलाविद्या तथैव च ॥
तन्नो रुद्रपदं पश्चात् प्रतिष्ठा कथिता कला ।
प्रचोदयात् समुच्चार्य निवृत्तिः स्यात् ततः परम् ॥
पूर्वपश्चिमयाम्येषु उत्तरेष्वप्यनुक्रमात् ।
हृदये विन्यसेद्देवि अघोरेभ्यस्तमःकलाम् ॥
अघोरेभ्यो मोहनां च ग्रीवायां विन्यसेत् ततः ।
घोरान्ते स्यात् क्रियां पश्चाद्दक्षिणांसे प्रविन्यसेत् ॥
निद्रां घोरतरेभ्यो वै वामांसे विन्यसेत् ततः ।
सर्वतः सर्वमुच्चार्य व्याधिं नाभौ प्रविन्यसेत् ॥
सर्वेभ्यस्तत्कलां मृत्युं कुक्षौ देशे प्रविन्यसेत् ।
नमस्तेऽस्तु क्षुधां पश्चात् कलां पृष्ठे न्यसेत् क्रमात् ॥
रुद्ररूपेभ्य इत्यन्ते तृषास्तारनमोऽन्तकाः ।
वामदेवाय नमोऽन्ते विरजा स्याद्गुह्यदेशके ॥
मुष्के सव्ये प्रविन्यस्य रक्षां ज्येष्ठाय वै नमः ।
रुद्राय नमो रतिं पश्चाद्वाममुष्के कलामिमाम् ॥
कालाय नम इत्यन्ते पालिनी ऊरुदक्षिणे ।
कलाकामां च देवेशि वामे विकरणाय च ॥
नमःपदं समुच्चार्य संयमनी दक्षजानुनि ।
बलक्रिया समादिष्टा वामे विकरणाय च ॥
नमोऽन्ते वृद्धिमुच्चार्य दक्षिणे स्फिचि विन्यसेत् ।
बलप्रमथनाय नमो रात्रिं वामे प्रविन्यसेत् ॥
सर्वभूतदमनाय नमोऽन्ते भ्रामणीं कलाम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कटिदेशे प्रविन्यस्य नमोऽन्ते मोहिनीकलाम् ॥
दक्षिणे पार्श्वके न्यस्य उन्मनाय मनोज्वराम् ।
पादयोः स्तननासासु मूर्ध्नि बाहुयुगे न्यसेत् ॥
सद्योजातोद्भवाः सम्यगष्टौ मन्त्री कलाः क्रमात् ।
सद्योजातं प्रपद्यामि सिद्धिः स्यात् प्रथमा कला ॥
सद्योजाताय वै भूयो नमः स्याद्वृद्धिरीरिता ।
भवे द्युतिस्तृतीया स्यादभवे तदनन्तरम् ॥
लक्ष्मीश्चतुर्थी कथिता ततो नाभिभवेपदम् ।
मेधाख्या पञ्चमी प्रोक्ता कला भूयो भवस्व माम् ॥
प्रजा समीरिता षष्ठी भवान्ते स्यात् प्रभा कला ।
उद्भवाय नमः पश्चात् स्वधा स्यादष्टमी कला ॥
प्रणवाद्याश्चतुर्थ्यन्ता नमोऽन्ताश्च प्रविन्यसेत् ।
एवं न्यासविधिं कृत्वा स्वयं शैवं विभावयेत् ॥
पञ्चाक्षरं पुरस्कृत्य रुद्रध्यानपरायणः ।
सामरस्यमयं कृत्वा रक्षार्थं कवचं पठेत् ॥
बद्ध्वा तु क्षोभिणीं मुद्रां यन्त्रमध्ये विनिःक्षिपेत् ।
भगं कुण्डं स्रुवो लिङ्गमाज्यं चैव तु वीर्यकम् ॥
सर्वतत्त्वं समुत्सार्य सहस्रं जपमाचरेत् ।

(ज्ञानार्णवे)

धूपादिकं समर्प्याथ स्वलिङ्गे तदनन्तरम् ।
तारं च भुवनेशानि महात्रिपुरसुन्दरी ॥
नमः शिवाय विद्येयं दशार्णा परिकीर्त्तिता ।
अनया विद्यया देवि स्वलिङ्गे पूजयेच्छिवे ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

महात्रिपुरसुन्दरी त्रिकूटात्मिका विद्या ।

यजेत् तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकान् ॥
निवृत्तिं च प्रतिष्ठां च विद्यां शान्तिं तथैव च ।
शान्त्यतीतां च संपूज्य षडङ्गावरणं यजेत् ॥
समग्रविद्यामुच्चार्य नन्दिकेशं प्रपूजयेत् ।
मध्ये वृषणयोर्देवि गन्धपुष्पाक्षतादिभिः ॥
निवेद्य धूपपुष्पादि विजितेन्द्रियमानसः ।
सर्वसंक्षोभणा मुद्राः बद्ध्वा योनिं प्रचालयेत् ॥
क्षेभिण्या वाऽथ वा देवि गजतुण्डाख्यया ऽथ वा ।
उच्चरन् भगमालाख्यां द्राविणीबीजमुच्चरन् ॥
अक्षुब्धः सन् वरारोहे यावद्रेतः प्रवर्त्तते ।

भगमालामन्त्रस्तु तत्रैव ।

वाग्भगं भगशब्दान्ते भगे भगिनि चालयेत् ।
भगोदरि भगान्ते तु भगमाले भगावहे ॥
भगगुह्ये भगप्रान्ते योनिप्रान्ते भगान्तके ।
निपातिनि च सर्वान्ते ततो भगवशङ्करि ॥
भगरूपे ततो लेख्यं नीरजायतलोचने ।
नित्यक्लिन्ने भगप्रान्ते स्वरूपे सर्वमालिखेत् ॥
भगानिमेह्यानयान्ते वरदेऽथ समालिखेत् ।
रेते सुरेते भग च क्लिन्ने क्लिन्नद्रवे ततः ॥
क्लेदय द्रावय चाथ सर्वसत्त्वान् भगेश्वरि ।
अमोघे भगविच्चे च क्षुभ क्षोभय सर्व च ॥
सत्त्वान् भगेश्वरि ब्रूयाद्वाग्भवं ब्लूँ जमादिकम् ।
मेँ ब्लूँ मौँ ब्लूँ च हेँ ब्लूँ च हेँ क्लिन्ने च ततः परम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सर्वाणि च भगान्यन्ते मे वशं चानयेति च ।
स्त्रीबीजं च हरप्रान्ते क्लैँ मायात्मकमक्षरम् ॥
भुवनेशीं समालिख्य विद्येयं भगमालिनी ।
(वीरतन्त्रे)
धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा ।
सुषुम्णा वर्त्मना नित्यमक्षवृत्तिर्जुहोम्यहम् ॥
स्वाहान्तोऽयं महामन्त्र आरम्भे परिकीर्त्तितः ।
ततो जपेत् प्रियां गच्छन् स्त्रियं त्रिभुवनेश्वरीम् ॥
(भूतडामरयक्षडामरयोः)
क्षिप्त्वा शेफश्च प्रजपेद्ध्यात्वा देवीं यथोदिताम् ।
दिक्सहस्रं सहस्रं वा विना रेतोविमोक्षणम् ॥
जप्त्वा तु विधिवद्दद्याद्वालिमभ्यर्च्य तां स्त्रियम् ।
भोजयित्वा नमस्कृत्य विसृज्य प्रापयेद्गृहम् ॥
एवं कृत्वा च तत्सिद्धिस्त्रिषु लोकेषु दुर्लभा ।
जायते नात्र संदेहो ब्रह्मणा भाषितं पुरा ॥
नातः परतरोपायो मन्त्राणां साधने त्रिषु ।
(कुलामृते)
स्वाहान्तो होममन्त्रोऽयं प्रतिद्याता हुतिः प्रिये ।
पूर्णाहुतिं रतान्ते च जुहुयान्मनुनाऽमुना ॥
प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलम्ब्योन्मनीस्रुचा ।
धर्माधर्मौ कलास्नेहं पूर्णावह्नौ जुहोम्यहम् ॥
स्वाहान्तोऽयं भवेन्मन्त्रो घोरपातकमुक्तिदः ।
(वीरतन्त्रे)
स्वाहान्तोऽयं महामन्त्रः शुक्रत्यागे प्रकीर्त्तितः ।

यदि च शक्तिरदीक्षिता भवति तदा प्रथमतस्तच्छोधनं कुर्यात् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तदुक्तं (कुलतन्त्रे)

अभिषेका भवेच्छुद्धिर्मन्त्रस्योच्चारणाच्छुतौ ।

रतिकाले महेशानि दीक्षाकाले च कन्यकाः ॥

शुद्ध्यन्तीति शेषः ।

सुरया रेतसा चापि जलेन मनुनाऽमुना ।

(यामले)

सुदीक्षिता तु या शक्तिः सैव शुद्धा भवेत् सदा ।

अदीक्षिता तु या शक्तिर्मायां तस्यै निवेदयेत् ॥

(मातङ्गीतन्त्रे-) ऽप्युक्तम् ।

दीक्षामात्रेण शुद्ध्यन्ति स्त्रियः सर्वत्र कर्मणि ।

(कुलामृतदीपिकायाम्)

अदीक्षितकुलासङ्गात् सिद्धिहानिः प्रजायते ।

तथा—

आदौ बालां समुच्चार्य त्रिपुरायै समुच्चरेत् ।

नमःशब्दं समुच्चार्य इमां शक्तिं ततो वदेत् ॥

नाद*क्षैर्देवि लोके भवति निन्दितः ।

तथा—

आलिङ्गने हरेद्रोगान् धनधान्यादि चुम्बने ।

नखदन्तक्षताद्यैश्च तदा मोक्षः प्रजायते ॥

सायुज्यं सङ्गमेन स्यात् सत्यमेव न संशयः ।

(रौद्रे)

तदङ्गस्पर्शनात् सौख्यं संयोगामृतलक्षणम् ।

महाकामकलां ध्यायेत् संयोगामृतरूपिणीम् ॥

संयोगाज्जायते सौख्यं परमानन्दलक्षणम् ।

कुलद्रव्यामृतं यत्नाद्गृह्णीयाद्दुर्लभं नरः ॥

कुण्डगोलप्रहरणप्रकारस्तु कुलामृते ।

---

* सर्वपुस्तकेषु त्रुटिरत्रोपलभ्यते ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भावयेत् कामभावेन आत्मतत्त्वं न चोत्सृजेत् ॥
शुद्धमन्त्रौषधेनैव योनेस्तु मथनं चरेत् ।
मथ्यमाने तु तस्याहिर्जायते तत्त्वमुत्तमम् ॥
गृह्णीयात् तत्प्रयत्नेन द्रव्यं कुण्डोद्भवं शुभम् ।

मन्त्रौषधं यथा (कुलोड्डीशे)

मायाऽऽगच्छपदं शुक्रस्तम्भनकारिणि ठद्वयम् ।
अनेनार्कोपरागे च जातीमूलं समानयेत् ॥
एतत् कृत्वा साधकेन्द्रः शुक्रस्तम्भनमाचरेत् ।

(ब्रह्मयामले)

तेनामृतेन दिव्येन त्रिपुरां तर्पयेत् सदा ।
सान्निध्यात् तत्क्षणाद्वाऽपि प्रीता सिद्धिं प्रयच्छति ॥
समस्तदेवतानां च तर्पणं च सदाऽमृतैः ।
गुरूणां साधकानां च सर्वेषां तर्पणं चरेत् ॥
तेनामृतेन द्रव्येण सर्वे तुष्टा भवन्ति च ।
यत्कामं कुरुते मन्त्री तत्क्षणादेव सिद्ध्यति ॥
कुलामृतं समादाय तत्रार्घे निःक्षिपेद्बुधः ।
ततः सोमकलाः पूज्याः साधकैर्निर्मलाशयैः ॥

(कौले)

मधुभाण्डसहस्रैस्तु मांसभारशतैरपि ।
नैव तुष्टा भवेद्देवी भगलिङ्गामृतादृते ॥

(देवीयामले)

दूतीयागविधिं वक्ष्ये कौलधर्मोत्तमोत्तमम् ।
तस्यानुष्ठानमात्रेण स्वयं ब्रह्मत्वमाप्नुयात् ॥

तथा—

दूतीयागे कृते मन्त्री सर्वज्ञो जायते ध्रुवम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न तस्य पुनरावृत्तिः कल्पकोटिशतैरपि ॥
यैः कृतं यजनं दूत्यास्तैरिष्टाः क्रतवोऽखिलाः ।
सर्वतीर्थमयः प्रोक्तः सर्वदेवमयो भवेत् ॥
पुरश्चर्यादिसकलं कृतं तेन न संशयः ।
अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥
आसमुद्रा च धराणी दत्ता तेन सदक्षिणा ।
मेरुमण्डलतुल्यादिसुवर्णान्यर्पितानि वै ॥
गोकोटिदानाद्यत् पुण्यं तत्पुण्यं जायते प्रिये ।
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन दूतीयागं समाचरेत् ॥
पूजासम्पूर्णदं भद्रे सर्वारिष्टप्रशामकम् ।
योनिपूजां विना पूजा कृतमप्यकृतं भवेत् ॥
आयुरारोग्यविभवानमिताँल्लभते नरः ।
अनेनैव विधानेन विषार्त्तो निर्विषो भवेत् ॥
पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी लभते धनम् ।
मातङ्गीशक्तिमभ्यर्च्य तया साकं समर्चयेत् ॥
मातङ्गी मन्मथोपेता सर्वकामार्थसिद्धये ।
शक्त्या साकं सदा पूज्या मातङ्गी मन्त्रदेवता ॥
सा देवी शक्तिहीना तु न ददाति मनोरथम् ।

(ब्रह्मयामले)

नारद उवाच ।

सर्वज्ञ जगतां नाथ शाक्तं चेच्छ्रुतिचोदितम् ।
मातङ्गीपूजनं तत्र कथं मुक्तिप्रदायकम् ॥
अर्चने प्रथिता वेश्या वेश्या सा तु रजःस्वला ।
रजःस्वला च मातङ्गी सा दूती सर्वमङ्गला ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इति प्रोक्तं त्वया पूर्वमिदानीं तद्विपर्ययः ।
तव वाक्यमनुब्रह्मन्नेतद्वद पितामह ॥

ब्रह्मोवाच ।

मा कुरुष्वात्र संदेहं वेदोक्तं शाक्तमुत्तमम् ।
अस्ति सर्वज्ञकल्पोऽसौ मतङ्गो मुनिसत्तमः ॥
वर्षाणामयुतं वत्स तप उग्रं चचार ह ।
तेन प्रीता महादेवी देवानां हितकारिणी ॥
वरं वृणुष्व भगवन् दास्यामि तव वाञ्छितम् ।
तच्छ्रुत्वा द्विजवर्यस्तां ययाचे धर्मसाधनम् ॥
हे देवि जगतां मातः प्रीता चेद्यदि सांप्रतम् ।
अपत्यतां समासाद्य मत्कुलालम्बनं कुरु ॥
इत्यभ्यर्च्य मुनिश्रेष्ठो जनयामास तां सुताम् ।
श्यामलां चारुवदनां चीनांशुकसमन्विताम् ॥
सारिकां ज्ञानसंपन्नां जपमालां कराम्बुजैः ।
धारयन्तीं विशालाक्षीं शङ्खताटङ्कशोभिनीम् ॥
सा बभूव महादेवी मातङ्गकुलनन्दिनी ।
मातङ्गीति तदा देवी विख्याता वरदायिनी ॥
तां विलोक्य तदा शम्भुर्दूतीं चक्रे सुलक्षणाम् ।
त्रिपुरं जेतुकामेन योनिपूजा तदा कृता ॥
प्रत्यालीढा स्थिता देवी पूजां स्वीकृत्य निश्चला ।
तदा दृष्टरजोभूतां तां बव्रे शङ्करः प्रियाम् ॥
तदा प्रभृति संजातो दूतीयागो मनोहरः ।
प्रणयेन तदा शम्भुस्तया सार्धं रतं भवेत् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

प्रणवान्तर्गतं मन्त्रं मातङ्ग्याख्यं विनिर्गतम् ।
सर्वसौभाग्यजननं मालामन्त्रमभूत् तदा ॥
रमा चापि पदं दिव्यमनिन्द्यं लोकरञ्जनम् ।
मातङ्गी मन्त्रमत्यर्थं मन्मथप्रतिपादकम् ॥
आद्यन्तशून्या सा देवी तस्मात् ख्याता तदन्त्यजा ।
मातङ्गी अन्त्यवर्णस्था तदा सा अन्त्यजाऽभवत् ॥
अन्त्यजानां द्विजानां च चक्रे ऐक्यं प्रशस्यते ।
सा देवी सर्ववर्णानां वरं दत्वा निरुत्तरम् ॥
कृत्वा सङ्केतसमयं चक्रे मातङ्गमुत्तमम् ।
न दोषः सर्ववर्णानामिति दत्वा वरं तदा ॥
न दोषं तत्र विज्ञेयं सर्वं ते श्रुतिनोदितम् ।
देवीमुद्दिश्य मोक्षार्थं कृतं यद्दोषवर्जितम् ॥
एतच्छास्त्रमिदं दिव्यं न वाच्यं श्रुतिचोदितम् ।
अन्तर्यागमिदं ज्ञेयं बहिर्यागं च वैदिकम् ॥
मन्त्रतन्त्रसमायुक्तं तद्द्वयं ब्रह्मबोधकम् ।
चक्रसंकेतसमयं सर्वं तुभ्यं प्रकाशितम् ॥
गोपनीयं प्रयत्नेन न वाच्यं पशुसन्निधौ ।
त्यज शङ्कां महाभाग सत्यमेतन्मयोदितम् ॥
मातङ्गीपूजनं श्रेष्ठं दूतीयागे मनोहरम् ।

दूतीयागे च विप्राणां नाधिकारः ।

तदुक्तं (बृहच्छ्रीक्रमसंहितायाम्)

वामागमोऽपि विप्रस्तु मद्यमांसं न भक्षयेत् ।
स्वकीयां परकीयां वा नाकृष्य ब्राह्मणो यजेत्—इति ॥

(महाकालसंहितायामपि)

स्वयोषां परयोषां वा नैवाकृष्य द्विजो जपेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

लोभाद्यदि चरेद्देवमधो याति द्विजस्तदा ॥
इहामुत्र फलं नास्ति हीनायुरपि जायते ।

ब्राह्मणेतराणामपि योगिनामेवात्राधिकारः ।
तदुक्तं (सिद्धिनाथसंहितायाम्)

अद्वैतज्ञाननिष्ठो यो योऽसौ संसारपारगः ।
स एव जगदे दूत्या नाधिकारी भवेदिति ॥

इति दूतीगागविधिः ।

अथ शावरमन्त्रपुरश्चरणम् ।

(मेरुतन्त्रे)

अथ शावरमन्त्राणां पुरश्चरणमुच्यते ।
कामरूपाख्यदेशे तु कामाख्या यत्र देवता ॥
कामशैलोऽस्ति यत्रासौ कामपीठं तदुच्यते ।
तत्र संलेख्य मन्त्रं हि वंशोपरि यथाक्रमम् ॥
गुरूणां वाचनीयः स स्वयं पश्चात् पठेन्मनुम् ।
गुरोरभावे तस्यैव मूले शैलस्य पर्वणि ॥
लिखित्वा प्रपठेन्मन्त्रं कामपीठं गुरुर्मतः ।
अथ वा योगिनीशैले दक्षिणस्यां दिशि ध्रुवम् ॥
योगाम्बा यत्र देवी सा लिखित्वा प्रपठेन्मनुम् ।
ज्वालामुखी समीपे वा हिङ्गुलायाः समीपतः ॥
लिखित्वा प्रपठेन्मन्त्रं नान्यथैव प्रसिद्ध्यति ।
मुख्यतः स्त्रीसमीपे हि कामपीठे मनुग्रहः ॥
अथ वा सर्वदेशेषु मन्त्रग्रहणमुच्यते ।
तालपत्रे मनुं वक्ष्ये पूर्णकुम्भे निधापयेत् ॥
भास्करं च गुरुं ध्यात्वा वाचयेत् त्रिगुरू रविः ।

एतावता शावरमन्त्राणां विधिवद्ग्रहणमेव पुरश्चरणमित्युक्तम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ वीरसाधनम् ।

तत्रादौ चितासाधनमुक्तं (योगिनीहृदये)

देव्युवाच ।

भगवन् सर्वमन्त्रज्ञ सर्वशास्त्र विशारद ।
श्मशाने च पुरश्चर्या त्वया संपूजिता पुरा ॥
कथयस्व तदेदानीं यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति ।

ईश्वर उवाच ।

यस्मिन् परिश्रमेणापि नृणां सिद्धिः समीहिता ।
न जाता तत्र कर्त्तव्या साधकैर्वीरसाधना ॥
पुरा सिद्ध्यै नृपाणां च कर्त्तव्ये समुपस्थिते ।
नान्यसिद्धिकरं शीघ्रं वीरसाधनवर्जितम् ॥
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन विधेया वीरसाधना ।
भयमुक्तेन शुचिना सर्वसिद्धिमभीप्सिता ॥
नानया दुर्लभं किंचित् साधकस्य समीहितम् ।
गिरिजे तत् प्रयत्नेन याचेनेयं प्रकाश्यते ॥
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि ।
कृष्णपक्षे विशेषेण साधयेदनया हितम् ॥

(वीरतन्त्रे)

महावीरक्रमं देव सूचितं न प्रकाशितम् ।
कथयस्व महादेव सर्वसिद्धिप्रदं महत् ॥

भैरव उवाच ।

सर्वसिद्धिप्रदं साक्षात् सर्वदेवनमस्कृतम् ।
सर्वपापहरं देवि सर्वरोगविनाशनम् ॥
ब्रह्मविष्णुशिवादीनां दिक्पालानां च भाविनि ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भैरवानां च सर्वेषां गन्धर्वाणां च योगिनाम् ॥
शश्वत् सिद्धिप्रदं देवि सर्वेषामालयं महत् ।
नान्यत् सिद्धिप्रदं देवि वीरसाधनवर्जितम् ॥
महाबलो महावीरो महासाहसिकः शुचिः ।
महास्वच्छो दयावाँश्च सर्वभूतहिते रतः ॥
तेषां कृते महादेवि कथितं वीरसाधनम् ।

तथा—

घटीबन्धनवस्त्रं वै मूलेन परिधाय च ।
तद्बाह्ये च पुनर्वस्त्रं मूलेनाङ्गविलेपनम् ॥
कृतोष्णीषश्च मूलेन सिन्दूरेणोर्ध्वपुण्ड्रकम् ।
इष्टदेवं गुरुं नत्वा यात्रा प्रहरमध्यतः ॥
कार्या च साधकैः सार्धं हृदि मन्त्रं परामृशन् ।
अक्षुब्धो भुक्तभोज्यश्च यदि स्याद्वीरसाधकः ॥
दिव्यो वा न पशुस्तत्र भुक्त्वा साधनमाचरेत् ।
अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि ॥
भौमवारे तमिस्रायां साधयेत् सिद्धिमुत्तमाम् ।
उपचारं समादाय कुलामृतरसं तथा ॥
सामिषान्नं गुडं छागं सुरा पिष्टकमेव च ।
नानाफलं च नैवेद्यं स्वस्वकल्पोक्तसाधनम् ॥
चितास्थाने समानीय सुहृद्भिः शस्त्रपाणिभिः ।
समानगुणसंपन्नैः साधको गतभीः स्वयम् ॥
न निरीक्षेच्चतुर्दिक्षु देवताध्यानतत्परः ।
भीतश्चेत् साधकस्तत्र चतुर्दिक्षु च साधकः ॥
स्वगुरुं भ्रातृवर्गं वा ब्राह्मणान् वाऽपि सुव्रतान् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सुहृदानपि रक्षार्थं कियद्दूरे निवेशयेत् ॥
नो चेत् केवलमेवासौ भैरवः परिकीर्त्तितः ।
अक्षालितां चिताभूमिं गत्वा साधकसत्तमः ॥
प्रच्छातिलां यदि प्रायः कारयेदस्थिसंचयम् ।

(यामले)

असंस्कृता चिता ग्राह्या न तु संस्कारसंस्कृता ।

तथा—

संकल्पं प्रथमं कुर्यात् स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ।
सामान्यार्घं विधायैतत् ततः पूजां समारभेत् ॥
वस्त्रालङ्कारभूषाद्यैर्भूषितः पूर्वदिङ्मुखः ।

संकल्पस्तु—

ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्रः श्रीमदमुकशर्माऽमुकमन्त्र-सिद्धिकामः श्मशानसाधमनहं करिष्ये—इत्येवंरूपः ।

(वीरतन्त्रे)

अस्त्रान्तमूलमन्त्रेण प्रोक्षणं यागभूमिषु ।
गुरुपादयुगं ध्यात्वा गणेशं वटुकं तथा ॥
योगिनीं मातृकां चैव वामपादपुरःसरम् ।
ये चात्र संस्थिता देवा राक्षसाश्च भयानकाः ॥
पिशाचाः सिद्धयक्षाश्च गन्धर्वाप्सरसां गणाः ।
योगिन्यो मातरो भूताः सर्वाश्च खेचरस्त्रियः ॥
सिद्धिदास्ता भवन्त्वत्र तथा च मम रक्षकाः ।
प्रणम्य मनुनाऽनेन पुष्पाञ्जलित्रयं क्षिपेत् ॥
श्मशानाधिपतिं पश्चाद्भैरवं कालभैरवम् ।
महाकालं यजेद्यत्नात् पूर्वादिदिक्चतुष्टये ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पाद्यादिभिश्च मन्त्रज्ञो वलिं पश्चान्निवेदयेत् ।
शब्दबीजं ततः पश्चात् श्मशानाधिपतत्परम् ॥
श्ममन्ते सामिषान्नं बलिं गृह्णपदं ततः ।
गृह्ण गृह्णापय युगं विघ्ननिवारणं ततः ॥
कुरु सिद्धिं मे समुक्त्वा* प्रयच्छ स्वाहयाऽन्वितम् ।
ताराद्यमनुना देवि प्रथमो वलिरीरितः ॥
मायान्ते भैरवात् पश्चाद्भयानकपदं ततः ।
पूर्वे वलिं समुद्धृत्य दक्षिणे वलिमाहरेत् ॥
हूमन्ते तु महाकालात् पश्चात् पूर्ववदुद्धरेत् ।
पश्चिमे कालदेवाय प्रणवाद्येन कल्पयेत् ॥
शब्दान्ते कालशब्दान्ते भैरवेति पदं ततः ।
श्मशानाधिप इत्येवं पूर्ववच्चान्तरे हरेत् ॥
चितामध्ये ततो दद्याद्बलित्रयमनुत्तमम् ।
कालरात्रिमहाकालि कालिके घोरनिःस्वने ॥
गृहाणेमं बलिं मातर्देहि मे सिद्धिमुत्तमाम् ।
हूँ कालिकायै स्वाहेति वलिं दत्वा भूतनाथाय दापयेत् ॥
शब्दान्ते भूतनाथान्ते श्मशानाधिप इत्यपि ।
प्रणवाद्येन मन्त्रेण दापयेद्बलिमुत्तमम् ॥
हूँ सर्वगणनाथान्ते अधिपतिपदं तथा ।
श्मशाने मस्तके दत्वा पूर्ववच्च समुद्धरेत् ॥
ताराद्येन वलिं दत्वा पञ्चगव्येन सुन्दरि ।
अस्थिसंप्रोक्षणं कृत्वा पीठमन्त्रं न्यसेत् पुनः ॥

---

* तान्त्रिकप्रयोगोऽयम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भूर्जे वा वटपत्रे वा तत्र पीठमनुं न्यसेत् ।

तन्त्रान्तरे ।

ततश्चितापश्चिमत एकीकृत्यास्थिसंचयम् ।
ॐ ह्रीँ आधरशक्तये नम इत्यणुना पुनः ॥
पञ्चगव्येन संप्रोक्ष्य भूर्जे वा वटपत्रके ।
हसौरिति लिखेन्मन्त्रं स्थापयेत् तत्र तत् पुनः ॥
कम्बलाद्यासनं तत्र विन्यस्याधारशक्तये ।
नम इत्यणुना तत्र ह्रीमाद्यां च प्रपूजयेत् ॥

(वीरतन्त्रे)

पीठमास्तीर्य तस्मिन् वै बद्धवीरासनस्ततः ।
वीरार्दने देवेशि लोष्टान् दिक्षु विनिःक्षिपेत् ॥
कूर्चबीजद्वयं देवि मायायुग्मं ततः परम् ।
कालिके घोरदंष्ट्रे च प्रचण्डे चण्डनायिके ॥
दानवान् दारयेत्युक्त्वा हनेति द्वितयं ततः ।
पर वीरं महाविघ्नं छेदयेति द्वयं ततः ॥
सर्वास्त्रान्तो द्विठान्तोऽयं वीरादनुमनुः स्मृतः ।
अनेन मन्त्रितं लोष्टं दशदिक्षु विनिःक्षिपेत् ॥
तन्मध्ये भैरवो देवो विघ्नैर्न परिभूयते ।
यदि प्रमादाद्देवेशि साधको भयविह्वलः ॥
तैस्तैः सर्वैः सुहृद्भिश्च रक्षितो नाभिभूयते ।
अर्केन्दुसितवाद्यालतूलैर्निर्मितवर्त्तिकाम् ॥
प्रदीपं यत्र संस्थाप्य अस्त्रं तत्र प्रपूजयेत् ।
गते तस्मिन् महादीपे विघ्नैश्च परिभूयते ॥
तदधश्चास्त्रमन्त्रेण निखनेत् कुलदीपिकाम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्तत्कल्पविधानेन भूतशुद्ध्यादिकं चरेत् ॥
षोढां वा तारकां वाऽपि विन्यस्य पूजयेत् ततः ।

देवतामिति शेषः ।
अत एव (यामलादौ)

ततः पञ्चोपचारेण पुरतो देवतां यजेत् ।
निमील्य चक्षुषी पश्चाद्देवं ध्यात्वा मनुं जपेत् ॥
एकाक्षरी यदि भवेद्दिक्सहस्रं ततो जपेत् ।
द्व्यक्षरे चाष्टसाहस्रं त्र्यक्षरे ह्ययुतार्धकम् ॥
ततः परं तु मन्त्रज्ञो गजान्तकसहस्रकम् ।
निशार्धात् तु समारभ्य उदयान्तं समाचरेत् ॥
यद्यसह्यं भयं कर्णनेत्रे वस्त्रेण बन्धयेत् ।
ततोऽर्धरात्रपर्यन्तं यदि किञ्चिन्न दृश्यते ॥
जयदुर्गामनुनाऽर्घं तेनैव सर्षपान् क्षिपेत् ।
ॐ तिलोऽसि सोमदेवत्यो गोसवस्तृप्तिकारकः ॥
पितृणां स्वर्गदाता त्वं मर्त्यानां मम रक्षकः ।
भूतप्रेतपिशाचानां विघ्नेषु शान्तिकारकः ॥
इति क्षिप्त्वा तिलाँस्तत्र चतुर्भागैः शिवादितः ।
ततः सप्तपदं गत्वा पुनस्तत्रैव संविशेत् ॥
एवं तत्रापि संपूज्य प्रजपेन्मनुमुत्तमम् ।
निर्भयः सन् जपेत् तावद्यावत् सिद्धिः प्रजायते ॥
भयं तु स्वप्नवज्ज्ञेयं परेऽह्नि शेषमाचरेत् ।

(वामकेश्वरतन्त्रे)

जपान्ते च वलिं दद्याद्देवतायै यथाविधि ।
महिषं छागलं चापि गृहीत्वा वरमेव च ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गृहं गच्छेत् सुहृद्वर्गैः सार्धं सुहृष्टमानसः ।

इति चितासाधनाविधिः ।

अथ शवसाधनविधिः ।

(भूतडामरे)

यदुक्तं भावसर्वस्वे सर्वतन्त्रेषु गोपितम् ।
वीरसिद्धिविधानं हि देवदेवेन शम्भुना ॥
यस्य विज्ञानमात्रेण मन्दभाग्योऽपि सिद्ध्यति ।

तथा—

पुरश्चरणसंपन्नो वीरसिद्धिं समाचरेत् ।
पुत्रदाराधनस्नेहलोभमोहविवर्जितः ॥
मन्त्रं वा साधयिष्यामि देहं वा पातयाम्यहम् ।
प्रतिज्ञामीदृशीं कृत्वा वलिद्रव्याणि चिन्तयेत् ॥

(वीरतन्त्रे)

पूर्वोक्तमुपहारादि समादाय तु साधकः ।
साधयेत् स्वहितां सिद्धिं साधनस्थानमाश्रयेत् ॥
गुरुध्यानादिकं सर्वं पूर्वोक्तमाश्रयेत् सुधीः ।
वीरार्द्धनान्तिके भूमौ मायामोहो न विद्यते ॥
ये चात्रेत्यादिमन्त्रेण भूमौ पुष्पाञ्जलित्रयम् ।
श्मशानाधिपतीनां तु पूर्ववद्बलिमाहरेत् ॥
अघोराख्येण मन्त्रेण* वलिसाधनमाचरेत् ।
सुदर्शनेन वा रक्षामुभाभ्यां वा प्रकल्पयेत् ॥
मायास्फुरद्वयं भूयः प्रस्फुरद्वितयं पुनः ।
घोरघोरतरेत्यन्ते तन्नो रूपपदं ततः ॥
चटयुग्मान्तरान्ते च प्रचट द्वितयं पुनः ।

---

*शिखावन्धनमाचारेदित्यन्यत्र पाठः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हेयुग्मं रमयुग्मं च ततो बन्धुयुगं ततः॥
पातय द्वितयं वर्म फडन्तः समुदाहृतः।
एकपञ्चाशदर्णोऽयमघोरास्त्रमयो मनुः॥
हालाहलं समुद्धृत्य सहस्रारस्वरूपकम्।
वर्मास्त्रान्तं महामन्त्रं सुदर्शनस्य कीर्त्तितम्॥
भूतशुद्धिं ततः कृत्वा न्यासजालं प्रविन्यसेत्।
जयदुर्गाख्यमन्त्रेण सर्षपान् दिक्षु निःक्षिपेत्॥
ॐ दुर्गे दुर्गे रक्षाणि स्वाहा—इति जयदुर्गाख्यमन्त्रः।
तिलोऽसीति च मन्त्रेण तिलानपि विनिःक्षिपेत्।
यष्टिविद्धं शूलविद्धं खड्गविद्धं पयोमृतम्॥
रज्जुविद्धं सर्पदष्टं चाण्डालैर्वाऽभिभूतकम्।
तरुणं सुन्दरं शूरं रणे नष्टं समुज्ज्वलम्॥
पलायनविशून्यं च संमुखे रणवित्तमम्।
स्वेच्छामृतं द्विवर्षं च वृद्धां स्त्रीं च द्विजं तथा॥
अन्नाभावमृतं कुष्टं सप्तरात्रोर्ध्वगं तथा।
एवं चाष्टविधं त्यक्त्वा पूर्वोक्तान्यतमं शवम्॥
गृहीत्वा मूलमन्त्रेण पूजास्थाने समानयेत्।
चाण्डालाद्यभिभूतं वा शीघ्रं सिद्धिफलप्रदम्॥
प्रणवाद्यस्त्रमन्त्रेण शवस्य प्रोक्षणं चरेत्।
प्रणवं कूर्चबीजं च मृतकाय नमोऽस्तु फट्॥
पुष्पाञ्जलित्रयं दत्वा प्रणमेत् स्पर्शपूर्वकम्।
रे वीरपरमानन्द शिवानन्द कुलेश्वर॥
आनन्दभैरवाकार देवीपर्यङ्कशङ्कर।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वीरेशोऽहं त्वां प्रयच्छामि उत्तिष्ठ चन्द्रिकार्चने ॥
प्रणम्यानेन मन्त्रेण स्वापयेत् तदनन्तरम् ।
तारं शब्दं मृतकाय नमोऽन्तं मन्त्रमुच्यते ॥
शवस्वापनमन्त्रोऽयं सर्वतन्त्रेषु देशितः ।
धूपेन धूपितं कृत्वा गन्धादि वा प्रलिप्य च ॥
रक्ताक्तो यदि देवेश भक्षयेत् कुलसाधकम् ।
गत्वा शवस्य सान्निध्यं धारयेत् कटिदेशतः ॥
यद्युपद्रावयेत् तस्य दद्यान्निष्ठीवनं मुखे ।
पुनः प्रक्षालितं कृत्वा जपस्थानं समानयेत् ॥
कुशशय्यां परिस्तीर्य तत्र संस्थायेच्छवम् ।
एलालवङ्गकर्पूरजातीखादिरसार्द्रकैः ॥
ताम्बूलं तन्मुखे दत्वा शवं कुर्यादधोमुखम् ।
स्थापयित्वा तस्य पृष्ठं चन्दनेन विलेपयेत् ॥
बाहुमूलादिकट्यन्तं चतुरस्रं विभावयेत् ।
मध्ये पद्मं चतुर्द्वारं दलाष्टकसमन्वितम् ॥
ततश्चैणेयमजिनं कम्बलान्तरितं न्यसेत् ।
द्वादशाङ्गुलमानेन यज्ञकाष्ठानि दिक्षु च ॥
इमं वलिं गृह्ण युगं गृह्णापय युगं ततः ।
विघ्ननिवारणं कृत्वा सिद्धिं प्रयच्छेति द्वयम् ॥
अनेन मनुना पूर्वं वलिं दद्याच्च सामिषम् ।
स्वस्वनामादिकं दत्वा पूर्वद्वलिमाहरेत् ॥
सर्वेषां लोकपालानां ततः साधकसत्तमः ।
शवाधिस्थानदेवेभ्यो वलिं दद्यात् सुरया सह ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

चतुःषष्टियोगिनीभ्यो डाकिनीभ्यो बलिं दिशेत् ।
पूजाद्रव्यं सन्निधौ च दूरे चोत्तरसाधकम् ॥
संस्थाप्यासनमभ्यर्च्य स्वमन्त्रान्ते त्रपां ततः ।
फडित्यनेन मन्त्रेण तत्राश्वारोहणं विशेत् ॥
कुशान् पादतले दत्वा शवकेशान् प्रमार्ज्य च ।
दृढं निबन्ध्य जुटिकां कृतसंकल्पसाधकः ॥
शवोपरि समारुह्य प्राणायामं विधाय च ।
वीरार्दनेन मन्त्रेण दिक्षु लोष्टान् समाक्षिपेत् ॥
ततो देवं समभ्यर्च्य उपचारैस्तु विस्तरैः ।
शवास्ये विधिवद्देवि देवताप्यायनं चरेत् ॥
उत्थाय संमुखे स्थित्वा पठेद्भक्तिपरायणः ।
वशो मे भव देवेश ममामुकपदं ततः ॥
सिद्धिं देहि महाभाग भूताश्रयपदाम्बरः ।
मूलं समुच्चरन्मन्त्री शवपादद्वयं ततः ॥
पट्टसूत्रेण बन्धीयात् तदोत्थातुं न शक्यते ।
ॐ भीरुभीम भयाभाव भव्यलोचनभावुक ॥
त्राहि मां देवदेवेश शवानामधिपाधिप ।
इति पादतले तस्य त्रिकोणं चक्रमालिखेत् ॥
तदोत्थातुं न शक्नोति शवोऽपि निश्चलो भवेत् ।
उपविश्य पुनस्तस्य बाहू निःसार्य पार्श्वयोः ॥
हस्तयोः कुशमास्तीर्य पादौ तत्र निधापयेत् ।
ओष्ठौ तु संपुटौ कृत्वा स्थिरचित्तः स्थिरेन्द्रियः ॥
सदा देवीं हृदि ध्यात्वा मौनी तु जपमाचरेत् ।
श्मशाने प्रोक्तसङ्ख्याभिर्जपं कुर्यात् कुलेश्वरि ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ वाऽऽरम्भकालात् तु यावच्चोदयते रविः ।
यद्यर्धरात्रिपर्यन्तं जप्ते किंचिन्न लक्ष्यते ॥
तदा पूर्ववदर्घादिसमयाद्यागतानि च ।
कृत्वोपविश्य तत्रैव जपं कुर्यादनन्यधीः ॥
चलासनाद्भयं नास्ति भये जाते वदेत् ततः ।
यत् प्रार्थयसि देवेशि दातव्यं कुञ्जरादिकम् ॥
दिनान्तरे प्रदास्यामि स्वनाम कथस्व मे ।
इत्युक्त्वा संस्कृतेनैव निर्भयस्तु पुनर्जपेत् ॥
ततश्चेन्मधुरं वक्ति वक्तव्यं मधुरं ततः ।
तदा सत्यं च संस्कार्यं नरं च प्रार्थयेत् ततः ॥
यदि सत्यं न कुर्याच्च वरं वा न प्रयच्छति ।
तदा पुनर्जपेद्धीमानेकाग्रं मानसं भजन् ॥

(यक्षडामरे)

न पश्येदद्भुते जाते न भाषेत च न स्पृशेत् ।
एकचित्तो जपं कुर्याद्यावत् प्रत्यक्षतां व्रजेत् ॥

(वीरतन्त्रे)

नररूपो नात्र देवो यो नरो वोपसर्पति ।
यत्नतस्तेन बोद्धव्यं नरो वा देवयोनयः ॥
माता वा तत्सुता वाऽपि मातुलानी तथाऽपि वा ।
आगत्य विघ्नं चरते माययाऽऽच्छाद्य विग्रहम् ॥
उत्तिष्ठ वत्स ते कार्यं सर्वं जातं न संशयः ।
प्रभातसमयो जातस्त्वत्पिता क्रोशते गृहे ॥
प्रायेण सकला लोका राजानो दण्डधारिणः ।
कदा चित् केनाप्यादिष्टस्तदा किं ते करिष्यति ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

इत्यादिविविधैर्वाक्यैर्न जपं परिसंत्यजेत् ।
मृताः पितृगणास्तत्र दूरदेशनिवासिनः ॥
बान्धवास्तत्र आयान्ति देवरूपधरास्ततः ।
स्त्रीपुत्रसेवकादींश्च गृहीत्वा नीयते परैः ॥
रुदन्ति पुत्रकाः सर्वे भ्रातरोऽनुजशिष्यकाः ।
निजकान्ताङ्गसंस्पर्शं वस्त्राद्याभरणादिकम् ॥
गृहीत्वा नीयते पत्नी पालकैस्तद्भयं त्यजेत् ।
यदि न क्षुभ्यते तत्र तदा किं वा न लभ्यते ॥
स्त्रीरूपधारिणी देवी द्विजरूपधरः पुमान् ।
वरं गृह्णेति शब्दं वै त्रिवारान्ते वरं लभेत् ॥
साधुनाऽसाधुना वाऽपि योषिच्चेद्वरदायिनी ।
तदा वीरपतेस्तस्य किं न सिद्ध्यति भूतले ॥
निष्पापः पुरुषश्चैव कुले चैव सुसंस्कृतः ।
असंस्कृतवरा देवी पापयुक्ता न संशयः ॥
संमुखेऽसंमुखे वाऽपि संस्कृतं वक्ति चापरम् ।
सैव देवी न संदेहः स देवो भैरवः स्वयम् ॥
न चेदेवं भवेच्चैव मायापुटितविग्रहात् ।
वरयेन्न वरं तत्र न वरं प्रवदेत् क्व चित् ॥
स चेत् संस्कृतमाख्यातं वक्ति वक्तव्यमीदृशम् ।
न चेत् स्वयं कौलिकोक्त्या वरं ग्राह्यं निराकुलम् ॥
अथ वा उत्कटं किञ्चिल्लभेताप्यात्मनो हितम् ।
शब्दो वा जायते सम्यगमृतं वाऽपि लभ्यते ॥
सर्वं विचार्य गृहीतव्यमेवं दिक् परिकीर्त्तिता ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

देव्याकृतयो बहुधा नराद्याकृतयः क्व चित् ॥
अवश्यं तत्र भेतव्यं न तत्र प्रत्ययः क्व चित् ।
भैरवा वटुकाश्चैव कुलशास्त्रपरायणाः ॥
एतच्छास्त्रप्रसङ्गेन कृत्या कुटिलविग्रहाः ।
पुत्रो भूत्वा वरयेत् तं नारी भूत्वा विमोहयेत् ॥
तस्मात् तत्त्वपरो वीर आचारे यत्नमाचरेत् ।

(भूतडामरे)

वदत्यागत्य चेष्टं वा देहस्फूरर्त्तिं करोति हि ।
एतेन जायते वीरसिद्धिर्दद्यात् ततो वलिम् ॥
देवतां च गुरुं नत्वा विसृज्य हृदयं पुनः ।
स्थापयेत् तोषयेद्विद्वान् शवं तोये विनिःक्षिपेत् ॥

(वीरतन्त्रे)

सत्ये कृते वरं लब्ध्वा संत्यजेच्च च जपादिकम् ।
जातं फलमिति ज्ञात्वा जूटिकां मोचयेत् ततः ॥
संप्रक्षाल्य च संस्थाप्य जूटिकां मोचयेत् पदे ।
पदचक्रं मार्जयित्वा पूजाद्रव्यं जले क्षिपेत् ॥
शवं जलेऽथ गर्त्ते वा निःक्षिप्य स्नानमाचरेत् ।
ततस्तु स्वगृहं गत्वा वलिं दत्वा दिनान्तरे ॥
अग्रिमरात्रौ तु येषां देवानां यजमानोऽहम् ।
ते गृह्णन्तु मया दत्तं वलिमिमं च सामिषम् ॥
अथ यैर्याचितश्चाश्वनरकुञ्जरशूकरान् ।
दत्वा पिष्टमयानेव कर्त्तव्यं समुपोषणम् ॥

तत्रान्तरे ।

यवक्षोदमयं वाऽपि शालिक्षोदमयं च वा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

चन्द्रहासेन विधिवत् तत्तन्मन्त्रेण पातयेत् ॥
परेऽह्नि नित्यमाचर्य पञ्चगव्यं पिवेत् ततः ।
ब्राह्मणान् भोजयेत् तत्र पञ्चविंशतिसंख्यकान् ॥
पञ्च पञ्च गृहीतान् वा क्रमाच्चैव दशावधि ।
ततः स्नात्वा च भुक्त्वा च निवसेदुत्तमस्थले ॥
यदि न स्याद्द्विप्रभोज्यं तदा निर्धनतां व्रजेत् ।
तेन चेन्निर्धनत्वं स्यात् तदा देवः प्रकुप्यति ॥
त्रिरात्रं वाऽथ षड्रात्रं गोपयेत् कुलसाधनम् ।
शय्यायां यदि गच्छेद्वा तदा व्याधीः प्रजायते ॥
गीतं श्रुत्वा च वधिरो निश्चक्षुर्नृत्यदर्शनात् ।
यदि वक्ति दिने वाक्यं तदा स मूकतां व्रजेत् ॥
पञ्चदशदिनान्ता हि देहे देवस्य संस्थितिः ।
गोब्राह्मणानां देवानां निन्दां कुर्यान्न कुत्र चित् ॥
देवगोब्राह्मणादींश्च प्रत्यहं तु स्पृशेच्छुचिः ।
प्रातर्नित्यक्रियान्ते तु विल्वपत्रोदकं पिवेत् ॥
ततः स्नायात् तु तीर्थादौ प्राप्ते षोडशवासरे ।
स्वाहान्तं मूलमुच्चार्य तर्पयामि नमःपदम् ॥
एवं पदत्रयादूर्ध्वं देवानां तर्पणं जलैः ।
मुनितर्पणशून्यस्य न स्याद्देवस्य तर्पणम् ॥
इत्यनेन विधानेन सिद्धिमाप्नोति निश्चितम् ।
इह भुक्त्वा वरान् दिव्यानन्ते याति हरेः पदम् ॥
अनङ्गं साङ्गमपि वा निष्फलं सफलं च वा ।
कृत्वा साधनमेवैतच्छक्तेः प्रियतमो भवेत् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शवाभावे श्मशाने वा कर्त्तव्या वीरसाधना ।
ये भावा यस्य वै प्रोक्तास्तैर्भावैर्यदि नार्चयेत् ॥
ईदृशक्रमयोगेन भ्रष्टो भवति साधकः ।
नोपदिशेत् तत्र भावं न पूजां तत्र संदिशेत् ॥
श्मशानान्तं गृहीत्वा तु तावच्छुद्धिः प्रजायते ।
(वीरचूडामणौ)
अथ वाऽन्यप्रकारेण साधनं कथयामि ते ।
जपस्थानं तु संशोध्य खननादि प्रयत्नतः ॥
तन्मध्ये च वलिं दद्याल्लिखेद्यन्त्रं त्रिकोणकम् ।
तन्मध्ये च महाशङ्खं निवेश्य मुण्डपञ्चकम् ॥
तस्योपरि महाप्रेतमखण्डाङ्गं सुशोभनम् ।
उद्वर्त्तनादिकं कुर्यात् स्नापयेद्विधिपूर्वकम् ॥
परिधाप्यं रक्तवस्त्रं नेत्राञ्जनसमीरितम् ।
ताम्बूलादि मुखे दद्याल्ललाटे रक्तचन्दनम् ॥
हृदये च लिखेद्यन्त्रं पद्ममध्ये त्रिकोणकम् ।
पूजायन्त्रं ललाटे च शस्त्रेण विलिखेत् ततः ॥
मूर्ध्नि बाहौ तथा हस्ते पादे चैव तथा कटौ ।
खदिरादीनि काष्ठानि कीलान्यारोपयेत् सुधीः ॥
बन्धकं वर्द्धयेत् तत्र दृढबन्धेन बन्धयेत् ।
षट्पात्रेषु वलिं दद्यात् कीले कीले पृथक् पृथक् ॥
माषं मांसं तथा मत्स्यं पायसं त्रिविधाः सुराः ।
मोदकं च महापूपं दुग्धान्नोत्सर्गमाचरेत् ॥
क्रोधीशवह्निमारूढं तूर्यस्वरसमन्वितम् ।
वर्मबीजं समुच्चार्य श्मशानकालिकेति च ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पूर्वबीजं समालिख्य अस्त्रान्तो मन्त्र उच्यते ।
मायाबीजं समुच्चार्य श्मशानभैरवाय च ॥
महाकालाय देवाय सर्वविघ्नहरो भव ।
वलिं गृह्ण द्विधा कुर्यात् त्रयोदशं सविन्दुकम् ॥
श्मशानवासिनो रुद्रा अस्थिमांसवलिप्रियाः ।
विघ्नं निवारय सम्यग्वलिं गृह्ण द्विधा पुनः ॥
विघ्नं निवारय युगं वरं चैव प्रयच्छ मे ।
द्विठान्तो मन्त्र इत्युक्तो वलिरुक्तविधानतः ॥
माया लज्जा तया लक्ष्मीर्नन्दिनीशत्रयं लिखेत् ।
नारायणास्तथा सूक्ष्मपरं तु मधुसूदनः ॥
योगिनीभ्यः परं पश्चात् श्मशानवासिनीति च ।
प्रचण्डा चण्डरूपायै कर्तृखर्परधारिणी ॥
वलिं गृह्णापय युगं सर्वविघ्नं निवारय ।
वरं देहि पदं ब्रूयाद्द्विठान्तो योगिनीवलिः ॥
रौद्रं वह्निसमारूढं चतुर्दशस्वरान्वितम् ।
विन्दुनादकलाक्रान्तं क्षेत्रपालं च ङेऽन्तम् ॥
श्मशानवासिने ब्रूयाच्छोणितास्थिप्रियाय च ।
द्विठान्तं मन्त्रमुच्चार्य क्षेत्रपालवलिं हरेत् ॥
वाराहीबीजमुद्धृत्य बीजं पश्चान्तकं पुनः ।
वक्रतुण्डायेति पदं वर्म चैव समुद्धरेत् ॥
वलिं गृह्णपदं ब्रूयाद्विघ्नं निवारयेति च ।
सिद्धिं प्रयच्छ मे चैव अस्त्रान्तो मनुरुत्तमः ॥
पादस्यापादनं कुर्यान्मदिरानन्दविग्रहः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हृदयोपरि महावीरः शक्तिं चैव शवोपरि ॥
विवस्त्रा मुक्तकेशी च कर्त्तृखर्परधारिणी ।
प्रक्षाल्य कुलद्रव्येण कुलचक्रं प्रपूजयेत् ॥
धूपदीपादिनैवेद्यैः पञ्चभूतवलिं हरेत् ।
यथाशक्ति जपं कुर्यात् मूलमन्त्रं समर्पयेत् ॥
विपरीतपरा नीवी मैथुनं च शवोपरि ।
अयुतं च जपेत् तत्र सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् ॥
यदा वै भयभीतोऽसौ भक्षयन्ति च तत्क्षणात् ।
देहि देहि यदा ब्रूयात् तदा छागवलिं हरेत् ॥
वलिदानं विना हिंसा न कर्त्तव्या कदा चन ।
पुरश्चरणतो मन्त्रसिद्धिर्भवति निश्चितम् ॥

(मुण्डमालायाम्)

अथ वाऽन्यप्रकारेण कुर्याद्वै वीरसाधनम् ।
संग्रामे पतितान् प्रेतानानीय विधिपूर्वकम् ॥
अष्टदिक्षु विधायाष्टौ नवमं मध्यसंस्थकम् ।
रज्ज्वा रज्ज्वा रज्जुनाथ रोपिते दृढकीलके ॥
चन्दनादिभिरभ्युक्ष्य सुगन्धिकुसुमादिभिः ।
अलङ्कृत्य प्रयत्नेन मध्यमस्याथ मस्तकम् ॥
ललाटे पूजयेद्देवीमुपचारैः समुज्ज्वलैः ।
वलिं दद्यादष्टदिक्षु माषमांसैः सुराशवैः ॥
पायसैर्मधुसंयुक्तैः कुसुमैरक्षतैस्तथा ।
ततो जपं प्रकुर्वीत शवस्य हृदि निर्भयः ॥
उपविश्यासने शोणे व्याघ्रचर्मविनिर्मिते ।
पञ्चायुतं च जप्त्वाऽथ पूर्ववत् कल्पयेद्वलिम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व्याघ्रवानरभल्लूकशृगालोल्कामुखानथ ।
दृष्ट्वाऽथ न भयं कुर्यान्मायामेव विचिन्तयेत् ॥
ततोऽनुभावं लब्ध्वाऽथ दद्याच्छागादिकं वलिम् ।
तथाऽक्लिष्टमना भूत्वा शवं निःक्षिप्य वारिणि ॥
द्विजेभ्यो दक्षिणां दद्यात् साधकेभ्यो विशेषतः ।
सुवेशाभ्यस्तथा स्त्रीभ्यः कुमारीभ्यः प्रयत्नतः ॥
वसनं भूषणं तद्वन्मधुरद्रव्यभोजनम् ।
स्वयं तथैव भुञ्जीत नराणां तु विवर्जयेत् ॥
एतेन तु महासिद्धिर्जायते भुवि दुर्लभा ।
राज्यं श्रियं परानन्दो वैरिराष्ट्रजयं तथा ॥
जगन्मोहनवश्यादि कविताकौशलं पुनः ।
संग्रामे च तमुद्दिश्य साधकं वैरिवाहिनी ॥
पलायते प्रगल्भाऽपि किं पुनः क्षुद्रवैरिणः ।
नानाविधाष्टसिद्धीनां साधको भाजनं भवेत् ॥
इदं मयोक्तं देवेशि न प्रकाश्यं कदा चन ।
एतत् ते परमं गोप्यं विशेषात् पशुसंसदि ॥
रहस्यमेतत् परममागमस्यैकजीवितम् ।

इति वीरसाधनविधिः ।

बिभ्रत्यद्भुतभूतिभूतपवचो वैचित्र्यचित्रामृत-
स्रोतःशालिनि सन्निबन्धनसरित्संभेदमभ्यर्हितम् ।
नव्येऽस्मिन् नरदेवनिर्मितपुरश्चर्यार्णवे सप्तमः
सद्युक्तिस्फुटमौक्तिकोत्करुचोत्तुङ्गस्तरङ्गो गतः ॥

इति श्रीमन्महाराजाधिराजप्रतापसिंहसाहविरचिते पुरश्चर्यार्णवे मन्त्रसिद्धिलक्षणोपायपुरश्चरणभेदनिरूपणं नाम सप्तमस्तरङ्गः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ गणेशादिमन्त्रास्तत्पुरश्चरणविशेषाश्च प्रदर्श्यन्ते ।

तत्रादौ विघ्नराजमन्त्र उक्तो (मेरुतन्त्रे)

असिद्धगुरुणा दत्तो मन्त्रः स्याद्बहुविघ्नदः ।
तत्रादौ साधयेद्विघ्नराजमन्त्रं ततः पुनः ॥
निष्पापस्य पुरश्चर्याबलात् सिद्ध्येन्मनूत्तमः ।
तत्राम्नायविभेदेन सर्वतन्त्रेषु गोपितम् ॥
एकबीजात्मकं वक्ष्ये विघ्नमन्त्रं सुसिद्धिदम् ।
तत्रादौ वैदिकानां तु गकारः केवलो मतः ॥
दक्षिणानां विन्दुयुक्तो द्विविन्दुः पूर्वमार्गिणाम् ।
एतद्द्वययुतः प्रश्चादूर्ध्वाम्नाये च गौमिति ॥
ग्लौमुत्तरे गोमिति च पातालाम्नायमीरितम् ।
गणपोऽस्य मुनिश्छन्दो निवृद्विघ्नोऽस्य देवता ॥
गणां जपाय स्वाहा हृत्कमेकदंष्ट्राय हुँफट् ।
अचलकर्णिने नमः शिखा प्रोक्ताऽथ वर्म तु ॥
गजवक्त्राय च नमो नेत्रमस्त्रमुदीर्यते ।
महादशमचण्डाय हुँ फडेतच्च वैदिकैः ॥
षड्दीर्घयुक्तबीजेन तान्त्रिको न्यासमाचरेत् ।

अथ ध्यानम् ।

रक्ताम्बरं रक्तवर्णं रक्तगन्धानुलेपनम् ।
रक्तपुष्पैः पूज्यमानं तुन्दिलं चन्द्रमौलिनम् ॥
त्रिनेत्रं वामनं बिभ्रद्बीजपूरं च शुण्डया ।
वामदक्षोर्ध्वयोः पाशाङ्कुशौ चक्रं वरस्त्वधः ॥
पद्मासनं सर्पभूषं ध्यायेद्विघ्नविनायकम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(शारदायाम्)

सिन्दूराभं त्रिनेत्रं पृथुतरजठरं हस्तपद्मैर्दधानं
दन्तं पाशाङ्कुशेष्टान्युरुकरविलसद्बीजपूराभिरामम् ।
बालेन्दुद्योतिमौलिं करिपतिवदनं दानपूरार्द्रगण्डं
भोगीन्द्राबद्धमौलिं भजत गणपतिं रक्तवस्त्राङ्गरागम् ॥

अस्य मन्त्रस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

लक्षमेकं मनुं जप्त्वा जुहुयात् तद्दशांशतः ।

(शारदायां तु)

वेदलक्षं जपेन्मन्त्रं दशांशं जुहुयात् ततः—इत्युक्तम् ।

तथा—

मोदकैः पृथुकैर्लाजैः सक्तुभिश्चेक्षुपर्वभिः ।
नारिकेलैस्तिलैर्मोचैर्होमं कुर्यात् पृथक् पृथक् ॥
सहस्रमेकं द्विशतं पञ्चाशत्प्रमितं तथा ।
दलैस्त्रिमधुराक्तैः स्याद्धोमः काम्योऽथ कथ्यते ॥
दौग्धान्नेन घृताक्तेन होमोऽभीष्टफलप्रदः ।
लक्ष्मीकामो नारिकेलैश्चतुर्थ्यां जुहुयात् तथा ॥

मोचं कदलीफलम् ।

अथ लक्ष्मीगणेशमन्त्रस्तत्रैव ।

वक्ष्येऽथ दक्षिणाम्नाये लक्ष्मीगणपतिं सुराः ।
गजलक्ष्मीसमायुक्तमयं योगोऽतिदुर्लभः ॥
श्रीगँ सौम्याय वोच्चार्य महागणपतिं तथा ।
ङेऽन्तमुक्त्वा वरवरदोक्त्वा सर्वजनं वदेत् ॥
मे वशमानय स्वाहेत्येकोनत्रिंशदक्षरः ।
अन्तर्यामी मुनिश्छन्दो गायत्री निवृदन्विता ॥
देवो लक्ष्मीगणेशोऽत्राथाद्यबीजद्वयेन तु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

षड्दीर्घयुक्तेनाङ्गानि जातियुक्तानि कारयेत् ॥

अथ ध्यानम् ।

हेमाभं पीतवसनं चक्रशङ्खगदाभयान् ।
दक्षोर्ध्वकरमारभ्य दक्षिणाधःकरावधि ॥
दधतं शुण्डया स्वर्णघटं पद्मोपरि स्थितम् ।
वामाङ्काविष्टलक्ष्म्या चाश्लिष्टं दक्षभुजेन च ॥

अस्य पुरश्चरणं तत्रैवोक्तम् ।

लक्षं जपो हुनेद्बिल्वसमिधो मधुरप्लुताः ।
तर्पणादि ततः कृत्वा काम्यकर्मादि साधयेत् ॥
हुनेच्चतुस्सहस्राणि श्रीफलैर्मधुराप्लुतैः ।
महालक्ष्मीकरो होमः पुत्रमित्रकलत्रदः ॥

अथ शक्तिगणेशमन्त्रस्तन्त्रान्तरे ।

पञ्चान्तको वह्निसंस्थो वामनेत्रार्धचन्द्रवान् ।
मायासंपुटितस्त्र्यर्णो मन्त्रः शक्तिगणेशितुः ॥

(मेरुतन्त्रे)

अक्षरोऽयं विराट् छन्दो मुनिर्भार्गव ईरितः ।
देवता शक्तिगणपः षडङ्गानि समाचरेत् ॥
षड्दीर्घयुग्गकारेण ततो ध्यायेद्गजाननम् ।

ध्यानं यथा—

दक्षोर्ध्वे चाङ्कुशं वामे पाशं वामे त्वधःकरे ।
बीजपूरं स्वदन्तं तु दक्षिणे स्वर्णवर्णकम् ॥
पुष्करे मोदकं बिभ्रत् कर्णयोर्दीर्घचामरे ।

अस्य मन्त्रस्य पुरश्चरणं तत्रैवोक्तम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः ।
तद्दशांशं प्रजुहुयादपूपैर्घृतसंप्लुतैः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

एवं सिद्धमनुर्मन्त्री काम्यकर्माणि साधयेत् ।

अथ क्षिप्रप्रसादनगणेशमन्त्रो (निबन्धे)

संवर्त्तको नेत्रयुतः पार्श्वौ वह्न्यासने स्थितः ।
प्रसादनाय हृन्मन्त्रः स्वबीजाढ्यो दशाक्षरः ॥

(मेरुतन्त्रे)

ऋषिर्गणक आख्यातश्छन्दः प्रोक्तं विराडिति ।
देवता कथितः क्षिप्रप्रसादनविनायकः ॥
षड्दीर्घभाजा बीजेन कुर्यादङ्गक्रियां मनोः ।

अथ ध्यानं (शारदायाम्)

पाशाङ्कुशौ कल्पलतां विषाणं
दधत् सुतुण्डाहितबीजपूरः ।
रक्तस्त्रिनेत्रस्तरुणेन्दुमौलि-
र्हारोज्ज्वलो हस्तिमुखोऽवताद्वः ॥

अस्य पुरश्चरणं (मेरुतन्त्रे)

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं *त्रिस्वाद्वक्तैस्तिलैर्हुनेत् ।
पूर्वोदिताष्टद्रव्यैर्वा तर्पणादि ततश्चरेत् ॥

अथ वक्रतुण्डमन्त्रस्तत्रैव ।

वक्रतुण्डाय हुं चेति प्रोक्तो मन्त्रः षडक्षरः ।
ह्रस्वं तु कवचं स्त्रीभिर्जप्तव्यं सर्वसिद्धिदम् ॥
भार्गवो मुनिराख्यातोऽनुष्टुप् छन्द उदाहृतम् ।
देवता वक्रतुण्डोऽस्य सुरासुरनमस्कृतः ॥
षड्भिर्मन्त्रगतैर्वर्णैः षडङ्गानि प्रकल्पयेत ।

अथ ध्यानम् ।

उद्यद्दिनेश्वररुचिं पाशाङ्कुशवराभयान् ।
हस्तैर्दधानं स्मेरास्यमरुणं चिन्तयेद्धृदि ॥

---

* त्रिमध्वक्तैरिति ३ पु० पा. ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुरश्चरणमाह ।

वर्णालक्षं जपेन्मन्त्रं जुयात् तद्दशांशतः ।
अष्टद्रव्यैः पुरा प्रोक्तैर्मधुराक्तैर्यथाविधि ॥

अथ हेरम्बमन्त्रः (शारदायाम्)

पञ्चान्तको विन्दुयुतो वामकर्णविभूषितः ।
तारादिर्हृदयान्तोऽयं हेरम्बमनुरीरितः ॥
चतुर्वर्णात्मको नृणां चतुर्वर्गफलप्रदः ।

(मेरुतन्त्रे)

मुनिर्गणक आख्यातो गायत्री छन्द ईरितम् ।
पञ्चवक्त्रोऽस्य हेरम्बो देवता सिंहवाहनः ॥
षड्दीर्घबीजयुक्तेन षडङ्गविधिरीरितः ।

ध्यानं तु (शारदायाम्)

मुक्ताकाञ्चननीलकुन्दघुसृणच्छायैस्त्रिनेत्रान्वितै-
र्नागास्यैर्हरिवाहनं शशधरं हेरम्बमर्कप्रभम् ।
दृप्तं दानमभीतिमोदकरदान् टङ्कं शिरोऽक्षात्मिकां
मालां मुद्गरमङ्कुशं त्रिशिखकं दोर्भिर्दधानं भजे ॥

अस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

लक्षत्रयं जपित्वा तं तिलैर्हुत्वा दशांशतः ।
मधुरत्रयसंयुक्तैस्तर्पणादि समाचरेत् ॥
एवं सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगानाचरेत् ततः ।

अथ हरिद्रागणेशमन्त्रस्तन्त्रान्तरे ।

पञ्चान्तको धरासंस्थो विन्दुभूषितमस्तकः ।
एकाक्षरो महामन्त्रः सर्वकामफलप्रदः ॥

यद्वा मन्त्रान्तरम् ।

मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि शृणुष्व कमलानने ।
इन्द्रबीजं समुद्धृत्य निजबीजं समुद्धरेत् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

चतुर्दशस्वरेणाढ्यं विन्दुभूषितमस्तकम् ।
एकाक्षरी महाविद्या कथिता पद्मयोनिना ॥
बीजेन दीर्घयुक्तेन कराङ्गन्यासकल्पना ।

मन्त्रान्तराणि विस्तरभयादुपेक्षितानि ।

अथ ध्यानम् ।

हरिद्राभं चतुर्बाहुं हारीतवसनं विभुम् ।
पाशाङ्कुशधरं देवं मोदकं दन्तमेव च ॥

अस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

वेदलक्षं जपित्वाऽन्ते हरिद्राचूर्णमिश्रितैः ।
दशांशं तण्डुलैर्हुत्वा ब्राह्मणानपि भोजयेत् ॥

अथ महागणपतिमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)।

ऊर्ध्वाम्नाये प्रवक्ष्यामि गणेशान् सिद्धिदायकान् ।
भुक्तिमुक्तिप्रदं तत्र महागणपतिं शृणु ॥
तारः श्रीबीजहृल्लेखा कामो भूबीजमेव च ।
गणेशबीजं गणपतये वरवरेति च ॥
दसर्वजनं मे वशमानयाग्निवधूरिति ।
अष्टाविंशतिवर्णोऽयं गणकोऽस्य मुनिर्मतः ॥
निवृद्गायत्रिका छन्दो महागणपतिः सुरः ।
गँ बीजं ह्रीं च शक्तिः स्याद्दीर्घषट्कयुतस्तु गः ॥
तारादिबीजषट्केन पृथग्युक्तेन कारयेत् ।
षडङ्गानि मनोरस्य जातियुक्तान्यथाचरेत् ॥
अथ वा तारपूर्वेण दीर्घषट्कयुतेन च ।
स्वबीजेनाङ्गुलिन्यासं षडङ्गानि समाचरेत् ॥

अथ ध्यानम् ।

ऐक्षवे जलधौ द्वीपे नवरत्नमये शुभे ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्तरङ्गलसत्तोयैर्धौते शीतमहीतले ॥
तत्तोयगणसंपृक्तगन्धावाहनिषेविते ।
कल्पपादपसंशोभिभूभागे समलङ्कृते ॥
नानाकुसुमसङ्कीर्णे नानापक्षिविराजिते ।
अनेकफलसंकीर्णे सेविते चाऽप्सरोगणैः ॥
उद्यद्बालातपज्योतिश्चन्द्रज्योत्स्नासमाकुले ।
विलसत्पद्मरागौघकुट्टिमारुणभूतले ॥
कल्पपादपपुष्पस्थषट्पदस्वनमञ्जुले ।
पारिजातं कल्पतरुं तस्य मध्ये विचिन्तयेत् ॥
युगपदृतुषट्केन खचितं पुष्पशोभितम् ।
नवरत्नमयं तस्याधस्तात् सिंहासनं स्मरेत् ॥
तन्मध्ये लिपिपद्मं च षडारं तस्य मध्यतः ।
कर्णिकायां गणेशं च तत्संस्थं च महागणम् ॥

(शारदायाम्)

षट्कोणान्तस्त्रिकोणस्थं महागणपतिं स्मरेत् ।
हस्तीन्द्राननमिन्दुचूडमरुणच्छायं त्रिनेत्रं रसा-
श्लिष्टं स्वप्रियया सुपद्मकरया स्वाङ्कस्थया सन्ततम् ।
बीजापूरगदाधनुस्त्रिशिखयुक्चक्राब्जपाशोत्पल-
व्रीह्यग्रस्वविषाणरत्नकलशान् हस्तैर्वहन्तं भजे ॥
गण्डपालीगलद्दानपानलालसमानसान् ।
द्विरेफान् कर्णतालाभ्यां वारयन्तं मुहुर्मुहुः ॥
कराग्रधृतमाणिक्यकुम्भवक्त्रविनिःसृतैः ।
रत्नवर्षैः प्रीणयन्तं साधकान् मदविह्वलम् ॥
माणिक्यमुकुटोपेतं रत्नाभरणभूषितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अस्य मन्त्रस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

एकादशायुतं जप्त्वा सहस्रोत्तरमादरात् ।
दशांशं जुहुयादष्टद्रव्यैरेकाक्षरोदितैः ॥
तर्पयित्वा दशांशेन चाभिषिक्तोऽणुना ततः ।
ब्राह्मणान् भोजयेत् सम्यक् षड्रसैर्भूरिदक्षिणाम् ॥
दत्वा प्रणम्य विसृजेदेवं सिद्धो भवेन्मनुः ।

(शारदायां तु)

ध्यायेन्मन्त्रं जपेन्मन्त्री चतुर्लक्षं समाहितः ।
चतुस्सहस्रसंयुक्तं चत्वारिंशत्सहस्रकम्—इत्युक्तम् ॥

अथ विरिञ्चिगणनायकमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि पूर्वाम्नायगणेश्वरान् ।

विरञ्चिविघ्नेशमुक्त्वा—

अथान्यत् संप्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा समुपासितम् ।
काश्यां ब्रह्मेशसौम्यस्थं विरिञ्चिगणनायकम् ॥
ह्रीँ विरिञ्चिपदं प्रोक्त्वा ङेऽन्तं गणपतिं ततः ।
प्राग्वद्वरवरेत्यादि षड्विंशत्यक्षरो मनुः ॥
वेदपञ्चेषुपञ्चेषुद्व्यर्णैरुक्तं षडङ्गकम् ।

तथा—

अस्य ध्यानं प्रवक्ष्यामि ह्यूर्ध्वमूर्ध्वकरेषु च ।
बीजपूरं गदां चापं चक्रं मालां च दक्षिणे ॥
वामे पद्मं पाशबाणान् दन्तं रत्नाढ्यकुम्भकम् ।
पद्मद्वयकरां पुष्टिमङ्कस्थामरुणप्रभाम् ॥
आलिङ्गयन्तमरुणं स्रवन्मदकपोलकम् ।
त्रिनेत्रं पीतवसनं दृढमुत्थापितध्वजम् ॥
किरीटिनं कुण्डलिनं ध्यायेद्देवं गजाननम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अस्य पुरश्चरणम् ।

वेदलक्षमिता प्रोक्ता सर्वेषां तु पुरस्क्रिया ।
मधुरत्रयसंयुक्तैः पूर्वोक्तैरष्टभिर्हुनेत् ॥

सर्वेषामिति । अत्र विस्तरभयादुपेक्षितानां विरिश्चिविघ्नेशादिमन्त्राणाम् ।
अथ विघ्नगणेशमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि पश्चिमाम्नायसिद्धिदान् ।
नानाश्चर्यकरान् काशीसंस्थितान् गणनायकान् ॥
महागणपतेरंशाश्चतुःषष्टिविनायकाः ।
एकैकान्ते गृहीत्वा तु योगिनीं चेटिकामपि ॥
स्वर्णभूमिं समासाद्य यावदन्तर्गृहं मम ।
अष्टावरणकैरष्टौ संस्थिताः सिद्धिदायकाः ॥
तत्राष्टौ काशिकाबाह्ये स्वर्गभूमौ समास्थिताः ।
योजनैकं बहिः काश्यां कीर्त्तितः परिधिस्तु सः ॥
गँ विघ्नाय नमः प्रोक्तो मन्त्र एव षडक्षरः ।
क्षिप्रप्रसादनसममष्टानां साधनं स्मृतम् ॥

पुरश्चरणे विशेषमाह तत्रैव ।

वेदायुतं जपेन्मन्त्रं होमश्च घृतपायसैः ।
प्रयोगाः क्षिप्रमेवात्र क्षिप्रमेव च सिद्धयः ॥

अथोच्छिष्टगणेशमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि उत्तराम्नायसिद्धिदान् ।
वदेद्धस्तिपिशाचीति लिखेत् स्वाहा नवाक्षरः ॥
कङ्कालोऽस्य मुनिश्छन्दो विराडुच्छिष्टनामकः ।
गणेशो देवता प्रोक्तः सर्वसंपत्प्रदायकः ॥
द्वित्रिद्विद्विद्विभिश्चास्य पञ्चाङ्गविधिरीरितः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अस्य ध्यानं तन्त्रान्तरे ।

रक्तमूर्त्तिं गणेशानं सर्वाभरणभूषितम् ।
रक्तवस्त्रं त्रिनेत्रं च रक्तपद्मासनस्थितम् ॥
चतुर्भुजं महाकायं द्विदन्तं सस्मिताननम् ।
इष्टं च दक्षिणे बामे दधन्तमभयं करे ॥
पाशाङ्कुशौ च हस्ताभ्यां जटामण्डलमण्डितम् ।
ललाटं चन्द्ररेखाढ्यं सर्वालङ्कारभूषितम् ॥
सर्वाभीष्टप्रदं ध्यायेदुच्छिष्टगणनायकम् ।

अस्य पुरश्चरणं (मेरौ)

नवलक्षं जपः प्रोक्तः काम्यकर्माण्यथ ब्रुवे ॥

मन्त्रान्तरमाह तत्रैव ।

अथान्यमस्य वक्ष्यामि द्वादशार्णं महामनुम् ।
ॐ ह्रीँ गँ हस्तिपिशाचि लिखेत् स्वाहेति मन्त्रकः ॥
नवार्णमन्त्रवत् सर्वं ध्यानपूजाजपादिकम् ।

पुरश्चरणमाह ।

पुरश्चर्याऽर्कलक्षं स्यात् प्रयोगादि च पूर्ववत् ॥

इति गणेशप्रकरणम् ।

अथ सूर्यमन्त्रः ।

(शारदायाम्)

तारो घृणिर्भृगुः पश्चाद्वामकर्णविभूषितः ।
वह्न्यासनो मरुच्छेषः सनेत्रोऽद्रिरस्य पश्चिमः ॥
अष्टाक्षरो मनुः प्रोक्तो भानोरभिमतप्रदः ।
देवभागो मुनिः प्रोक्तो गायत्री छन्द ईरितम् ॥
आदित्यो देवता प्रोक्तो दृष्टादृष्टफलप्रदः ।
सत्याय हृदयं प्रोक्तं ब्रह्मणे शिर ईरितम् ॥
विष्णवे स्याच्छिखा वर्म रुद्राय परिकीर्त्तितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अग्नये नेत्रमाख्यातं सर्वायास्त्रमुदाहृतम् ॥
तेजो ज्वाला मणिं हुँ फट् द्विठान्ताः पृथगीरिताः ।

न्यासान्तराणि तत्रैव द्रष्टव्यानि ।

अथ ध्यानं ।

रक्ताब्जयुग्माभयदानहस्तं
केयूरहाराङ्गदकुण्डलाढ्यम् ।
माणिक्यमौलिं दिननाथमीडे
बन्धूककान्तिं विलसत्त्रिनेत्रम् ॥

अस्य पुरश्चरणं तत्रैवोक्तम् ।

वसुलक्षं जपेन्मन्त्रं समिद्भिः क्षीरशाखिनाम् ।
तत्सहस्रं प्रजुहुयात् क्षीराक्ताभिर्जितेन्द्रियः ॥

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैव ।

आकाशमग्निर्दीर्घेन्दुसंयुतं भुवनेश्वरी ।
सर्गान्वितो भृगुर्भानोस्त्र्यक्षरो मनुरीरितः ॥
आधारादिपदाग्रान्तं कण्ठादाधारकावधि ।
मूर्धादिकण्ठपर्यन्तं क्रमाद्बीजत्रयं न्यसेत् ॥
षड्दीर्घस्वरयुक्तेन मध्येनाङ्गानि कल्पयेत् ।

अथ ध्यानम् ।

रक्ताम्बुजासनमशेषगुणैकसिन्धुं
भानुं समस्तजगतामधिपं भजामि ।
पद्मद्वयाभयवरान् दधतं कराब्जै-
र्माणिक्यमौलिमरुणाङ्गरुचिं त्रिनेत्रम् ॥

अथास्य पुरश्चरणम् ।

भानुलक्षं जपेन्मन्त्रमन्नाज्येन दशांशतः ।
तिलैर्वा मधुरासिक्तैर्जुहुयाद्विजितेन्द्रियः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(मेरुतन्त्रे)

अथ मन्त्रान्तरं वक्ष्ये दिनेशस्य षडक्षरम् ।
हँ खँ खखोल्काय वाऽथ खखोल्कायाग्निगेहिनी ॥
मुनिर्ब्रह्मा च गायत्री छन्दः सवितृदैवतम् ।
सूक्ष्मरूपायाग्निवधूमन्त्रेण हृदयं मतम् ॥
सूक्ष्माकारायाग्निवधूरिति मन्त्रेण शीर्षकम् ।
सूक्ष्मबालाय स्वाहेति कवचं च सनेत्रकम् ॥
सूक्ष्मकाय हुँ फडिति शस्तं पञ्चाङ्गमीरितम् ।
मन्त्रवर्णैः षडङ्गं स्याद्ध्यानमस्योच्यतेऽधुना ॥
रक्तपद्मद्वयं हस्तैर्बिभ्राणं वरदाभये ।
बन्धूकाभं त्रिनेत्रं च रविं ध्यायेत सुभूषितम् ॥

अथास्य पुरश्चरणं तत्रैव ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं नियतात्मा जितेन्द्रियः ।
जुहुयात् तद्दशांशेन बिल्वाश्वत्थपलाशजैः ॥
उदुम्बरसमुद्भूतैस्त्रिमध्वक्तैः समिद्वरैः ।
तर्पणादि ततः कुर्यात् प्राक्प्रोक्तविधिना सुधीः ॥

अथ मन्त्रान्तरं (शारदायाम्)

वियदर्धेन्दुलसितं तदादिः सर्गसंयुतः ।
अजपाख्यो मनुः प्रोक्तो द्व्यक्षरः सुरपादपः ॥
ऋषिर्ब्रह्मा स्मृतो देवी गायत्री छन्द इरितम् ।
देवता जगतामादिः संप्रोक्तो गिरिजापतिः ॥
हसा षड्दीर्घयुक्तेन कुर्यादङ्गक्रियां मनोः ।

ध्यानम् ।

उद्यद्भानुस्फुरिततडिदाकारमूर्धाम्बिकेशं
पाशाभीती वरदपरशू सन्दधानं कराब्जैः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैः शोभितं विश्वमूलं
सौम्याग्नेयं वपुरवतु वश्चन्द्रचूडं त्रिनेत्रम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

भानुलक्षं जपेन्मन्त्रं पायसेन ससर्पिषा ।
दशांशं जुहुयात् सम्यक् ततः सिद्धो भवेन्मनुः ॥

अथ मार्त्तण्डभैरवमन्त्रस्तत्रैव ।

आकाशमग्निपवनसाद्यान्तार्घीशविन्दुमत् ।
मार्त्तण्डभैरवं नाम बीजमेतदुदाहृतम् ॥
पुटितं विम्बबीजेन सर्वकामफलप्रदम् ।
ठान्तं दहननेत्रेन्दुसहितं तदुदाहृतम् ॥
पञ्चह्रस्वाद्यबीजेन पञ्चमूर्त्तीः प्रविन्यसेत् ।
मध्यमादिकनिष्ठान्तमङ्गुलीषु क्रमादिमाः ॥
सूर्याख्यो भास्करो भानुस्ततो रविर्दिवाकरौ ।
शिरोवदनहृद्गुह्यपाददेशेषु ताः पुनः ॥
दीर्घयुक्तेन बीजेन नेत्राङ्गानि प्रविन्यसेत् ।
व्यापकं मूलबीजेन कुर्वीत तदनन्तरम् ॥

ध्यानम् ।

हेमाम्भोजप्रवालप्रतिमनिजरुचिं चारुखट्वाङ्गपद्मौ
चक्रं शक्तिं सपाशं सृणिमतिरुचिरामक्षमालां कपालम् ।
हस्ताम्भोजैर्दधानं त्रिनयनविलसद्वेदवक्त्राभिरामं
मार्त्तण्डं वल्लभार्धं मणिमयमुकुटं हारदीप्तं भजामः ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षत्रयं जपेन्मन्त्री बीजं विम्बपुटीकृतम् ।
दशांशं कमलैः फुल्लैर्जुहुयान्मधुरोक्षितैः ॥

इति सूर्यप्रकरणम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ विष्णुमन्त्राः ।

(शारदायाम्)

अथ वक्ष्ये महामन्त्रान् विष्णोः सर्वार्थसाधकान् ।
येषां संस्मरणात् सन्तो भवाब्धेः पारमाश्रिताः ॥
तारं नमःपदं पश्चान्नरौ दीर्घसमन्वितौ ।
पवनो णायमन्त्रोऽयं प्रोक्तो वस्वक्षरात्मकः ॥
साध्यो नारायणः प्रोक्तो मुनिश्छन्द उदाहृतम् ।
मन्त्रस्य देवी गायत्री देवता विष्णुरव्ययः ॥
क्रुद्धोल्काय हृदाख्यातं महोल्काय शिरः स्मृतम् ।
वीरोल्काय शिखा प्रोक्ता व्युल्काय कवचं मतम् ॥
सहस्रोल्कायास्त्रमुक्तमङ्गक्लृप्तिरियं मता ।
भूयोवर्णैर्मनोः षड्भिः षडङ्गानि समाचरेत् ॥
अवशिष्टौ पुनर्वर्णौ विन्यसेत् कुक्षिपृष्ठयोः ।

अथ ध्यानम् ।

उद्यत्कोटिदिवाकराभमनिशं शङ्खं गदां पङ्कजं
चक्रं बिभ्रतमिन्दिरावसुमतीसंशोभि पार्श्वद्वयम् ।
कोटीराङ्गदहारकुण्डलधरं पीताम्बरं कौस्तुभो-
द्दीप्तं विश्वधरं स्ववक्षसि लसच्छ्रीवत्सचिह्नं भजे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

विकारलक्षं प्रजपेन्मनुमेनं समाहितः ।
तद्दशांशं सरसिजैर्जुहुयान्मधुराप्लुतैः ॥

विकारलक्षं षोडशलक्षम् ।

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैव ।

प्रणवो हृद्भगवते वासुदेवाय कीर्त्तितः ।
प्रधानं वैष्णवे तन्त्रे मन्त्रोऽयं द्वादशाक्षरः ॥
ऋषिः प्रजापतिश्छन्दो गायत्री परिकीर्त्तिता ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

देवताऽस्य मनोः प्रोक्तो वासुदेवो मनीषिभिः ॥
तारेण हृदयं प्रोक्तं नमसा शिर ईरितम् ।
चतुर्वर्णैः शिखा प्रोक्ता पञ्चार्णैः कवचं मतम् ॥
समस्तेन भवेदस्त्रमङ्गकल्पनमीरितम् ।

अथ ध्यानम् ।

विष्णुं शारदचन्द्रकोटिसदृशं शङ्खं रथाङ्गं गदा-
मम्भोजं दधतं सिताब्जनिलयं कान्त्या जगन्मोहनम् ।
आबद्धाङ्गदहारकुण्डलमहामौलिं स्फुरत्कङ्कणं
श्रीवत्साङ्कमुदारकौस्तुभधरं वन्दे मुनीन्द्रैः स्तुतम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं दीक्षितो विजितेन्द्रियः ।
तत्सहस्रं प्रजुहुयात् तिलैराज्यपरिप्लुतैः ॥

अथ लक्ष्मीवासुदेवमन्त्रस्तत्रैव ।

हृल्लेखाबीजयुगलं रमाबीजयुगं ततः ।
लक्ष्म्यन्ते वासुदेवाय हृदन्तः प्रणवादिकः ॥
चतुर्दशाक्षरैः प्रोक्तो मन्त्रोऽयं सुरपादपः ।
हृदयं शक्तिबीजाभ्यां रमाभ्यां शिर ईरितम् ॥
लक्ष्म्या प्रोक्ता शिखा वर्म वासुदेवाय ईरितम् ।
नमः सास्त्रं समादिष्टं सर्वं तारादि कल्पयेत् ॥

ध्यानम् ।

विद्युच्चन्द्रनिभं वपुः कमलजावैकुण्ठयोरेकतां
प्राप्तं स्नेहवशेन रत्नविलसद्भूषाभरालङ्कृतम् ।
विद्यापङ्कजदर्पणान् मणिमयं कुम्भं सरोजं गदां
शङ्खं चक्रममूनि बिभ्रदमितां दिश्याच्छ्रियं वः सदा ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं तत्सहस्रं सरोरुहैः ।
होमं कुर्याद्विकासितैर्मधुरत्रयसंयुतैः ॥
पूजा स्याद्वैष्णवे पीठे द्वादशाक्षरवर्त्मना ।
पायसेन कृतो होमो लक्ष्मीवश्यप्रदायकः ॥
मधुराक्तैस्तिलैर्हुत्वा सर्वकार्याणि साधयेत् ।

(विष्वक्सेन्याम्)

अथ मन्त्रान्तरं वक्ष्ये विष्णोः सर्वार्थसाधकम् ।
ङेऽन्तं विष्णुं समुद्धृत्य हृदयं बाणवर्णकः ॥
भवाब्धेः सेतुभूतोऽयमव्यक्ताद्यः षडक्षरः ।

अव्यक्तः प्रणवः ।

नारदोऽस्य मुनिश्छन्दो गायत्री विष्णुरव्ययः ।
देवता मन्त्रवर्णैस्तु षडङ्गानि प्रकल्पयेत् ॥

ध्यानम् ।

शङ्खचक्रगदापद्मधरं लक्ष्मीसमावृतम् ।
पीताम्बरं घनश्यामं ध्यायेद्विष्णुं सनातनम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं त्रिमध्वक्तैस्तिलैर्हुनेत् ।
तर्पणादि ततः कुर्यादेवं सिद्धो भवेन्मनुः ॥

अथ मत्स्यमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)

एक एवाभवन्मत्स्यावतारः कल्प आदिमे ।
तस्य मन्त्रं प्रवक्ष्यामि भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥
तारो नमो भगवते मँ मत्स्याय रमां वदेत् ।
द्वादशाक्षरमन्त्रोऽयं मुनिर्ब्रह्मा समीरितः ॥
गायत्री छन्द उद्दिष्टं देवता मीनविग्रहः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

भगवान् स रमानाथो बीजं श्रीमँ च कीलकम् ॥

मन्त्रपदैः कराङ्गन्यासौ कार्यौ ।

अथ ध्यानम् ।

नाभ्याधो रोहितसम आकण्ठं च नराकृतिः ।
घनश्यामश्चतुर्बाहुः शङ्खचक्रगदाधरः ॥
शृङ्गीमत्स्यनिभो मूर्धा लक्ष्मीवक्षोविराजितः ।
पद्मचिह्नितसर्वाङ्गः सुन्दरश्चारुलोचनः ॥

पुरश्चरणमाह ।

जपेद्द्वादशसाहस्रं त्रिमध्वक्तैस्तिलैर्हुनेत् ।
प्रत्यहं तद्दशांशेन वैशाखे कार्त्तिके तथा ॥
माघे च मार्गशीर्षे च हविष्याशी जितेन्द्रियः ।
आरभ्य भाद्राबहुलमष्टमीषोडशाहकम् ॥
लक्ष्मीमनुं जपेन्नित्यमिदं चापि कलाशतम् ।
तथैव होमः कर्त्तव्यस्तथाऽन्यदिवसेषु तु ॥
तर्पयेद्द्वादशशतं तिलतण्डुलचन्दनैः ।
आद्यन्तयोः शतं चाष्टौ तर्पयेच्च तथा श्रियम् ॥
रक्तोत्पलैर्वा पद्मैर्वा मालत्याद्यैः सुगन्धिभिः ।
एवं कृते वर्षमेकं मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ॥
नित्यं द्वादशविप्रांश्च श्रीरूपां च सुवासिनीम् ।
भोजयेत् पूजनं चास्य चरेत् तोयाशये सदा ॥

तथा—

एवं सिद्धमनुर्मन्त्री जायते सिद्धिभाजनम् ।
एतद्युक्तं शतं मन्त्रं जपेदष्टोत्तरं शतम् ॥
तद्दैवतादिने सिद्धः पुस्तकादेव जायते ।
अकुण्ठितप्रयोगेषु न पुनस्तस्य संस्कृतिः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

एतत्पल्लविता मन्त्रा मम सिध्यन्ति पार्वति ।
एतत्संपुटिताः सर्वे वैदिकाः सिद्धिदाः कलौ ॥
अनेन ग्रथिता जप्ताः कौले स्युर्द्रुतसिद्धिदाः ।
गाणेशा वैष्णवाः सौराः सिद्धिं दद्युर्विदर्भिताः ॥
यद्बलात् सर्वमन्त्राणां स्वयं सिद्धिः प्रजायते ।
तस्मान्नोक्तो नान्यतन्त्रे मेरुतन्त्रे प्रकाशितः ॥

अथ कूर्ममन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि कूर्ममन्त्रं महाद्भुतम् ।
एकः कूर्मावतारोऽभून्मथ्यमाने महोदधौ ॥
तारो नमो भगवते कुँ कूर्माय धराधर ।
धुरन्धराय णस्यान्ते सिद्धवर्णो मतो मनुः ॥
प्रकृतिश्छन्द उदितं कश्यपोऽस्य मुनिर्मतः ।
देवता भगवान् विष्णुर्मतः कच्छपरूपधृक् ॥
धराधरेत्यादिशक्तिः कुँ बीजं स्वेष्टसिद्धये ।
नियोगो देवता ध्यानं शङ्खचक्रगदाधरम् ॥
पीताम्बरं कूर्मपृष्ठं न्यस्तलाङ्गूलशोभितम् ।
दीर्घग्रीवं महाग्राहं गिलन्तं रक्तलोचनम् ॥
मन्त्रवर्णैः षडङ्गानि जपो लक्षचतुष्टयम् ।
आज्यहोमस्तर्पणं तु चन्दनोत्पलवारिभिः ॥

अथ वराहमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि वराहस्य मनून् शुभान् ।
कल्पे जाताश्चतुर्वर्णा अवतारा रमापतेः ॥
तारो नमो भगवते वराहेति च संवदेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रूपाय भूर्भुवः सुवः पतये भूपतीति च ॥
त्वं मे देहि दापयेति स्वाहान्तः सुरवर्णकः ।

(शारदायाम्)

भार्गवो मुनिराख्यातश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ।
देवताऽऽदिवराहोऽस्य मन्त्रस्य कथितो बुधैः ॥
एकदंष्ट्राय हृदयं व्योमोल्काय शिरः स्मृतम् ।
शिखा तेजोऽधिपतये विश्वरूपाय वर्म च ॥
महादंष्ट्राय अस्त्रं स्यात् पञ्चाङ्गमिति कल्पयेत् ।

अथ ध्यानम् ।

आपादं जानुदेशाद्वरकनकनिभं नाभिदेशादधस्तान्-
मुक्ताभं कण्ठदेशात् तरुणरविनिभं मस्तकान्नीलभासम् ।
ईडे हस्तैर्दधानं रथचरणदरौ खड्गखेटौ गदाख्यां
शक्तिं दानाभये च क्षितिधरणलसद्दंष्ट्रमाद्यं वराहम् ॥

अस्य पुरश्चरणं तत्रैव ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं मधुराक्तैः सरोरुहैः ।
जुहुयात् तद्दशांशेन पीठे विष्णोः प्रपूजयेत् ॥

अथ मन्त्रान्तराणि (मेरुतन्त्रे)

अथान्यं संप्रवक्ष्यामि वराहाष्टाक्षरं परम् ।
ॐ भूर्वराहाय नमो मुनिर्ब्रह्मा समीरितः ॥
जगती छन्द उद्दिष्टं वराहो देवता स्मृतः ।
पदैः समस्तमन्त्रेण पञ्चाङ्गानि प्रकल्पयेत् ॥

ध्यानम् ।

कृष्णाङ्गं नीलवक्त्रं च मलिनं पद्मसंस्थितम् ।
पृथ्वीशक्तियुतं ध्यायेच्छङ्खं चक्राम्बुजं गदाम् ॥
भूलक्ष्मीकान्तिरतिभिः समन्तात् परिवारितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वर्मासिवह्निश्च कलौ द्रुतसिद्धिप्रदायकम् ॥
जपपूजादिकं सर्वमस्य पूर्ववदाचरेत् ।
एतं मनुं यः प्रभजेत् स भवेच्च धरापतिः ॥
इमित्येकाक्षरो मन्त्रो वराहस्य प्रकीर्त्तितः ।
हयग्रीवो मुनिः प्रोक्तश्छन्दोऽनुष्टुप् च देवता ॥
वराहो दीर्घयुक्तेन बीजेनैवाङ्गकल्पनम् ।
प्राग्वद्ध्यायेद्रक्तवर्णं पूजाद्यं पूर्ववद्भवेत् ॥
भूरित्येकाक्षरं बीजं सर्वं प्राग्वत् समीरितम् ।
पीतवर्णं सदा ध्यायेद्द्वापरे द्रुतसिद्धिदम् ॥

अथ धरणीमन्त्रः (शारदायाम्)

हृदयं भगवत्यै स्याद्धरण्यै तदनन्तरम् ।
धरण्यन्ते धरेद्वन्द्वं द्विठान्तोऽयं ध्रुवादिकः ॥
एकोनविंशत्यर्णाढ्यं धराहृदयमीरितम् ।
वराहोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छन्दो निवृदुदाहृतम् ॥
देवता सर्वभूतानां प्रकृतिर्वसुधा मता ।
हृदयं त्रिभिराख्यातं चतुर्भिः शिर ईरितम् ॥
त्रिभिः शिखा समुद्दिष्टा पञ्चभिः कवचं मतम् ।
द्वाभ्यां नेत्रं समाख्यातं द्वाभ्यामस्त्रं पुनर्भवेत् ॥
मन्त्रवर्णैः षडङ्गानि कुर्यादेवं विधानवित् ।

ध्यानम् ।

श्यामां विचित्रांशुकरत्नभूषणां
पद्मासनां तुङ्गपयोधराननाम् ।
इन्दीवरं द्वे नवशालिमञ्जरीं
शुकं धानां वसुधां भजामः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुरश्चरणमाह ।

लक्षमेनं जपेन्मन्त्री धराहृदयमादरात् ।
ससर्पिषा पायसेन जुहुयात् तद्दशांशतः ॥
तां विष्णोः पूजयेत् पीठे वक्ष्यमाणविधानतः ।
स जयति जगतां नाथः करुणावरुणालयो नृहरिः ।
शरणीकृतयच्चरणा भवजलधिं तुलयन्ति गोष्पदेन ॥
अथ दुस्तरसंसारसागरोत्तारसेतवः ।
चतुर्णां पुरुषार्थानामसाधारणहेतवः ॥
उच्यन्ते चन्द्रचूडेन तन्त्रेषु प्रकटीकृताः ।
मन्त्राः श्रीदिव्यसिंहस्य ब्रह्माद्यैः समुपासिताः ॥

(मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि नृसिंहस्य मनून् शुभाम् ।
प्रतिमन्वन्तरं चाऽयमवतारो हरेर्भवेत् ॥
द्वीपान्तरे नृसिंहस्तु चतुर्दशसु मूर्त्तिषु ।
आकल्पं वसते तत्र भक्तानुग्रहकारकः ॥
आदिमन्वन्तरे जातो नृसिंहो वक्ष्यतेऽधुना ।
द्वात्रिंशद्वर्णको गोप्यो भुक्तिमुक्तिप्रदो यतः ॥

(वैष्वक्सेन्यां) ब्रह्मनारदसंवादे ।

मन्त्रराजं प्रवक्ष्यामि शृणुष्वावहितो मुने ।
यत्प्रसादादविकलं सृजामि सकलं जगत् ॥
आदौ विष्णुं समुद्धृत्य शार्ङ्गिणां वलिसंस्थितम् ।
प्रद्युम्नसहितं पश्चादुद्धरेद्*भूमिबालकम् ॥
सगोविन्दं ततः प्रीतियुक्तं बलिनमुद्धरेत् ।

---

* भूधरं तत इति २-३-४-५ पु० पा० ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वैकुण्ठान्ते वराहं च नारायणसमन्वितम् ॥
समाधववृषघ्नाख्यं वृषं नरकजिद्गतम् ।
शङ्कर्षणान्तमधुसूदनादिभ्यां समन्वितम् ॥
बालस्थं च मुशल्यन्तमुद्धरेच्च वलानुजम् ।
वीरभागनिरुद्धाद्यसंयुतं हरिमुद्धरेत् ॥
हंसान्ते वलिनाऽऽक्रान्तं भूधरं च ततो हरिम् ।
वासुदेवान्वितं विश्वमूर्त्त्यन्तं त्रिष्णुसंयुतम् ॥
सानिरुद्धं च गदिनं शूलाढ्यं सत्रिविक्रमम् ।
विन्दुमाधवसंयुक्तं हंसहसान्तमिन्दुकम् ॥
गोविन्दयुग्विश्वमूर्त्तिं वृषहर्याद्यमिन्दुकम् ।
भूधरान्तं ततः सत्यं वलिं प्रद्युम्नसंयुतम् ॥
सत्रामेनाद्यं वैकुण्ठं हरिं सपुरुषोत्तमम् ।
सविष्णुमेतदुभयं द्विरुद्धृत्यान्तिमे शिरः ॥
दद्यात् ततः सात्त्वतान्तं पुरुषोत्तमपूर्वजम् ।
सकेशवान्त्यमुद्धृत्य वैकुण्ठपुरुषोत्तमौ ॥
योगिनौ विश्वमूर्त्तेश्च दशमं सेन्दुमुद्धरेत् ।
द्वात्रिंशदक्षरात्माऽयं मन्त्रराजः सुरद्रुमः ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां बीजभूतोऽयमद्भुतः ।
अघस्तूलौघदहनो भवतीति विनाशनः ॥
यन्महावैष्णवं धाम परब्रह्मेति गीयते ।
स्वप्रकाशं जगद्व्यापि सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥
तदेव त्वं विजानीहि मन्त्ररूपमिदं मुने ।
न नृसिंहात् परो देवो नैतन्मन्त्रात् परो मनुः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

न तद्ध्यानात् परं ध्यानं संसारभयनाशनम् ।
भगवद्भक्तितत्त्वज्ञैरुपास्योऽयं महामनुः ॥
न प्रकाश्यस्त्वया वत्स देवानामपि दुर्लभः ।
अनेकमन्त्रकोटीनां चूडामणिरयं मनुः ॥
यथा नृसिंहो भगवान् देवतानां शिरोमणिः ।
यन्नामस्मरणादेव न पुनर्जायते भवः ॥
किं पुनः श्रद्धया भक्त्या भजतां तत्पदाम्बुजम् ।
सकृदुच्चरितं येन नृसिंहेत्यक्षरत्रयम् ॥
धर्मराजभटैस्तस्य किमर्थं दृश्यते मुखम् ।
चतुर्णामपि वेदानां सारांशस्त्वेक एव हि ॥
नृसिंहेति नृसिंहेति नृसिंहेति च कीर्त्तनम् ।

(मेरुतन्त्रे)

लोभाधिक्यात् कलियुगे न गुरुर्न च देवता ।
एकं श्रेयस्करं प्रोक्तं नृहरेर्नामगर्जनम् ॥

(संहितायाम्)

अथोक्तमन्त्रराजस्य ऋष्यादीन् शृणु नारद ।
ऋषिर्ब्रह्माऽहमुद्दिष्टश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ॥
देवता श्रीनृसिंहोऽस्य देवदेवो जगद्गुरुः ।
ध्रुवमाये बीजशक्ती नारसिंहस्तु कीलकम् ॥
उदात्तस्तु स्वरः प्रोक्तो वर्णः शुक्ल उदाहृतः ।
धर्मार्थकाममोक्षार्थे विनियोगः प्रकीर्त्तितः ॥

(मेरुतन्त्रे)

वेदवेदाष्टषट्षट्कं वेदार्णैः स्यात् षडङ्गकम् ।

अथ ध्यानम् (संहितायाम्)

क्षीरार्णवे सितद्वीपे कल्पवृक्षवनं स्मरेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नानापुष्पफलाकीर्णां मुक्तारत्नौघवर्षणाम् ॥
विकसद्बालमन्दारपुष्पामोदमनोहरम् ।
कुसुमान्तर्मधुस्वादमत्तालिकुलसंकुलम् ॥
कोकिलालापमुखरं नानापक्षिगणान्वितम् ।
ऋतुषट्केन युगपत् सेव्यमानं सुखास्पदम् ॥
उत्फुल्लाम्बुजकह्लारकुमुदोत्पलशालिभिः ।
हंसकारण्डवाकीर्णैः सरोभिरुपशोभितम् ॥
तस्य मध्ये स्फुरद्दीप्ति चिन्तयेन्मणिमण्डपम् ।
तदन्तःपद्मरागौघकुट्टिमारक्तभूतले ॥
नानारत्नप्रभोद्भासिस्वर्णसिंहासनोपरि ।
भोगीन्द्रभोगतल्पे च पद्ममष्टदलं स्मरेत् ॥
तत्कर्णिकासमासीनं श्रीनृसिंहं विचिन्तयेत् ।
चन्द्रकोटिप्रतीकाशं भास्वत्पीताम्बरावृतम् ॥
ज्वलत्कालानलप्रख्यज्वालामालिदुरासदम् ।
चक्रं सुदर्शनं चापं सबाणं वरमुद्रिकाम् ॥
अभयाख्यां तथा मुद्रां निजभक्तेषु सार्थिकाम् ।
धारयन्तं महाबाहुं चतुर्भिः करपल्लवैः ॥
सोमसूर्याग्निनयनमीषद्ध्यानाननाम्बुजम् ।
स्फुरत्सौदामिनीजिह्वं दंष्ट्राद्भुतमुखाम्बुजम् ॥
तप्तचामीकरप्रख्यजटामण्डलमण्डितम् ।
हैमं किरीटं बिभ्राणं भास्वन्मणिगणोज्ज्वलम् ॥
श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं स्फुरन्मकरकुण्डलम् ।
योगपट्टपिनद्धाङ्गं वनमालाविराजितम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हारकेयूरमञ्जीरस्फुरत्काञ्चीगुणादिभिः ।
भूषितं भूषणैर्दिव्यैर्नानारत्नोपकल्पितैः ॥
ज्वलन्मणिशिखादीप्तफणीन्द्रफणापङ्क्तिभिः ।
कृतच्छत्रं स्वतेजोभिर्भासयन्तं दिशो दश ॥
कल्पान्तकालदहनज्वालजालविडम्बिभिः ।
ललाटनयनज्वालैर्दुर्निरीक्ष्यं सुरैरपि ॥
स्ववामाङ्कगतां लक्ष्मीं तप्तजाम्बुनदप्रभाम् ।
शुद्धक्षौमपरीधानां नानालङ्कारभूषिताम् ॥
वराभयं पद्मयुग्मं बिभ्राणां करपङ्कजैः ।
शरत्पूर्णेन्दुवदनां मन्दस्मितमुखाम्बुजाम् ॥
आश्लिष्यन्तं कृताश्लेषामानन्दोत्फुल्ललोचनाम् ।
भारत्या दक्षिणे देशे स्तूयमानं हि सर्वदा ॥
शङ्खचक्रगदापद्मधारिभिर्वनमालिभिः ।
इन्द्रनीलनिभैर्वीरैः पार्षदैः परितो वृतम् ॥
ब्रह्मादिभिः सुरगणैः सनकाद्यैर्महर्षिभिः ।
योगिभिः सिद्धगन्धर्वैरप्सरोभिश्च सेवितम् ॥
अतिप्रसन्नवदनं भक्ताभीष्टवरप्रदम् ।
एवंविधमनिर्देश्यमवाङ्मनसगोचरम् ॥
दिव्यसिंहं हृदि ध्यायेत् परमात्मानमच्युतम् ।
एवं ध्यात्वा महाविष्णुं दिव्यकेशरिणं विभुम् ॥
कर्मबन्धादिनिर्मुक्तः प्राप्नुयाद्वैष्णवीं तनुम् ।
सान्द्रानन्दमयं शान्तं नित्यविज्ञानविग्रहम् ॥
हृत्पद्मे नृहरिं ध्यात्वा साक्षान्नारायणो भवेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आदिषोडशचक्रस्थमथ वा विन्दुवर्जितम् ।
अनादिमपरिच्छिन्नं योगिगम्यमतीन्द्रियम् ॥
परात्परतरं नित्यं निरुपाधिमनाविलम् ।
स्वतःप्रकाशं जगतः साक्षिभूतं निरञ्जनम् ॥
ज्योतिर्मयं नरहरिं ध्यात्वा ब्रह्ममयो भवेत् ।
अथ वा विश्वमखिलं भावयेन्नृहरेस्तनुम् ॥
जीवन्मुक्तो भवेत् सद्यो निराधिरकुतोभयः ।

ध्यानान्तरमुक्तं (शारदायाम्)

माणिक्याद्रिसमप्रभं निजरुचा संत्रस्तरक्षोगणं
जानुन्यस्तकराम्बुजं त्रिनयनं रत्नोल्लसद्भूषणम् ।
बाहुभ्यां धृतशङ्खचक्रमनिशं दंष्ट्रोग्रवक्त्रोल्लस-
ज्ज्वालाजिह्वमुदग्रकेशनिचयं वन्दे नृसिंहं विभुम् ॥

(मेरुतन्त्रे)

वामे शङ्खमरिं दक्षे जानुविन्यस्तबाहुकम् ।
ग्रसन्तं दैत्यराजानं कृशानूपमतेजसा ॥
दंष्ट्राप्रदीप्तवदनं ललज्जिह्वं त्रिलोचननम् ।
सुरैश्च मुनिभिर्लक्ष्म्या कृताञ्जलिकया स्तुतम् ॥

कामनाभेदेन ध्यानभेदा उक्तास्तत्रैव ।

काम्यप्रयोगसिद्ध्यर्थं ध्यानभेदान् वदाम्यहम् ।
उद्यत्सहस्रार्कभासं त्रिनेत्रं भीषणाकृतिम् ॥
वज्रतुल्येक्षणं वह्निकान्तिं नानाभुजैर्वृतम् ।
नखैर्दारितदैत्येशं रक्तधाराक्तकायकम् ॥
क्रूरकर्मादिविषये स्मरेद्देवं भयानकम् ।
विश्वरूपमयं ध्यानं नृहरेः प्रोच्यतेऽधुना ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नृसिंहं तं महाभीमं कालानलसमप्रभम् ।
अक्षमालाधरं रौद्रं कराठं हारेण शोभितम् ॥
नागयज्ञोपवीतं च पञ्चाननसुशोभितम् ।
चन्द्रमौलिं नीलकराठं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनम् ॥
भुजैः परिघसंकाशैर्दशभिश्चोपशोभितम् ।
अक्षसूत्रं गदां पद्मं शङ्खं गोक्षीरसन्निभम् ॥
धनुश्च मुशलं चैव बिभ्राणं चक्रमुत्तमम् ।
खड्गं शूलं च बाणं च नृहरिं रुद्रगोपनम् ॥
इन्द्रनीलकनीलाभं चन्द्राभं स्वर्णसन्निभम् ।
पूर्वोदयोत्तरज्वालदूर्ध्वास्यं सर्ववर्णकम् ॥
एवमुग्रहरिं ध्यायेत् सर्वव्याधिनिवृत्तये ।
ध्येयो यदा महत् कर्म तदा षोडशहस्तवान् ॥
नृसिंहः सर्वलोकेशः सर्वाभरणभूषितः ।
द्वौ विदारणकर्माहौं द्वौ चान्त्रोद्धरणात्तमौ ॥
चक्रशङ्खधरावन्यावन्यौ बाणधनुर्धरौ ।
खड्गखेटधरावन्यौ द्वौ गदापद्मधारिणौ ॥
पाशाङ्कुशधरावन्यौ द्वौ रिपोर्मुकुटार्पितौ ।
इति षोडशदोर्दराडमरिडतं नृहरिं विभुम् ॥
ध्यायेदम्बुजनीलाभमुग्रकर्मरायनन्यधीः ।
ध्येयो महत्तमे कार्ये तदा षड्विंशहस्तवान् ॥
नृसिंहः सर्वभूषाढ्यः सर्वसिद्धिकरः प्रभुः ।
दक्षिणे खड्गचक्रे च परशुं पाशमेव च ॥
हलं च मुशलं सम्यगभयं चाङ्कुशं तथा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पट्टिशं भिन्दिपालं च खेटतोमरमुद्गरान् ॥
वामभागकरैः शङ्खं खड्गं पाशं च शूलकम्।
हुताशनं वरं शक्तिं सम्यग्मृगमयकुण्डिकाम् ॥
कार्मुकं तर्जनीमुद्रां गदां डमरुसर्पकान्।
करद्वन्द्वैः क्रमाच्छत्रोर्जानुमस्तकपत्तलम् ॥
ऊर्ध्वीकृताभ्यां हस्ताभ्यां मन्त्रमालाधरं हरिम्।
अधःस्थिताभ्यां हस्ताभ्यां हिरण्यकविदारणम् ॥
प्रियङ्करं च भक्तानां दैत्यानां च भयङ्करम्।
नृसिंहं संस्मरेद्दिव्यं महामृत्युभयापहम् ॥
अथोच्यते ध्यानमन्यन्मुखरोगहरं परम्।
विषरोगहरं मृत्युहरं शत्रुभयावहम् ॥
स्वर्णाभतुल्ये गरुडे स्थितं पूर्णेन्दुवर्णकम्।
सुमुखं विद्युदाभासनेत्रत्रयविराजितम् ॥
सुभूषं पीतवसनं सङ्खचक्रवराभयान्।
धारयन्तं चतुर्भिश्च करैः क्ष्वेडादिनाशकम् ॥
अपमृत्युमहाकृत्यानाशकं नृहरिं स्मरेत्।

(शारदायाम्)

उद्यत्कोटिरविप्रभं नरहरिं कोटीरहारोज्ज्वलं
दंष्ट्राभीममुखं लसन्नखमुखैर्दीर्घैरनेकैर्भुजैः।
निर्भिन्नासुरनाथमग्निशशभृत्सूर्यात्मनेत्रत्रयं
विद्युत्पुञ्जजटाकलापभयदं वह्निं वमन्तं भजे ॥
सौम्ये सौम्यं स्मरेत् कार्यक्रूरे क्रूरमिमं भजेत्।

पुरश्चरणमाह (मेरौ)

अष्टलक्षं जपेन्मन्त्रं दीक्षितो विजितेन्द्रियः।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्सहस्रं प्रजुहुयाद्घृताक्तहविषाऽनले ॥
तर्पणं मार्जनं कृत्वा ब्राह्मणाराधनं तथा ।
कुर्यात् संसिद्धमन्त्रस्तु प्रयोगानाचरेत् ततः ॥

(शारदायां तु)

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं तत्सहस्रं घृतप्लुतैः ।
पायसान्नैः प्रजुहुयाद्विधिवत्पूजितेऽनले ॥
एवं कृते भवेन्मन्त्री सिद्धमन्त्रः प्रतापवान्—इत्युक्तम् ।

अथ मन्त्रभेदा (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि द्वितीयं नृहरिं विभुम् ।

(संहितायाम्)

अथ वक्ष्ये नृसिंहस्य बीजरूपं मनूत्तमम् ।
संवर्त्तो वह्निमारूढो मनुस्वरविभूषितः ॥
विन्दुनादकलाक्रान्तो भुक्तिमुक्तिप्रदो मनुः ।
अत्रिरस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्री छन्द ईरितम् ॥
देवता नृहरिः प्रोक्तः सुरासुरनमस्कृतः ।
षड्दीर्घभाजा बीजेन षडङ्गानि प्रकल्पयेत् ॥
ध्यानपूजादिकं सर्वं मन्त्रराजोदितं चरेत् ।

अस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

एकलक्षं जपेन्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः ।
तद्दशांशं हुनेत् सम्यग्घृताक्तैः पायसैः शुभैः ॥
तर्पयेच्छुद्धसलिलैः कृत्वा चात्माभिषेचनम् ।
ब्राह्मणान् सम्यगाराध्य सिद्धमन्त्रः समाचरेत् ॥
मन्त्रराजोदितान् सर्वान् प्रयोगानत्र साधकः ।

तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि तृतीयं नृहरेर्मनुम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(शारदायाम्)

पाशः शक्तिर्नरहरिरङ्कुशो वर्म फड्मनुः ।
षडक्षरो नरहरेः कथितः सर्वकामदः ॥
ऋषिर्ब्रह्मा समुद्दिष्टः पङ्क्तिश्छन्द उदाहृतम् ।
देवता नरसिंहोऽस्य षड्बीजैरङ्गकल्पना ॥

अथ ध्यानम् ।

कोपादालोलजिह्वं विवृतनिजमुखं सोमसूर्याग्निनेत्रं
पादादानाभिरक्तप्रभमुपरिसितं भिन्नदैत्येन्द्रगात्रम् ।
शङ्खं चक्रं सपाशाङ्कुशकुलिशगदादारुणान्युद्वहन्तं
भीमं तीक्ष्णाग्रदंष्ट्रं मणिमयविविधाकल्पमीडे नृसिंहम्॥

पुरश्चरणमाह ।

ऋतुलक्षं जपेदेनं घृतेन जुहुयात् ततः ।
तत्सहस्रं समिद्धेऽग्नौ तोषयेद्द्विजपुङ्गवान् ॥

(मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि तुर्यमन्वन्तरोद्भवम् ।
ज्वालामालिनृसिंहस्य मनुं भूतादिनाशकम् ॥

(शारदायाम्)

बीजं नमो भगवते नरसिंहाय तत्परम् ।
स्याज्ज्वालामालिने पश्चाद्दीप्तदंष्ट्राय तत्परम् ॥
अग्निनेत्राय सर्वादिरक्षोघ्नाय पदं वदेत् ।
सर्वभूतविनाशान्ते नकारो दीर्घवान्मरुत् ॥
एवं ज्वरविनाशान्ते नायार्णो दहयुग्मकम् ।
पचद्वयं रक्षयुग्मं हुँ फट्स्वाहा ध्रुवादिकः ॥
सप्तषष्ट्यक्षरैः प्रोक्तो ज्वालामालिमहामनुः ।
हृत् त्रयोदशभिः प्रोक्तं शिरो दशभिरीरितम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

शिखैकादशभिः प्रोक्ता वर्माष्टादशभिर्मतम् ।
वर्णैर्द्वादशभिर्नेत्रमस्त्रं स्यात् करणाक्षरैः ॥
एवमङ्गानि विन्यस्य चिन्तयेन्मन्त्रदेवताम् ।

ध्यानम् ।

प्रज्वलन् प्रलयानलाभमयुग्मनेत्रमनारतम् ।
भासुरं शिखिनः शिखाभिरुपदंष्ट्रमुखाम्बुजम् ॥
रक्षसां भयदं विकीर्णसटाकलापविभीषणम् ।
शङ्खचक्रकृपाणखेटकधारिणं नृहरिं भजे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं समाहितः ।
कपिलाज्येन जुहुयात् समिद्धे हव्यवाहने ॥

(मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि यो जातः पञ्चमे विभुः ।
मन्वन्तरे स लक्ष्मीकः सेव्यते यो गृहस्थितैः ॥

(संहितायाम्)

अथ लक्ष्मीनृसिंहस्य मन्त्रं वक्ष्ये सुदुर्लभम् ।
तारेन्दिराशक्तिरमाः शूलिनं पुरुषोत्तमम् ॥
लक्ष्मीप्रियपदं ङेऽन्तं नित्यमामुदितोत्तरम् ।
चेतसं तादृशं प्रोक्ता लक्ष्मीश्रितपदोत्तरम् ॥
अर्धदेहपदं ङेऽन्तं रमा माया रमा च हृत् ।
सुरवर्णो मनुः प्रोक्तश्चतुर्वर्गफलप्रदः ॥
मुनिः प्रजापतिः प्रोक्तश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ।
लक्ष्मीनृसिंहो भगवान् देवताऽस्य प्रकीर्त्तितः ॥
स्वबीजेन षडङ्गानि कृत्वा न्यासान्तरं चरेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तदुक्तं (मेरुतन्त्रे)

पुरस्तात् केशवः पातु चक्री जाम्बूनदप्रभः ।
पश्चान्नारायणः शङ्खी नीलजीमूतसन्निभः ॥
इन्दीवरदलश्यामो माधवोर्ध्वगदाधरः ।
गोविन्दो दक्षिणे पार्श्वे धन्वी चन्द्रप्रभो महान् ॥
उत्तरे हलधृग्विष्णुः पद्मकिञ्जल्कसन्निभः ।
आग्नेय्यामरविन्दाक्षो मुशली मधुसूदनः ॥
त्रिविक्रमः खड्गपाणिर्नैर्ऋत्यां ज्वलनप्रभः ।
वायव्यां वामनो वज्री तरुणादित्यदीप्तिमान् ॥
ऐशान्यां पुण्डरीकाक्षः श्रीधरः पट्टिशायुधः ।
विद्युत्प्रभो हृषीकेशो वायव्यां दिशि मुद्गरी ॥
हृत्पद्मं पद्मनाभो मे सहस्रार्कसमप्रभः ।
सर्वायुधः सर्वशक्तिः सर्वज्ञः सर्वतो मुखः ॥
इन्द्रगोपकसंकाशः पाशहस्तोऽपराजितः ।
सवाह्याभ्यन्तरं देहं व्याप्य दामोदरः स्थितः ॥
एवं सर्वत्र निश्छिद्रं नामद्वादशपञ्जरम् ।
प्रविष्टोऽहं न मे किञ्चिद्भयमस्ति कदा चन ॥
इति न्यासं विधायादौ लक्ष्मीनरहरिं स्मरेत् ।

ध्यानं यथा ।

सर्पेन्द्रभोगशयनः सर्पेन्द्रफणाच्छत्रवान् ।
आलिङ्गितश्च रमया दीप्तया चन्द्रसन्निभः ॥
पद्मचक्रवराभीतिधरस्त्र्यक्षेन्दुशेखरः ।

(संहितायां) तु मन्त्रराजोक्तमेव ध्यानमुक्तम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुरश्चरणमाह ।

षष्ट्युत्तरं त्रिलक्षं तु प्रजपेत् तत्सहस्रकम् ।
मध्वक्तमल्लिकापुष्पैर्जुहुयान्मन्त्रवित्तमः ॥
अभ्यर्च्य सलिले देवं तर्पयेन्मनुना ततः ।
अभिषिञ्चेत् स्वमूर्धानं ब्राह्मणान् भोजयेत् ततः ॥
ततः प्रयोगान् कुर्वीत साधको निजवाञ्छितान् ।

तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि षष्ठमन्वन्तरेऽभवत् ।
लक्ष्म्या सह नृसिंहोऽ यस्तन्मन्त्रः सर्वकामदः ॥
ॐ श्रीँ लक्ष्मीनृसिंहाय मनुरष्टाक्षरो मतः ।
मुनिः प्रजापतिश्छन्दोऽनुष्टुब्लक्ष्मीहरिः सुरः ॥
षड्दीर्घयुक्तं क्ष्रौँ बीजैः षडङ्गविधिरीरितः ।
ध्यानपूजादिकं सर्वं षडक्षरवदीरितम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं घृतप्लुतैः ।
पायसैर्जुहुयान्मन्त्री तर्पणादि ततश्चरेत् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि यो जातः सप्तमे हरिः ।
जय जय श्रीनृसिंह मनुरष्टाक्षरो मतः ॥
ऋष्याद्यष्टार्णवत् प्रोक्तं पूजा चास्य षडर्णवत् ।
एकार्णवत् प्रयोगांश्च गृहस्थः साधयेच्छुचिः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि त्वष्टमे यस्तु जायते ।
दशावतारनृहरिर्दक्षसावर्णिकान्तरे ॥
ॐ क्ष्रौँ नमो भगवते नृसिंहाय संवदेत् ।
ॐ क्ष्रौँ च मत्स्यरूपाय कूर्मरूपाय तद्वयात् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ॐ क्ष्रौँ वराहरूपाय ततो बीजद्वयं वदेत्।
नृसिंहरूपाय ततो वेदादि क्ष्रौँ वदेत् ततः॥
प्रोक्त्वा वामनरूपाय त्रिधा बीजद्वयं वदेत्।
रामाय तच्च कृष्णाय तद्द्वयं कल्किने वदेत्॥
जयशब्दद्वयान्ते तु शालग्रामनिवासिने।
दिव्यसिंहायेति चोक्त्वा वदेत् पश्चात् स्वयम्भुवे॥
पुरुषाय नमस्तारः क्ष्रौमेकोनशतार्णकः।
अद्विजेन तु बुद्धाय वक्तव्यं बीजपूर्वकम्॥
तदा मन्त्रः समाख्यातश्चतुरूर्ध्वशताक्षरः।
छन्दोऽतिजगती प्रोक्तमृषिरत्रिः प्रकीर्त्तितः॥
दशावतारनृहरिर्देवता सर्वकामदः।
षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडङ्गानि प्रकल्पयेत्॥
मन्त्रराजवदेवास्य ध्यानपूजादिकं भवेत्।
यजेत् षडङ्गपूजान्ते मत्स्यादीनवतारकान्॥

अथ पुरश्चरणम्।

अयुतं प्रजपेन्मन्त्रं साज्येन हविषा ततः।
जुहुयात् तद्दशांशेन तर्पणादि ततश्चरेत्॥
काम्यकर्माणि सर्वाणि मन्त्रराजवदेव हि।
अस्य संसेवनाद्विप्रा ब्रह्मचर्यादिविच्युताः॥
नृसिंहरूपतां प्राप्य जाताः स्थाननृसिंहकाः।
आविशंति च ते देहे सम्यक् कुर्वन्ति पूजिताः॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि जायते नवमे तु यः।
नरसिंहो बीरनामा शृणु तत्साधनं प्रिये॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

बाले च तरुणे वृद्धे प्रयोगार्थं मनुत्रयम् ।
प्रोक्तं संसाधिके वक्रशुद्धे सिद्धास्त्रयोऽपि च ॥
तारो नमो भगवते बीजान्ते नरपदं वदेत् ।
सिंहायेति ततः प्रोक्त्वा ज्वालामालापदं वदेत् ॥
पिनद्धाङ्गाय इत्युक्त्वा अग्निनेत्राय संवदेत् ।
सर्वभूतविनाशेति नायेत्युक्त्वा द्विधा दह ॥
पच युग्मं रक्षयुग्मं ह्रीँ श्रीँ रक्षाग्निगेहिनी ।
चतुष्पञ्चाशदर्णोऽयं मन्त्रः प्रथम ईरितः ॥
वर्णाः षोडशपूर्वस्य लिने दीप्तपदं वदेत् ।
दंष्ट्राय चाग्निनेत्राय सर्वरक्षो-पदं ततः ॥
घ्नायोक्त्वा सर्वभूतेति ङेऽन्तं विनाशनं वदेत् ।
सर्वज्वरविनाशाय हनद्वन्द्वं दहद्वयम् ॥
पचयुग्मं बन्धयुग्मं हुँ फट् स्वाहा क्वगार्णकः ।
तृतीयमथ वक्ष्यामि पूर्वार्णा गजबाहवः ॥
विनाशनाय चान्ते स्यात् पूर्वसर्वपदं त्रिधा ।
मध्ये भूतज्वरदोषपदानि त्रीणि योजयेत् ॥
हनादिचतुरन्ते तु रक्षयुग्मं च मां च माम् ।
हुँ फट्स्वाहा नवकृतिवर्णतुल्यो मतो मनुः ॥
मन्त्रराजोक्तवच्चास्य पूजाध्यानजपादिकम् ।
मालामन्त्रा इमे ख्याता द्रुतसिद्धिविधायकाः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि दशमे जायते तु यः ।
ॐ क्ष्रौँ महानृसिंहाय नमोऽन्तो दशवर्णकः ॥
वामदेवो मुनिश्छन्दो विराड्देवो नृसिंहकः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

षड्दीर्घयुक्स्वबीजेन षडङ्गन्यासमाचरेत् ॥
ध्यानपूजापुरश्चर्या होमो लक्ष्मीनृसिंहवत् ।
वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं प्रयोगोऽष्टाक्षरोदितः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रमेकादशस्य तु ।
ॐ क्ष्रौँ नमो भगवते नरसिंहाय मन्त्रकः ॥
त्रयोदशार्ण उद्दिष्टो भुक्तिमुक्तिप्रदायकः ।
वामदेवो मुनिः प्रोक्तो जगती छन्द ईरितम् ॥
देवतानरसिंहोऽत्र स्वबीजेनाङ्गकल्पनम् ।
ध्यानपूजाप्रयोगादि षडक्षरवदीरितम् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि द्वादशे जायते तु यः ।
काश्यां स वसते नित्यं दुष्टबुद्धिप्रचालकः ॥
तारं सहस्रारज्वालावर्त्तिने त्रौँ हनद्वयम् ।
हुँ फट्स्वाहा चोनविंशवर्णो मन्त्र उदाहृतः ॥
मुनिर्जयन्त आख्यतश्छन्दो गायत्रमुच्यते ।
सुदर्शननृसिंहोऽस्य देवता परिकीर्त्तितः ॥
चक्रराजाय हृत् प्रोक्तं ज्वालाचक्राय वै शिरः ।
गजचक्राय च शिखा कवचं त्वस्य संमतम् ॥
असुरान्तकचक्राय ह्यस्त्राय फडितीरितम् ।
सुदर्शनायेति मनुः पञ्चाङ्गमेतदीरितम् ॥

अथ ध्यानम् ।

चक्राणां तु सभामध्ये कालाग्निसदृशप्रभम् ।
चतुर्भुजं त्रिवृत्तास्यं चतुश्चक्रधरं हरिम् ॥
तप्तकाञ्चनसंकाशं त्रिनेत्रं चाद्यविग्रहम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ध्यायेत् समस्तदुःखघ्नं तादृग्लक्ष्म्या समन्वितम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

रविलक्षं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं तिलैः शुभैः ।
हुनेत् पुष्पैस्ततश्चापि चत्वारिंशत्सहस्रकम् ॥
पुनराज्येन जुहुयात् सहस्रं च नमस्क्रियाः ।
तर्पणादि ततः कृत्वा प्रयोगानाचरेत् ततः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ।
जातं त्रयोदशे देवं नृहरिं क्ष्रौँ तु संपुटः ॥
मायया भोगदाता स्यात् प्रणवेन च मोक्षदः ।
अस्य पूजाप्रयोगाद्यमेकाक्षरसमं भवेत् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि जातं मन्वन्तरे विभुम् ।
अभयाख्यो नृसिंहोऽयं समस्तभयनाशनः ॥
तारो नमो भगवते नरसिंहाय हृद्वदेत् ।
तेजस्तेजस इत्युक्त्वा आविराविर्भवेति च ॥
वज्रनख वज्रदंष्ट्र कर्माशयान् द्वी रन्धय ।
तमो ढिंग्रस वह्निस्त्री वेददभयमात्मनि ॥
भूयिष्ठा ॐ क्ष्रौमिति च द्विषष्ट्यर्णो मनुर्मतः ।
मुनिः शुकोऽतिजगती छन्दः प्राग्वदितोऽखिलम् ॥
चतुर्दशनृसिंहानां साधनं वेदबोधितम् ।
तदत्र कथितं देवा भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥

अथ वामनमन्त्रा (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि वामनस्य शुभान् मनून् ।
मन्वन्तरं तपत्येकं सुरेशं वाधते परम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

पुनर्ददाति हरये त्रैलोक्यं स वलिर्नृप ।
एकं मन्वन्तरं शक्रः स्वयमेवाभवद्बलिः ॥
एवं षड्वामनाः कल्पे तेषां मन्त्रान् वदाम्यहम् ।

षड्वामनाश्च तन्त्रान्तरे ।

दधिवामनयज्ञेशवामनौ भोगवामनः ।
बालको वामनो विश्वरूपोऽन्यो वलिवामनः ॥

तत्र दधिवामनमन्त्रः (शारदायाम्)

तारो हृद्विष्णवे पश्चाद्ङेन्तः सुरपतिर्भवेत् ।
महाबलाय ठद्वन्द्वं मनुरष्टादशाक्षरः ॥
ऋषिरिन्दुर्विराट्छन्दो देवता दधिवामनः ।
हृदेकेन शिरो द्वाभ्यां शिखा त्रिभिरुदाहृतम् ॥
कवचं पञ्चभिः प्रोक्तं नेत्रं तावद्भिरक्षरैः ।
द्वाभ्यामस्त्रमिति प्रोक्तः प्रकारोऽङ्गस्य सूरिभिः ॥

अथ ध्यानम् ।

मुक्तागौरं नवमणिलसद्भूषणं चन्द्रसंस्थं
भृङ्गाकारैरलकनिकरैः शोभिवक्त्रारविन्दम् ।
हस्ताग्राभ्यां कनककलशं शुद्धतोयाभिपूर्णं
दध्यन्नाढ्यं कनकचषकं धारयन्तं भजामः ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

गुणलक्षं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं घृतप्लुतैः ।
पायसान्नैः प्रजुहुयाद्दध्यन्नैर्वा यथाविधि ॥

वामनमन्त्रभेदास्तु (मेरौ) द्रष्टव्याः ।

अथ त्रिविक्रममन्त्रा (मेरौ)

अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रं त्रैविक्रमं परम् ।
तारो नमो भगवते व्याहृतित्रितयं वदेत् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

व्यापकाय परं पश्चाद्ङेऽन्तं चापि त्रिविक्रमम् ।
त्रिंशत्यर्णो महामन्त्रो गतराज्यप्रदायकः ॥
पदपञ्चकसर्वेण षडङ्गविधिरीरितः ।
मुनयो बालिखिल्याः स्युश्छन्दो गायत्रमीरितम् ॥
देवता विश्वरूपोऽयं त्रिविक्रम उदाहृतः ।

ध्यानम् ।

दक्षाङ्घ्रिव्याप्तपातालं वामाङ्घ्रिव्याप्तभूतलम् ।
दक्षिणं पुनरुत्थाप्य स्वर्गव्याप्तिकरं हरिम् ॥
बलिदत्तैः कुशतिलतोयैः संप्रस्रवत्करम् ।
अभयं वामहस्तेन कुर्वन्तं च सुरेश्वरम् ॥
गङ्गौघधौतपादाब्जं ध्यायेद्ब्रह्मादिकस्तुतम् ।

अथ पुरश्चरणम् ।

विंशल्लक्षं जपेन्मन्त्रं तिलतण्डुलसर्षपैः ।
त्रिमध्वक्तैर्हुनेत् पश्चात् तर्पणाद्यं च कारयेत् ॥
एवं सिद्धमनुर्मन्त्री लभेत वाञ्छितं फलम् ।

अथ परशुराममन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि राममन्त्रं महाद्भुतम् ।
आकल्पमेक एवायं जामदग्न्यो महाबलः ॥
ब्रह्मक्षेत्राय विद्महे क्षत्रियान्ताय धीमहि ।
तन्नो रामः प्रचोदयात् .... ॥

तथा ।

श्रीमत्परशुरामस्य गायत्र्येषा महाद्भुता ।
राज्यकृत् कालिभूपानां सर्वतन्त्रेषु गोपिता ॥
भरद्वाजो मुनिः प्रोक्तो गायत्री छन्द ईरितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

श्रीमान् परशुरामोऽस्य देवता भक्तवत्सलः ॥
अष्टेषुत्रिद्विबाह्वब्धिवर्णैः प्रोक्तं षडङ्गकम् ।

अथ ध्यानम् ।

सात्त्विकं श्वेतवर्णं च भस्मोद्धूलितविग्रहम् ।
अग्निहोत्रस्थलासीनं नानामुनिगणावृतम् ॥
कम्बलासनमारूढं स्वर्णतारकुशाङ्गुलिम् ।
श्वेतवस्त्रद्वयोपेतं जुह्वन्तं शान्तमानसम् ॥
ध्यायेच्च राजसं रामं कुङ्कुमारुणविग्रहम् ।
किरीटिनं कुण्डलिनं परश्वब्जवराभयान् ॥
करैर्दधन्तं तरुणं विप्रक्षत्रौघसंवृतम् ।
पीताम्बरधरं कामरूपं बालनिरीक्षितम् ॥
ध्यायेच्च तामसं क्षत्ररुधिराक्तपरश्वधम् ।
आरक्तनेत्रं कर्णस्थब्रह्मसूत्रं यमप्रभम् ॥
धनुष्टङ्कारसंघोषसंत्रस्तभुवनत्रयम् ।
चतुर्बाहुं मुशलिनं संक्रुद्धभ्रातृसंयुतम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं सिताज्यघृतपायसैः ।
हुनेद्ब्राह्मणभोज्यान्तं कृत्वा सिद्धो भवेन्मनुः ॥
ब्रह्मकर्मरतो नित्यं गायत्रीजपतत्परः ।
स एव जायते सिद्धो नान्यो विप्रः कदा चन ॥

तथा—

फिरङ्गा यवनाश्चीनाः खुरासानाश्चलेन्धुजाः ।
रामभक्तं प्रदृष्ट्वैते त्रसन्ति प्रणमन्ति च ॥

अथ श्रीरघुनाथमन्त्रा (वशिष्ठसंहितायाम्)

कृष्णं द्वैपायनं व्यासं गुरुं सत्यव्रतीसुतम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

समाधिस्थं मुनिं शान्तं प्रसन्नादित्यतेजसम् ॥
गङ्गातीरे महापुण्ये समासीनं तपोनिधिम् ।
शौनकः परिपप्रच्छ साष्टाङ्गं प्रणिपत्य च ॥

श्रीशौनक उवाच ।

अयि प्रसादसुमुख कुरुष्व मयि मानसम् ।
तत्प्रासादान्महामन्त्रा विहिता बहवो मया ॥
करुणारसपूर्णाभ्यां नेत्राभ्यां मां विलोकय ।
सच्चिदानन्दमात्मानं ज्ञातवान् ब्रह्मशास्वतम् ॥
इदानीं श्रोतुमिच्छामि मन्त्रं साङ्गं सहार्चनम् ।
रामात्मनाऽवतीर्णस्य विष्णोरमिततेजसः ॥
ब्रूहि मे भगवन् सर्वं श्रोतुं योग्योऽस्म्यहं यदि ।
असौ भाग्येन लोकोऽयं दारिद्र्येण च पीडितः ॥
येन सौभाग्यमतुलं महदैश्वर्यसम्भवम् ।
शास्त्रज्ञानं कवित्वं च सर्वज्ञत्वं लभेन्नरः ॥

श्रीव्यास उवाच ।

साधु पृष्टं त्वया ब्रह्मन् कथये सकलं तव ।
ब्रह्मणा कथितं पूर्वं वशिष्ठाय महात्मने ॥
वशिष्ठोऽपि स्वपुत्राय मत्पित्रे दत्तवान्मनुम् ।
प्रसन्नहृदयः शुद्धः पिता मे करुणानिधिः ॥
कुरुक्षेत्रे महापुण्ये सूर्यपर्वणि दत्तवान् ।
मया च साधितो मन्त्रो जपहोमार्चनादिभिः ॥
इतः पूर्वं मया नोक्तो मन्त्रराजस्तु कस्य चित् ।
एवं परम्पराप्रोक्तं भक्त्या मन्त्रं शृणुष्व मे ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अयोग्याय न दातव्यो मन्त्रराजस्त्वया मुने ।
यत्नेन गोपय त्वं च रहस्यं श्रीप्रसिद्धिदम् ॥

शिष्यलक्षणमुक्त्वा—

ईदृग्विधाय शिष्याय मन्त्रं दद्यात् तु नान्यथा ।
यदन्यथा वदेत् तस्मिन् देवता शापदा भवेत् ॥

मन्त्रोद्धारमाह ।

मान्तान्तं विन्दुसंयुक्तं नारायणविभूषितम् ।
बीजमेतत् समुद्धृत्य विन्दुहीनं पुनश्च तत् ॥
भान्तं चाकारसंयुक्तं मान्तान्तां नतिमुद्धरेत् ।
एतत् षडक्षरं मन्त्रं सर्वैश्वर्यप्रदायकम् ॥
सर्वसौभाग्यजननं सर्वलोकवशङ्करम् ।
विद्यासिद्धिकरं नृणां महदाज्ञाकरं मुने ॥
ऋषिर्ब्रह्माऽस्य मन्त्रस्य गायत्रं छन्द उच्यते ।
रामाख्यं वैष्णवं धाम देवता परिकीर्त्तिता ॥
जानीयात् प्रथमं वर्णं बीजं शक्तिं नतिं तथा ।

मन्त्रार्थमाह (रामार्चनचन्द्रिकायाम्)

श्रीराममन्त्रराजस्य सम्यगर्थोऽभिधीयते ।
रकारो वह्निवचनः प्रकाशे पर्यवस्यति ॥
सच्चिदानन्दरूपोऽस्य परमात्मार्थ उच्यते ।
व्यञ्जनं निष्कलं ब्रह्म प्राणो मायेति च स्वरः ॥
व्यञ्जनैः स्वरसंयोगो विद्धि तत्प्राणयोजनम् ।
रेफे ज्योतिर्मये तस्मात् कृतमाकारयोजनम् ॥
मकारोऽभ्युदयार्थत्वान्मायात्मेति च कथ्यते ।
तस्मादनेन बीजेन समायं ब्रह्म उच्यते ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

(रामोपनिषदि)

स्वप्रकाशः स्वयं ज्योतिः स्वानुभूत्येकचिन्मयः ।
तदेव मन्त्रराजस्य मनुराड्झ्यत्तरः स्मृतः ॥
अखण्डैकरसानन्दस्तारको ब्रह्मवाचकः ।
रामायेति सुविज्ञेयः सत्यानन्दचिदात्मकः ॥
नमःपदं सुविज्ञेयं पूर्णानन्दैकविग्रहम् ।
सदा नमन्ति हृदये सर्वे देवा मुमुक्षवः ॥

आद्यबीजभेदात् षड्विधोऽयं मन्त्रस्तदुक्तं (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि भुक्तिमुक्तिप्रदायकान् ।
राममन्त्रान् स भगवान् प्रतिमन्वन्तरे ह्यभूत् ॥
युगानां परिवर्त्तेन कल्पे शक्रावतारकः ।
तत्राद्यस्य प्रवक्ष्यामि मन्त्रराजं षडक्षरम् ॥
रामाय नम इत्येष राँ क्लीँ ह्रीँ ऐँ तु पूर्वकः ।
श्रीताराद्यश्च षड्वर्णः षड्विधः परिकीर्त्तितः ॥
ब्रह्मा संमोहनः शक्तिर्दक्षिणामूर्त्तिरेव च ।
अगस्त्यः श्रीशिवः प्रोक्तो मुनयोऽनुक्रमादिमे ॥
छन्दो गायत्रसंज्ञं च श्रीरामो देवता मतः ।

षडक्षरस्यैव भूयांसः प्रभेदास्तत्रैवोक्ताः ।

पञ्चाशन्मातृकामन्त्रवर्णः प्रत्येकपूर्वकः ।
लक्ष्म्यादिर्वाग्भवादिश्च मन्मथादिर्ध्रुवादिकः ॥
रामचन्द्रस्तथा भेदाः शतद्वयमिता अमी ।
रामभद्रेति शब्देन चैवं भेदाः शतद्वयम् ॥
रमाबीजादिकानां तु विश्वामित्रो मुनिर्मतः ।
वाग्बीजपूर्वकाणां तु दक्षिणामूर्त्तिरुच्यते ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कामबीजादिपूर्वेषां मुनिः संमोहनो मतः ।
तारादिपूर्वकाणां तु श्रीशिवः प्रोच्यते मुनिः ॥
श्रीमायामन्मथैकैकबीजाद्यन्तगतो यदा ।
रामभद्रो रामचन्द्रः षोढा षड्वर्ण उच्यते ॥
षोढा नमोऽन्तः प्राक् प्रोक्तः फट्कारान्तः स एव हि ।
षोढा स्याद्वह्निजायान्तः स एवं षड्विधो मतः ॥
चतुःशतं चतुर्विंशभेदास्तेन निरूपिताः ।

तथा ।

तारादिर्मुक्तये ह्येष रमादिर्भुक्तये भवेत् ।
वाक्सिद्धये च वागादिः सर्ववश्याय मान्मथः ॥
ताराद्यैः पुटितान् मन्त्रान् सर्वार्थं विनियोजयेत् ।

तथा ।

ब्रह्मरन्ध्रे भ्रुवोर्मध्ये हृन्नाभ्यन्धुषु पादयोः ।
बीजैः षड्दीर्घसंयुक्तैः षडङ्गविधिरीरितः ॥

(वशिष्ठसंहितायाम्)

आधारे भावयेच्छक्तिं चिदानन्दस्वरूपिणीम् ।
उद्यदादित्यसंकाशमाधारं तत्प्रभामयम् ॥
आधारभावनामेवं संभाव्य मुनिसत्तम ।
ततः समुत्थितं तेजः शिखारूपं च चिन्तयेत् ॥
विद्युत्कोटिप्रतीकाशं चन्द्रकोटिसुशीतलम् ।
सुषुम्नामुखमुन्मील्य प्रापयेदुपदेशतः ॥
ब्रह्माध्वनाऽऽनयेदूर्ध्वं द्वादशान्तेन्दुमण्डलम् ।
प्रापय्य विधिना बुद्ध्या स्रावयेत् तत् सुधामृतम् ॥
ततः परिगलच्छुद्धसुधाधाराभिरावृतम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

निजदेहं जगत् सर्वमेकीभूतं विचिन्तयेत् ॥
निष्प्रपञ्चं निराकारं निरवद्यं निरञ्जनम् ।
अशून्यशून्योपरमं सदसद्भाववर्जितम् ॥
अखण्डानन्दमात्मानं भावयेन्मुनिसत्तम ।
देवतागुरुमन्त्राणां भावयेदैक्यमात्मनः ॥
एवं संचिन्तयेन्मन्त्री मन्त्रं प्रतिदिनं जपेत् ।
ऐहिकानखिलान् भोगान् भुक्त्वा चान्ते पदं व्रजेत् ॥
उपसंहृत्य तत् तेजो यद्वा हृदयपङ्कजे ।
रामं ज्योतिर्मयं ध्यायेत् सर्वलोकैकसाक्षिणम् ॥
जगदुद्भूतिसम्भूतिपरिभूतिकरं हरिम् ।
देवासुरमनुष्यैश्च योगिवृन्दैश्च सेवितम् ॥

अथ ध्यानम् ।

चतुर्भुजं शङ्खचक्रगदापङ्कजधारिणम् ।
किरीटहारकेयूररत्नकुण्डलमण्डितम् ॥
एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं षट्सहस्रं दिने दिने ।
वाचः श्रियः पतिर्भूत्वा कविर्भवति वत्सरात् ॥

ध्यानान्तरमाह ।

ध्यायेत् कल्पतरोर्मूले सौवर्णमण्डपं मुने ।
तन्मध्ये पुष्पकाख्यं च विमानं दिव्यमुत्तमम् ॥
मध्ये सिंहासनं तस्य नानारत्नविभूषितम् ।
तन्मध्येऽष्टदलं पद्ममुद्यदादित्यसन्निभम् ॥
श्रीराममेनं तन्मध्ये समासीनं महामुने ।
सम्यग्ज्ञानमयीं मुद्रां दधानं दक्षिणे करे ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तेजःप्रकाशनं वामं जानुमूर्धनि चापरम् ।
जानकीवल्लभं देवमिन्द्रनीलसमप्रभम् ॥
उद्यानिनिरतं देवं द्विभुजं रघुनन्दनम् ।
वशिष्ठवामदेवादिमुनिभिः परिवारितम् ॥
वामभागे समासीनां सीतां काञ्चनसन्निभाम् ।
भजतां कामदां नित्यं रक्तोत्पलकराम्बुजाम् ॥
लक्ष्मणां पश्चिमे भागे धृतच्छत्रसुचामरम् ।
पार्श्वे भरतशत्रुघ्नौ तालवृन्तकरावुभौ ॥
एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं ज्ञानलक्ष्म्योश्च भाजनम् ।

(शारदायामपि)

कालाम्भोधरकान्तिकान्तमनिशं वीरासनाध्यासिनं
मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्ताम्बुजं जानुनि ।
सीतां पार्श्वगतां सरोरुहकरां विद्युन्निभां राघवं
पश्यन्तं मुकुटाङ्गदादिविविधाकल्पोज्ज्वलाङ्गं भजे ॥

(मेरुतन्त्रे)

वीरासनसमारूढं व्याख्यामुद्रोपशोभितम् ।
वामोरुन्यस्ततद्धस्तं सीतालक्ष्मणसंयुतम् ॥

तन्त्रान्तरे पूर्वोक्तध्यानमुक्त्वा—

एवं तद्ध्यानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते ।
राममिन्दीवरश्यामं पद्मपत्रायतेक्षणम् ॥
ध्यात्वा तु हृदयाम्भोजे ये जपन्ति षडक्षरम् ।
करामलकवज्ज्ञेया मुक्तिस्तेषां महात्मनाम् ॥

(वशिष्ठसंहितायाम्)

शास्त्रज्ञानं कवित्वं च षण्मासाज्जायते मुने ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

जपतां मन्त्रिणामेवं जपयोगेन धीमताम् ॥
पुरश्चरणकृत्येन विनाऽपि फलदो मनुः ।

अस्य पुरश्चरणमुक्तं (मेरुतन्त्रे)

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं दशांशं मधुरप्लुतैः ।
विल्वपत्रैः फलैः पुष्पैस्तिलैर्वा पङ्कजैर्हुनेत् ॥

अथ मालामन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि लक्ष्मणोपासितं मनुम् ।
तारो नमो भगवते ङेऽन्तः स्याद्रघुनन्दनः ॥
रक्षोघ्नविशदायेति मधुरेति पदं ततः ।
प्रसन्नवदनायेति ततश्चामिततेजसे ॥
बलायेति च रामाय विष्णवे नम इत्ययम् ।
सप्तचत्वारिंशदर्णो मालामन्त्र उदाहृतः ॥
मुनिः पितामहश्छन्दः स्यादनुष्टुप् च देवता ।
राज्याभिषिक्तो रामश्चोँ बीजं शक्तिर्नमोऽस्त्विति ॥
सप्तर्तुसप्तदशषड्रससङ्ख्यैः षडङ्गकम् ।

तथा ।

ध्यानं दशाक्षरं प्रोक्तं लक्षमेकं जपेन्मनुम् ।
विल्वैः प्रसूनैः पत्रैर्वा तिलैस्त्रिमधुना युतैः ॥
मधुरत्रययुक्तेन पायसेनाथ वाऽम्बुजैः ।
होमं दशांशतः कुर्यात् तथा सर्वत्र तर्पणम् ॥
मार्जनं भोजयेद्विप्रान् प्रयोगादि च पूर्ववत् ।

दशाक्षरमन्त्रो वक्ष्यते ।
मन्वन्तरभेदेन श्रीराममन्त्रभेद उक्तस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि स्वारोचिषसमुद्भवम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रामस्यैकाक्षरं मन्त्रं कीर्त्यते स तु रामिति ॥
ब्रह्मा मुनिः स्याद्गायत्रं छन्दो रामोऽस्य देवता ।
मूर्त्तिपञ्जरनामानं तत्त्वन्यासं च कारयेत् ॥
षड्दीर्घार्धेन्दुयुक्तेन बीजेनैव षडङ्गकम् ।
ध्यानपूजादिकं प्राग्वद्द्वानुलक्षं जपेन्मनुम् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि तृतीयान्तर्मनोर्विधिम् ।
राम एत्येष कथितो द्व्यक्षरो भुक्तिमुक्तिदः ॥
एकाक्षरोक्तमृष्यादि स्याद्याद्येन षडङ्गकम् ।
ध्यानपूजाप्रयोगादि सर्वं ज्ञेयं षडर्णवत् ॥
एवं पुरश्चरणमपि ज्ञेयम् ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि चतुर्थान्तर्मनोर्विधिम् ।
तारमायारमानङ्गवाक्स्वबीजैश्च षड्विधः ॥
द्व्यत्तरो मन्त्रराजस्तु त्र्यक्षरः परिजायते ।
न्यासपूजाप्रयोगादि सर्वं पूर्ववदाचरेत् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि पञ्चमान्तर्मनोर्विधिम् ।
द्व्यक्षरश्चन्द्रभद्रान्तो द्विविधश्चतुरक्षरः ॥
ऋषिन्यासार्चनाद्यं तु सर्वं पूर्ववदाचरेत् ।
विशेषतश्चतुर्वर्गफलदोऽयं मतो मनुः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि षष्ठमन्वन्तरोद्भवम् ।
रामाय नम इत्येष मनुः पञ्चाक्षरो मतः ॥
विश्वामित्रो मुनिः प्रोक्तः पङ्क्तिश्छन्दोऽस्य देवता ।
रामभद्रो बीजशक्ती प्रथमार्णनती क्रमात् ॥
भ्रूमध्ये हृदि नाभ्यधो पादयोर्विन्यसेन्मनुम् ।
षडङ्गं पूर्ववद्यद्वा मन्त्रार्णैर्मनुनाऽस्त्रकम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ध्यानमाह ।

मध्ये वनं कल्पतरोर्मूले पुष्पलतासने ।
लक्ष्मणेन प्रगुणितमक्ष्णः कोणेन सायकम् ॥
अवेक्षमाणं जानक्या कृतव्यजनमीश्वरम् ।
जटाभारलसच्छीर्षं श्यामं मुनिगणावृतम् ॥
लक्ष्मणेन धृतच्छत्रमथ वा पुष्पकोपरि ।
दशास्यमथनं शान्तं ससुग्रीवविभीषणम् ॥
विजयार्थी विशेषेण वर्णलक्षं जपेन्मनुम् ।
प्राग्वद्धोमस्तर्पणादि प्रयोगाद्यं च साधयेत् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रं सावर्णिकोद्भवम् ।
तारादिषड्भिः संयुक्तो द्वेधा सप्ताक्षरो मनुः ॥
अष्टाक्षरो द्वादशधा कीर्त्तितो राज्यदायकः ।
सर्वं षडर्णवज्ज्ञेयं ध्यानपूजाजपादिकम् ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रान् नवमसम्भवान् ।
तारो रामश्चतुर्थ्यन्तः क्रोधोऽस्त्रं वह्निवल्लभा ॥
अष्टार्णोऽयं परो मन्त्रो मुन्यादिः स्यात् षडर्णवत् ।
नाशकः सर्वदोषाणां सङ्ग्रामविजयप्रदः ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि मन्त्रान् दशमसम्भवान् ।
ॐ ह्रीँ नमश्च रामाय ह्रीमित्यष्टाक्षरः परः ॥
ऋषिः सदाशिवः प्रोक्तो गायत्रं छन्द उच्यते ।
शिवोमारामचन्द्रोऽस्य देवता परिकीर्त्तितः ॥
दीर्घया मायया‌ऽङ्गानि तारपञ्चार्णयुक्तया ।
ॐनमो रामाय ह्रीँ हृदयाय नमः—इत्यादि ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ध्यानपुरश्चरणे प्राह ।

रामं त्रिनेत्रं सोमार्धधारिणं शूलिनं वरम् ।
भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं कपर्दिनमुपास्महे ॥
रामाभिरामां सौन्दर्यसीमां सोमावतंसिनीम् ।
पाशाङ्कुशधनुर्बाणधरां ध्यायेत् त्रिलोचनाम् ॥
रामशक्तिं तु सीताख्यां वर्णलक्षं जपेन्मनुम् ।
होमपूजादिकं सर्वं षडक्षरवदीरितम् ॥
विशेषतो भोगदाता सङ्ग्रामत्रिजयप्रदः ।
अथैकादशसम्भूतान् राममन्त्रान् वदाम्यहम् ॥
सप्तार्णैर्यौ मनू प्रोक्तौ षड्भिस्ताराादिकैः पृथक् ।
संपुटौ ते द्वादशधा नवार्णा मनवः सुराः ॥
ध्यानपूजादिकं सर्वं तेषां सप्तार्णवद्भवेत् ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि द्वादशान्तरसम्भवम् ॥
जानकीवल्लभो ङेऽन्तः स्वाहान्तश्च हुमादिकः ।
दशाक्षरोऽयं मन्त्रः स्याद्वशिष्ठोऽस्य मुनिश्च राट् ॥
छन्दश्च देवता रामः सीतापाणिपरिग्रहः ।
आद्यं बीजं द्विठः शक्तिरङ्गं षड्दीर्घको मतः ॥
शिरोललाटभ्रूमध्यतालुकण्ठेषु हृद्यपि ।
नाभ्यन्धुजानुपादेषु दशार्णान् विन्यसेन्मनोः ॥

ध्यानमाह ।

अयोध्यानगरे रत्नाचिते सौवर्णमण्डपे ।
मन्दारपुष्पैराबद्धविताने तोरणान्विते ॥
सिंहासनसमारूढं पुष्पकोपरि राघवम् ।
रक्षोभिर्हरिभिर्देवैर्दिव्ययानगतैः शुभैः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

संस्तूयमानं मुनिभिः प्रहृष्टैरुपसेवितम् ।
सीतालङ्कृतवामाङ्गं लक्ष्मणेनोपशोभितम् ॥
श्यामं प्रसन्नवदनं सर्वाभरणभूषितम् ।
ध्यायन्नेवं जपेन्मन्त्रं वर्णलक्षमनन्यधीः ॥
जपपूजाप्रयोगादि सर्वमस्य षडर्णवत् ।
अथ त्रयोदशे जातं राममन्त्रं वदाम्यहम् ॥
रामो ङेऽन्तो धनुष्पाणिस्तथा स्याद्वह्निसुन्दरी ।
दशाक्षरो मुनिर्ब्रह्मा विराट् छन्दोऽस्य देवता ॥
राक्षसान्तकरो रामो राँ बीजं परिकीर्त्तितम् ।
स्वाहा शक्तिश्च बीजेन षडङ्गानि समाचरेत् ॥
वर्णन्यासं तथा ध्यानं पौरश्चरणिकं विधिम् ।
दशाक्षरोक्तवत् कुर्याच्चापबाणधरं स्मरेत् ॥
विशेषाज्जयदश्चायं भ्रष्टराज्यप्रदायकः ।

एवं हनुमदाद्युपासिता मन्त्रा (मेरौ) द्रष्टव्याः ।
अथ रामगायत्री तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि शत्रुघ्नोपासितां पराम् ।
जयदां रामगायत्रीमुपास्यां सूर्यवंशजैः ॥
दाशरथये विद्महे सीतावल्लभाय धीमहि तन्नो रामः प्रचोदयात् ।
एषा स्याद्रामगायत्री भक्तानां भुक्तिमुक्तिदा ।
जन्मप्रभृति यत् पापं दशभिर्यातिमक्षयम् ॥
पुरा कृतं शतेनैव सहस्रेण जपेन वा ।
पुरश्चरणमस्याश्च चतुर्लक्षजपो विधिः ॥
यच्च यावच्च पूजादि सर्वं पूर्ववदाचरेत् ।
तारादिरेषा गायत्री मुक्तिमेव प्रयच्छति ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मायादिरपि वैश्वर्यं रमादिश्च श्रियं पराम्।
मदनेनापि संयुक्तो संमोहयति मेदिनीम्॥

अथ सीतामन्त्रो (वशिष्ठसंहितायाम्)

श्रीबीजं पूर्वमुच्चार्य सीतायै पदमुद्धरेत्।
वह्निजायान्वितो मन्त्रो भजतां कल्पभूरुहः॥
जनकोऽस्य ऋषिः प्रोक्तो गायत्री छन्द उच्यते।
सीताख्या या जगद्धात्री देवता सा जगन्मयी॥

(मेरुतन्त्रे)

सीता भगवती प्रोक्ता श्रीबीजं शक्तिरन्त्यकौ।
दीर्घस्वरयुजाऽऽद्येन षडङ्गानि प्रकल्पयेत्॥
पूजयेद्वैष्णवे पीठे ध्यायेद्राघवसंयुताम्।
स्वर्णाभामम्बुजकरां रामालोकनतत्पराम्॥

पुरश्चरणमाह।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रमिष्टार्थं साधयेत् ततः।

अथ बलराममन्त्रस्तन्त्रान्तरे।

तारान्ते बलभद्राय हृदयं वसुवर्णवान्।
मनिस्तु जैमिनिश्छन्दो गायत्रं देवताऽस्य च॥
बलरामो मन्त्रवर्णैर्द्विरावृत्त्या षडङ्गकम्।

अथ ध्यानम्।

शुभ्राभ्रगौरं नीलाभं वसनं रेवतीप्रियम्।
दधानं सीरमुशले बलरामं समाश्रये॥

अथ पुरश्चरणम्।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं जुहुयात् तद्दशांशतः-इति।

अथ श्रीकृष्णमन्त्राः (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि कृष्णमन्त्रान् महाद्भुतान्।
कृष्णः स एव भगवान् कलिद्वापरसन्धिगः॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वर्धयेत् कलिधर्माणां भक्तानां तारणाय सः ।
एकसप्ततिरूपोऽसौ प्रतिमन्वन्तरे भवेत् ॥
तदुक्ताचरणान्मोक्षस्तत्कृताचरणाच्च्युतिः ।
इति तत्त्वं समाख्यातं विभवस्य भवस्य च ॥
जातश्चाद्ये कलियुगे नानागोपीरते रतः ।
तत्कर्म कुर्वतां पातस्तत्सामर्थ्यं विभाविना ॥
स्वधर्मनिरतानां तु कलौ जन्म प्रजायते ।
तस्य मन्त्रं प्रवक्ष्यामि भुक्तिमुक्तिप्रसाधनम् ॥
गोपीजनवल्लभाय स्वाहामन्त्रो दशाक्षरः ।

(गौतमीये)

गोपीजनपदस्यान्ते वल्लभाय द्विठावधिः ।
अयं दशाक्षरो मन्त्रो दृष्टादृष्टफलप्रदः ॥
बीजपूर्वो जपश्चास्य रहस्यं कथितं मुने ।
लुप्तबीजस्वभावत्वाद्दशाक्षरमिहोच्यते ॥

(बृहद्गौतमीये)

भोगमोक्षैकनिलयो लुप्तबीजो दशाक्षरः ।
उद्धारे तु पृथक् तेन कामबीजं महामुने ॥
यद्योगात् फलदो मन्त्रो नान्यथा कल्पकोटिभिः ।

(मेरुतन्त्रे)

नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो विराट् छन्द उदाहृतम् ।
देवता नन्दपुत्रः क्लीँ बीजं शक्तिः शिखिप्रिया ॥
आविशुः पूर्वपदकैस्त्रैलोक्यरक्षणादिकैः ।
असुरान्तादिकैश्चक्रशब्दैः स्वाहान्तकैश्चरेत् ॥
जातियुक्तैश्च पञ्चाङ्गं तथा पञ्चाङ्गुलीष्वपि ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हृदये शीर्षके चैव शिखायां कवचे तथा ॥
अस्त्रे पार्श्वद्वये कट्यां पृष्ठे मूर्धनि च क्रमात् ।
न्यासान्तराण्युक्त्वा ध्यानमाह ।
एवं कृत्वा विधानेन मन्त्री मन्त्रकलेवरम् ।
अत्यन्तबोधितं नित्यं कृष्णं ध्यायेज्जगत्पतिम् ॥
पूर्वं वृन्दावनं रम्यं स्मरेत् पूत्रैं विराजितम् ।
नवीनपल्लवोद्रेकफलसम्पत्तिसंयुतम् ॥
मधुपैः कृतझङ्कारैः कीराद्यैश्च निनादितम् ।
आदित्यतनयापार्श्वलहरीकणशीतलम् ॥
तस्मिन् वने कल्पतरुं नवपल्लवशोभितम् ।
स्वर्णशाखाग्रसंयुक्तं नवरत्नफलान्वितम् ॥
दिव्यामृतौघवर्षेण स्रवन्तं विश्वमुच्छ्रितम् ।
ज्वलद्रत्नसमाबद्धां पुष्परेणुविभूषिताम् ॥
षडूर्मिरहितां मन्त्री तस्याधस्ताद्भुवं स्मरेत् ।
माणिक्यकुट्टिमं तत्र योगपीठं विचिन्तयेत् ॥
पद्ममष्टदलं तत्र यथोक्तं रक्तवर्णकम् ।
तस्य मध्ये सुखासीनं कृष्णं ध्यायेदनन्यधीः ॥
उद्यदादित्यसंकाशं प्रसन्नवदनं विभुम् ।
इन्द्रनीलमणिप्रख्यं स्निग्धदीर्घशिरोरुहम् ॥
मायूरेण सुपिच्छेन राजमानोत्तमाङ्गकम् ।
भ्रमराक्रान्तकल्पद्रुपुष्पसंशोभिमस्तकम् ॥
कुटिलालकविभ्राजद्भालं कर्णाकृतोत्पलम् ।
गोरोचनाक्ततिलकं पूर्णचन्द्रनिभं स्मरेत् ॥
पद्मनेत्रं दीप्तमणिमकराकृतिकुण्डलम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

कपोलस्थललावण्यविजितस्वच्छदर्पणाम् ॥
अत्यद्भुतोन्नासिकं च पक्वविम्बफलाधरम् ।
दाडिमीबीजरदनं कम्बुसुन्दरकन्धरम् ॥
आरण्यपल्लवैः पुष्पैः कृतग्रैवेयसंपदम् ।
कौस्तुभप्रभया दीप्तविशालोन्नतवक्षसम् ॥
श्रीवत्सकाङ्कितोरस्कं वृषस्कन्धं च हारिणम् ।
आजानुलम्बिदोर्दण्डं वलित्रययुतोदरम् ॥
क्षुद्रघण्टिकया बद्धकटिं ग्रैवेयराजितम् ।
चक्रशङ्खलसत्पद्मपीतांशुकपटादिभिः ॥
कुलिशप्रमुखैश्चिह्नैरङ्कितस्वच्छपत्तलम् ।
मुखाम्बुजसमासक्तवंशच्छिद्रार्पिताङ्गुलिम् ॥
तदुत्थदिव्यसङ्गागश्रवणाहृतमानसम् ।
अपाङ्गैः प्राणिजातं तु मोहयन्तमनारतम् ॥
परमानन्दसन्दोहसंपूर्णीकृतमानसम् ।
मुखपद्मसमासक्तस्वान्तनेत्राभिरावृतम् ॥
गोभिरूधभराक्रान्तमन्दयानाभिरेव च ।
कवलीकृतसंत्यक्तघासलेशाभिरप्यलम् ॥
प्रस्तुतस्तनपानेन संभृताननिर्गतैः ।
डिण्डीरपिण्डसंयुक्तैर्दुग्धैर्दृष्टिमनोहरैः ॥
वंशवादनसोद्गीतगीताकर्णनलालसैः ।
उत्तम्भिनीकृतश्रोत्रपुटयुग्मैश्च तर्णकैः ॥
किंविषाणान्तरोद्भूतिजातकण्डूतिमस्तकैः ।
परस्परविमर्दार्थं खुरस्पर्शमहीतलैः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

स्निग्धैर्गुरुभिरुत्पुच्छैः सुशोभिगलकम्बलैः ।
वत्सवत्सासमूहैश्च संवृतं तदनन्तरम् ॥
कृतहुंभाष*वज्जालैर्गुरुदीर्घककुद्वरैः ।
उच्चकर्णपुटापीतवेणुशब्दसुधारसैः ॥
सवयस्कैश्च गायद्भिर्नृत्यद्भिस्तुल्यभूषणैः ।
नानावेषधरैर्गोपैः संस्तुवद्भिः समावृतम् ॥
मधुराकृतिभिर्बालैरस्पष्टाद्भुतभाषणैः ।
शार्दूलनखसंक्लृप्तगलाकल्पैस्तथाऽऽवृतम् ॥
ततो गोपपुरन्ध्रीणां स्मरेद्वृन्दं समाहितः ।
तद्भावभावकल्लोलसंजीवितमनोभवम् ॥
वल्लवीवल्लवगवां देववृन्दं बहिः स्मरेत् ।
संमुखे देवदेवस्य काङ्क्षन्तं धनसंचयम् ॥
ऋषिसङ्घं तथा दक्षे वेदाध्ययनतत्परम् ।
धर्मार्थिभिः स्मरेत् पश्चात् सनकप्रमुखाँस्तथा ॥
वामे सस्त्रीकयोगीन्द्रान् यक्षगन्धर्वकिन्नरान् ।
सिद्धविद्याधराँश्चापि चारणानप्सरोगणान् ॥
अनेकश्रुतिसंपूर्णवीणावादनतत्परम् ।
आकाशे नारदं ध्यायेन्मुनिवर्यं गतस्मयम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

ततः पूर्वोक्तविधिना दीक्षितः प्रजपेन्मनुम् ।
मन्त्रार्थं चिन्तयेन्मन्त्री नियमस्थो जितेन्द्रियः ॥
चत्वारिंशत् सहस्राणि श्वेतपद्माक्षमालया ।
पश्चान्मन्त्रस्य सिद्ध्यर्थं दशलक्षं जपेत् सुधीः ॥

---

* शब्दजालैरिति ४ पु० पा०

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

लक्षं हुनेद्रक्तपद्मैः सितासर्पिर्मधुप्लुतैः ।
शर्कराघृतयुक्तेन हविर्द्रव्येण वा हुनेत् ॥
तर्पयेत् सलिलैः शुद्धैश्चन्द्रचन्दनवासितैः ।
आत्माभिषेकं कृत्वाऽथ भूदेवान् पूजयेत् ततः ॥
नानाविधैर्भक्ष्यभोज्यैस्ताम्बूलैश्च सदक्षिणैः ।
ततो निजगुरुं सम्यक् प्रणिप्रत्य यथाविधि ॥
धनधान्याम्बराद्यैश्च वित्तशाठ्यविवर्जितः ।
तोषयेत् परया भक्त्या निजकार्यस्य सिद्धये ॥
ततः सिद्धमनुर्मन्त्री प्रयोगान् निजवाञ्छितान् ।
कुर्याद्भक्तियुतः सम्यङ्नित्यनैमित्तिके रतः ॥
तत्काले देवकीजातं शङ्खचक्रगदाम्बुजान् ।
दधतं पीतवसनं सुन्दरं गगनप्रभम् ॥
निशायामे चतुर्थ्यां तु ध्यात्वा लक्षं जपेन्मनुम् ।
त्रिमध्वक्तैस्तद्दशांशं किंशुकप्रसवैर्हुनेत् ॥
वीर्यं प्रज्ञां स्मृतिं प्राप्य कवीनामग्रणीर्भवेत् ।

अथ मन्त्रान्तरं (शारदायाम्)

कृष्णाय पदमाभाष्य गोविन्दाय ततः परम् ।
गोपीजनपदस्यान्ते वल्लभाय द्विठावधिः ॥
कामबीजादिराख्यातो मनुरष्टादशाक्षरः ।
नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तो गायत्रं छन्द उच्यते ॥
देवता कथितः कृष्णः सर्वकामफलप्रदः ।
चतुष्करणवेदाब्धिनेत्रसङ्ख्याक्षरक्रमात् ॥
पञ्चाङ्गानि मनोः कुर्यान्मन्त्रविज्जातिसंयुतैः ।

ध्यानम् ।

स्मरेद्वृन्दावने रम्ये मोहयन्तमनारतम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गोविन्दं पुण्डरीकाक्षं गोपकन्याः सहस्रशः ॥
आत्मनो वदनाम्भोजप्रेषिताक्षिमधुव्रताः ।
पीडिताः कामबाणेन चिरमालिखनोत्सुकाः ॥
मुक्ताहारलसत्पीनतुङ्गस्तनभरानताः ।
स्रस्तधम्मिल्लवसना मन्दस्खलितभाषणाः ॥
दन्तपङ्क्तिप्रभोद्भासिस्यन्दमानाधराञ्चिताः ।
विलोभयन्तीर्विविधैर्विभ्रमैर्भावगर्वितैः ॥
फुल्लेन्दीवरकान्तिमिन्दुवदनं बर्हावतंसप्रियं
श्रीवत्साङ्कमुदारकौस्तुभधरं पीताम्बरं सुन्दरम् ।
गोपीनां नयनोत्पलार्चिततनुं गोगोपसङ्घावृतं
गोविन्दं करवेणुवादनपरं दिव्याङ्गभूषं भजे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

मन्त्रमेनं यथान्यायमयुतद्वितयं जपेत् ।
जुहुयादरुणाम्भोजैर्दशांशं सुसमाहितः ॥

अथ मन्त्रान्तराण्युक्तानि (मेरुतन्त्रे)

अथातः संप्रवक्ष्यामि क्रमाज्जाता युगत्रये ।
ये मन्त्रा दशवर्णस्य भेदाः सिद्धिविधायकाः ॥
काममायेन्दिरापूर्वो मायाश्रीकामपूर्वकः ।
लक्ष्मीमायास्मराद्यश्च मन्त्रराजो दशाक्षरः ॥
त्रयोदशाक्षरो मन्त्रस्त्रय एते युगत्रये ।
मुन्याद्यन्तविधिस्तेषां पङ्क्त्यामुक्तविधानतः ॥

पङ्क्त्यामिति दशाक्षर इत्यर्थः ।

ध्यानं तृतीयमन्त्रे तु दशार्णवदुदाहृतम् ।
विंशार्णोक्तं द्वितीये तु प्रथमेऽथ निगद्यते ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

दरारिचापसद्बाणमुद्गराब्जकशाम्बुजम् ।
वेणुमादाय हस्ताभ्यां वादयन्तं मुदाऽन्वितम् ॥
रविमण्डलगं कृष्णं ध्यायेदिष्टफलाप्तये ।

अथ पुरश्चरणम् ।

बाणलक्षं जपित्वाऽग्नौ दशांशं हविषा हुनेत् ।
तर्पणादि ततः कृत्वा सिद्धमन्त्रः समाचरेत् ॥

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि सप्तविंशतिके कलौ ।
तारो नमो भगवते वासुदेवाय वै वदेत् ॥
द्वादशार्णो मनुः प्रोक्तो नारदोऽस्य मुनिर्मतः ।
गायत्री छन्द इत्युक्तं श्रीकृष्णो देवता मतः ॥
चन्द्रनेत्राब्धिबाणार्णैः संपूर्णाङ्गकल्पना ।

ध्यानमाह ।

कल्पद्रुमतले रम्ये रत्नसिंहासने शुभे ।
सर्वलक्षणसंपूर्णं निविष्टं नन्दनन्दनम् ॥
प्रस्तुतस्तनभारेण गोवृन्देन युतं स्मरेत् ।
मेघश्यामं करे दण्डौ हस्ताभ्यां बिभ्रतं तथा ॥
पद्मायताक्षं शक्रस्य हस्तिकुम्भामृतस्य तु ।
धारया सिच्यमानं तु ध्यातव्यो विष्णुरव्ययः ॥

पुरश्चरणमाह ।

एवं संचिन्त्य देवेशं वर्णलक्षं जपेन्मनुम् ।
तत्सहस्राणि गोक्षीरैर्जुहुयात् तर्पयेत् ततः ॥

अथ मन्त्रान्तरं तन्त्रान्तरे ।

तारं हृद्भगवते रुक्मिणीवल्लभाय ठद्वयम् ।
नारदोऽस्य मुनिः प्रोक्तश्छन्दोऽनुष्टुप् प्रकीर्त्तितम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

रुक्मिणीवल्लभो देवः पञ्चाङ्गं मान्त्रिकैः पदैः ।

ध्यानम् ।

तापिञ्छच्छविरङ्कगां प्रियतमां स्वर्णप्रभामम्बुज-
प्रोद्यद्वामभुजां स्वबाहुलतयाऽऽश्लिष्यत्सचित्तास्मयाम् ।
श्लिष्यन्तीं स्वयमन्यहस्तविलसत्सौवर्णवेत्रश्चिरं
पायाद्वोऽशनसूनपीतवसनो नानाविभूषो हरिः ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

ध्यात्वैवं रुक्मिणीनाथं जपेल्लक्षममुं मनुम् ।
अयुतं जुहुयात् पद्मैररुणैर्मधुराप्लुतैः ॥

अथ मन्त्रान्तरं (मेरौ)

अथातो नगवेदाख्ये क्लीँ कृष्णायाग्निगेहिनी ।
षडक्षरो मन्त्रराजो जपध्यानादि पूर्ववत् ॥

दशार्णवदित्यर्थः । एवं भूयांसो मन्त्रभेदा विस्तरभयादुपेक्षिताः ।

अथ बुद्धमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि बौद्धमन्त्रं महाफलम् ।
सत्यत्वान्न द्विजादीनामधिकारो हि कर्हि चित् ॥
वाममार्गरता विप्राः कुण्डका जातिविच्युताः ।
हीना वैदिकसंस्कारैः प्रमादात् स्वेच्छतां गताः ॥
गोलकाश्च तथा जात्या कायस्थादय एव च ।
बौद्धं विष्णुं समाराध्य भुक्तिं मुक्तिं प्रयान्ति ते ॥
नमो भगवते बुद्ध संसारार्णवतारक ।
कलिकालादहं भीतः शरण्यं शरणं गतः ॥
आद्यैः पदैश्चतुर्भिश्च चरणद्वितयेन च ।
षडङ्गविधिराख्यातः पूर्णेन व्यापकं त्रिशः ॥

अथ ध्यानम् ।

पद्मे पद्मासनस्थं तमूर्वोर्न्यस्तकरद्वयम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

गौरं मुण्डितसर्वाङ्गं ध्यानस्तिमितलोचनम् ॥
पुस्तकासनहस्तैश्च नानाशिष्यैश्च शोभितम् ।
इन्द्रादिलोकपालैश्च नुतं श्वेताम्बरावृतम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं होमयेच्च घृतोदनम् ।
तुलसीमिश्रितोयैश्च भगवन्तं प्रतर्पयेत् ॥

अथ कल्किमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि कल्किमन्त्रं महाफलम् ।
कँ कल्किने हृदन्तोऽयं प्रोक्तो मन्त्रः षडक्षरः ॥
मन्त्रार्णैश्च षडङ्गानि पूर्णेन व्यापकं चरेत् ।

अथ ध्यानम् ।

ध्यायेन्नीलसमारूढं श्वेतोष्णीषविराजितम् ।
महाप्रतोदहस्तं च कौस्तुभोद्दामकञ्चुकम् ॥
मर्दयन्तं म्लेच्छगणं क्रोधघूर्णितलोचनम् ।
अन्तर्हितैर्देवमुनिगन्धर्वैः संस्तुतं हरिम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

षड्लक्षं तु जपेन्मन्त्रं ससितैः पायसैर्हुनेत् ।
तर्पयेत् सलिलैः शुद्धैः प्रीणयेद्भूसुरानपि ॥
एवमाराधितो मन्त्रः संग्रामे विजयप्रदः ।
एतत्साधनमालोक्य दूरतो दुःक्षितीश्वराः ॥
प्रणमन्ति तथा स्वेच्छाच्छत्रवो यान्ति संशयम् ।
दिने दिने वर्द्धते श्रीर्मृतो वैकुण्ठमाप्नुयात् ॥

अथ हयग्रीवमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)

अथोच्यते हयग्रीवमन्त्रः सर्वसमृद्धिदः ।
हसावुकारसंयुक्तौ विन्दुना परिशोभितौ ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विप्रसेव्यो बीजमन्त्रो हयग्रीवस्य चादिमः ।
हसावौकारसंयुक्तौ सविन्दू क्षत्रियस्य तु ॥
हसावैकारसंयुक्तौ सविन्दुर्वैश्यजन्मनः ।
त्रिष्टुप् छन्दो मुनिर्ब्रह्मा हयग्रीवोऽस्य देवता ॥
षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडङ्गविधिरीरितः ।

अथ ध्यानम् ।

कमलं जपमालां च भयं पुस्तकमेव च ।
श्वेतपद्मस्थितं गौरं श्वेतवस्त्रानुलेपनम् ॥
भक्तप्रियं हयग्रीवं वन्देऽहं दानवान्तकम् ।

अथ पुरश्चरणम् ।

वेदलक्षं जपेदन्ते दशांशं जुहुयाद्घृतैः ।
सुगन्धाद्यैस्तर्पणं स्यान्मार्जनाद्विप्रभोजनात् ॥
सिद्धो मन्त्रः प्रयोगार्हो जायते भुक्तिमुक्तिदः ।

अथ मन्त्रान्तरं (शारदायाम्)

उद्गिरत्पदमाभाष्य प्रणवोद्गीथशब्दतः ।
सर्ववागीश्वरेत्यन्तं प्रवदेदीश्वरेत्यथ ॥
सर्ववेदमयाचिन्त्यपदान्ते सर्वमुच्चरेत् ।
बोधय द्वितयान्तोऽयं मन्त्रस्तारादिरीरितः ।
ऋषिर्ब्रह्माऽस्य संदिष्टश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ॥
देवता स्याद्धयग्रीवो वागैश्वर्यप्रदो विभुः ।
तारेण पादैर्मन्त्रस्य पञ्चाङ्गानि प्रकल्पयेत् ॥

अथ ध्यानम् ।

शरच्छशाङ्कप्रभमश्ववक्त्रं
मुक्तामयैराभरणैरुपेतम् ।
रथाङ्गशङ्खार्चितबाहुयुग्मं
जानुद्वयन्यस्तकरं भजामः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं कुन्दपुष्पैर्मधुप्लुतैः ।
दशांशं वैष्णवे वह्नौ जुहुयान्मन्त्रसिद्धये ॥

अथ मन्त्रान्तरं (मेरुतन्त्रे)

अथ मन्त्रान्तरं वक्ष्ये तीक्ष्णबुद्धिकरं बरम् ।
विश्वोत्तीर्णस्वात्मरूपचिन्मयानन्दरूपिणे ॥
तुभ्यं नमो हयग्रीव विद्याराजाय विष्णवे ।
स्वाहा सोऽहं च हंसादिरष्टत्रिंशाक्षरो मनुः ॥
तारमन्त्रपदैश्चात्र पञ्चाङ्गविधिरीरितः ।

ध्यानं पूर्ववत् ।

अथ पुरश्चरणम् ।

पुरश्चर्या तु षट्त्रिंशल्लक्षो ऽन्यत् पूर्ववन्मतम् ।

अथ चक्रमन्त्रः (शारदायाम्)

तारो भृगुर्वियद्भूयस्तदाद्यं वह्निदीर्घयुक् ।
पावकः कवचास्त्रान्तो मनुः सप्ताक्षरः स्मृतः ॥
अहिर्बुध्न्यो मुनिः प्रोक्तश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ।
देवता मुनिभिः प्रोक्ता चक्ररूपी हरिः स्वयम् ॥
आचक्राय हृदाख्यातं विचक्राय शिरः स्मृतम् ।
सुचक्राय शिखा प्रोक्ता धीचक्राय तनुच्छदम् ॥
संचक्राय स्मृतं नेत्रं ज्वालाचक्राय तत्परम् ।
षडङ्गमन्त्राः प्रत्येकं द्विठान्ता यान्ति संयुताः ॥

अथ ध्यानम् ।

कल्पान्तार्कप्रकाशं त्रिभुवनमखिलं तेजसा पूरयन्तं
रक्ताक्षं पिङ्गकेशं रिपुकुलभयदं भीमदंष्ट्राट्टहासम् ।
चक्रं शङ्खं गदाऽब्जे पृथुतरमुशलं चापपाशाङ्कुशान् वै
बिभ्राणं दोर्भिराद्यं मनसि मुररिपुं भावयेच्चक्रसंज्ञम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

अर्कलक्षं जपेन्मन्त्रं जुहुयात् तत्सहस्रकम् ।
तिलैः ससर्षपैः पद्मैर्बिल्वैर्दुग्धोदनैः क्रमात् ॥

अथानन्तमन्त्रस्तत्रैव ।

अथान्यं संप्रवक्ष्यामि विष्णोः प्रीतिकरं मनुम् ।
अनन्ताय नमश्चेति षडर्णोऽयमुदाहृतः ॥
व्यासो मुनिश्च गायत्री छन्दोऽनन्तश्च देवता ।
नियोगो रोगनाशार्थमन्यद् गोविन्दवद्भवेत् ॥

अथ गोपालसुन्दरीमन्त्रस्तत्रैव ।

अथ मार्गद्वयोपास्यां वक्ष्ये गोपालसुन्दरीम् ।
मायाश्रीकामबीजानि कृष्णायेति ततो वदेत् ॥
एकोनत्रिंशकं वर्णं रुद्रदेवस्वरौ तथा ।
पञ्चमं च त्रपाबीजमेभिः सप्तमकूटम् ॥
गोविन्दाय पदं पश्चाच्चित्रैश्वर्याद्यकूटकम् ।
गोपीजनवल्लभाय ततश्च सकलत्रपाम् ॥
कूटरूपां समुच्चार्य वदेद्वह्निश्च गेहिनी ।
त्रयोविंशाक्षरो मन्त्रो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ॥
मुनिर्विधाता दक्षे स्याद्वामे त्वानन्दभैरवः ।
छन्दस्तु देवी गायत्री देवो गोपालसुन्दरी ॥
त्रित्रिवेदाब्धिवेदाब्धिवर्णैः कूटविहीनितैः ।
षडङ्गविधिरुद्दिष्टो मन्त्रवर्णान् न्यसेत् तनौ ॥

न्यासान्तराण्युक्त्वा ध्यानमाह ।

कमलावसुधायुक्तं ध्यायेच्छ्रीचक्रगं हरिम् ।
क्षीराम्भोधौ सितद्वीपे वने कल्पद्रुमादिभिः ॥
व्याप्ते तस्मिन् स्वर्णमयं चिन्तयेद्रत्नमण्डपम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

तत्र श्रीपीठमध्ये तु स्थितं विधिमुखैः स्तुतम् ॥
पद्ममष्टदलं शङ्खं वर्णान् वंशीश्च दक्षिणैः ।
भुजैर्दधन्तं वामैस्तु चापं पाशं तथाऽङ्कुशम् ॥
विपर्श्री चारक्तवर्णं नानाभरणभूषितम् ।
पीताम्बरधरं गोपीसमूहैः परितो वृतम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं जुहुयात् पायसाऽन्धसा ।
तर्पणादि ततः कुर्यान्मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ॥

अथ श्रीधरमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि श्रीधरस्य मनुं परम् ।
रमारुद्धं कामबीजं श्रीधराय ततो वदेत् ॥
त्रैलोक्यमोहनायेति नमोऽन्तः षोडशाक्षरः ।
ऋषिर्ब्रह्मा भवेच्छन्दो गायत्रं श्रीधरः सुरः ॥
श्रीबीजेन षडङ्गानि कुर्यात् षड्दीर्घसंयुजा ।

अथ ध्यानम् ।

उद्घाव्ये च सिते द्वीपे सर्वर्त्तुफलितद्रुमे ।
तत्र कल्पद्रुमाधस्तात् पक्षीन्द्ररचितासने ॥
शङ्खचक्रगदापद्मपाणिं चामीकरद्युतिम् ।
किरीटिनं कुण्डलिनं श्रीवत्साङ्कितवक्षसम् ॥
हृदि लक्ष्मीधरं ध्यायेच्छ्रीधरं पुरुषार्थदम् ।

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मत्रं तद्दशांशं घृतैर्हुनेत् ॥
तर्पणादि ततः कुर्यात् पूर्ववत् साधकोत्तमः ।

इति विष्णुप्रकरणम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ शैवमन्त्राः ।

(शारदायाम्)

अथ वक्ष्ये महेशस्य मन्त्रान् सर्वार्थसिद्धिदान् ।
यैः पूर्वमृषयः प्रोक्ताः शिवसायुज्यमञ्जसा ॥
हृदयं वपरं साक्षि लान्तोऽनन्तान्वितो मरुत् ।
पञ्चाक्षरो मनुः प्रोक्तस्ताराद्योऽयं षडक्षरः ॥

एतन्मन्त्रार्थ उक्तो (वामदेवसंहितायाम्)

ॐ कारः परिपूर्णस्य ब्रह्मणो वाचकः स्मृतः ।
नमःशब्दो नमस्कारवाचकः परिकीर्त्तितः ॥
प्रह्वत्वलक्षणः प्रोक्तो नमस्कारः पुरातनैः ।
प्रह्वता नाम जीवस्य शिवात् सत्यादिलक्षणात् ॥
भेदेन भासमानस्य मायया सर्वरूपतः ।
सम्बन्धं नम इत्याह शिवतादात्म्यलक्षणम् ॥
सत्यज्ञानपरानन्दस्वरूपा चित् कलाऽपरा ।
अतिव्यक्ततया ज्ञेया शिवशब्देन शाम्भवि ॥
वाचकोऽयं ततः शब्दो ब्रह्मणश्चित्कलात्मनः ।

ऋष्यादिन्यासमाह ।

वामदेवो मुनिश्छन्दः पङ्क्तिरीशोऽस्य देवता ।
षड्भिर्वर्णैः षडङ्गानि कुर्यान्मन्त्रस्य देशिकः ॥

अथ ध्यानम् ।

ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावतंसं
रत्नाकल्पोज्ज्वलाङ्गं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नम् ।
पद्मासीनं समन्तात् स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं
विश्वाद्यं विश्ववन्द्यं निखिलभयहरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

तत्त्वलक्षं जपेन्मन्त्रं दीक्षितः शैत्रवर्त्मना ।
तावत्सङ्ख्यासहस्राणि जुहुयात् पायसैः शुभैः ॥
ततः सिद्धो भवेन्मन्त्रः साधकाभीष्टसिद्धिदः ।

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैव ।

षडक्षरः शक्तिरुद्धः कथितोऽष्टाक्षरो मनुः ।
ऋषिश्छन्दः पुरा प्रोक्तो देवता स्यादुमापतिः ॥
अङ्गानि पूर्वमुक्तानि सोममीशं विचिन्तयेत् ।

अथ ध्यानम् ।

बन्धूकाभं त्रिनेत्रं शशिशकलधरं स्मेरवक्त्रं वहन्तं
हस्तैः शूलं कपालं वरदमभयदं चारुहारं भजामि ।
वामोरुस्तम्भगायाः करतलविलसच्चारुरक्तोत्पलाया
हस्तेनाश्लिष्टदेहं मणिमयविलसद्भूषणायाः प्रियायाः ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

मनुलक्षं जपेन्मन्त्रं तत्सहस्रं यथाविधि ।
जुहुयान्मधुरासिक्तैरारग्वधसमिद्वरैः ॥

मन्त्रान्तरमाह ।

सान्तः सद्यान्तसंयुक्तो विन्दुभूषितमस्तकः ।
प्रासादाख्यो मनुः प्रोक्तो भजतां सर्वसिद्धिदः ॥
षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडङ्गविधिरीरितः ।
वामदेवो मुनिश्छन्दः पङ्क्तिर्देवः सदाशिवः ॥
ईशानादीन्न्यसेन्मूर्त्तीरङ्गुष्ठादिषु देशिकः ।
ईशानाख्यं तत्पुरुषमघोरं तदनन्तरम् ॥
वामदेवाह्वयं सद्यमाद्यं बीजं क्रमाद्विदुः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ ध्यानम् ।

ततः समाहितो भूत्वा ध्यायेद्देवं सदाशिवम् ।

मुक्तापीतपयोदमौक्तिकजपावर्णैर्मुखैः पञ्चभि-
स्त्र्यक्षैरञ्चितमीशमिन्दुमुकुटं पूर्णेन्दुकोटिप्रभम् ।
शूलं टङ्ककृपाणवज्रदहनान् नागेन्द्रघण्टाङ्कुशान्
पाशं भीतिहरं दधानममिताकल्पोज्ज्वलं चिन्तयेत् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्रं पञ्चलक्षं मधुप्लुतैः ।
प्रसूनैः करवीरोत्थैर्जुहुयात् तद्दशांशकम् ॥

मन्त्रान्तरमाह ।

तारो माया वियद्विन्दुमनुस्वरसमन्वितम् ।
पञ्चाक्षरसमायुक्तो वसुवर्णो मनुर्मतः ॥
पञ्चाक्षरोक्तवत् कुर्यादङ्गन्यासादिकं बुधः ।

ध्यानम् ।

वन्दे सिन्दूरवर्णं मणिमुकुटलसच्चारुचन्द्रावतंसं
भालोद्यन्नेत्रमीशं स्मितमुखकमलं दिव्यभूषाङ्गरागम् ।
वामोरुन्यस्तपाणेस्तरुणकुवलयं संदधत्या प्रियाया
वृत्तोत्तुङ्गस्तनाग्रे निहितकरतलं वेदटङ्केष्टहस्तम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

अष्टलक्षं जपेदेवं मनुं वेदविदां वरः ।
तत्सहस्रं प्रजुहुयात् पायसान्नैर्घृतप्लुतैः ॥

अथ मृत्युञ्जयमन्त्रस्तत्रैव ।

तारं स्थिरा सकर्णेन्दुर्भृगुः सर्गविभूषितः ।
अक्षरात्मा निगदितो मनुर्मृत्युञ्जयात्मकः ॥
ऋषिः कहोलो देव्यादिर्गायत्री छन्द ईरितम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

मृत्युञ्जयो महादेवो देवताऽस्य समीरितः ॥
भृगुणा दीर्घयुक्तेन षडङ्गानि समाचरेत् ।

अथ ध्यानम् ।

चन्द्रार्काग्निविलोचनं स्मितमुखं पद्मद्वयान्तःस्थितं
मुद्रापाशमृगाक्षसूत्रविलसत्पाणिं हिमांशुप्रभम् ।
कोटीरेन्दुगलत्सुधाप्लुततनुं हारादिभूषोज्ज्वलं
कान्त्या विश्वमनोहरं पशुपतिं मृत्युञ्जयं भावयेत् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

गुणलक्षं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं विशालधीः ।
जुहुयादमृताखण्डैः शुद्धदुग्धाज्यलोलितैः ॥

अथ दक्षिणामूर्त्तिमन्त्रस्तत्रैव ।

अथ वक्ष्ये मन्त्ररत्नं समस्तपुरुषार्थदम् ।
अवापुर्येन जप्तेन दिव्यं ज्ञानं मुनीश्वराः ॥
दक्षिणामूर्त्तये पूर्वं तुभ्यं पदमनन्तरम् ।
वटमूलपदस्यान्ते पदं पश्चान्निवासिने ॥
ध्यानैकनिरताङ्गाय पश्चाद्ब्रूयान्नमःपदम् ।
रुद्राय शम्भवे तारशक्तिरुद्धोऽयमीरितः ॥
षट्त्रिंशदक्षरो मन्त्रः सर्वकामफलप्रदः ।
मुनिः शुकः समुद्दिष्टश्छन्दोऽनुष्टुप् समीरितम् ॥
दक्षिणामूर्त्तिनामाऽस्य देवता शम्भुरीरितः ।
षड्भिर्वर्णैर्हृदाख्यातं द्वाभ्यां शिर उदीरितम् ॥
शिखाऽष्टभिः समादिष्टा वस्ववर्णैः कवचं मतम् ।
पञ्चभिर्नेत्रमाख्यातं त्रिभिरस्त्रमुदाहृतम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

षडेते तारशक्त्याद्यास्ताराद्यन्ताः सजातयः ।
अङ्गमन्त्राः समुद्दिष्टा यथावद्देशिकोत्तमैः ॥

अथ ध्यानम् ।

हेमाचलतटे रम्ये सिद्धकिन्नरसेविते ।
विविधद्रुमशाखाभिः सर्वतो वारितातपे ॥
सुपुष्पितैर्लताजालैराश्लिष्टकुसुमद्रुमे ।
शिलाविवरनिर्गच्छन्निर्झरानिलशीतले ॥
गायद्भृङ्गाङ्गनासङ्घे नृत्यद्बर्हिकदम्बके ।
कूजत्कोकिलसङ्घेन मुखरीकृतदिङ्मुखे ॥
परस्परविनिर्मुक्तमात्सर्यमृगसेविते ।
आद्यैः शुकाद्यैर्मुनिभिरजस्रं समुपस्थिते ॥
पुरन्दरमुखैर्देवैः सेवायातैर्विलोकितम् ।
वटवृक्षं महोच्छ्रायं पद्मरागफलोज्ज्वलम् ॥
गारुत्मतमयैः पत्रैर्निबिडैरुपशोभितम् ।
नवरत्नमयाकल्पैर्लम्बमानैरलङ्कृतम् ॥
जलजैः स्थलजैः पुष्पैरामोदिभिरलङ्कृतम् ।
शृण्वद्भिर्वेदशास्त्राणि शुकवृन्दैर्निषेवितम् ॥
संसारतापविच्छेदकुशलस्थलमद्भुतम् ।
विचिन्त्य तस्य मूलस्थे रत्नसिंहासने शुभे ॥
आसीनममिताकल्पं शरच्चन्द्रनिभाननम् ।
स्तूयमानं मुनिगणैर्दिव्यज्ञानाभिलाषिभिः ॥
संस्मरेज्जगतामाद्यं दक्षिणामूर्त्तिमव्ययम् ।
कैलाशाद्रिनिभं शशाङ्कशकलस्फूर्जज्जटामण्डितं

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नासालोकनतत्परं त्रिनयनं वीरासनाध्यासिनम् ।
मुद्राटङ्ककुरङ्गजानुविलसत्पाणिप्रसन्नाननं
कक्षाबद्धभुजङ्गमं मुनिवृतं वन्दे महेशं परम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

अयुतद्वयसंयुक्तं गुणलक्षं जपेन्मनुम् ।
तद्दशांशं तिलैः शुद्धैर्जुहुयात् क्षीरसंयुतैः ॥

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैव ।

प्रणवो हृदयं पश्चात् ततो भगवते पदम् ।
ङेयुतं दक्षिणामूर्त्तिं मह्यं मेधामुदीरयेत् ॥
प्रयच्छ ठद्वयान्तोऽयं द्वाविंशत्यक्षरो मनुः ।
मुनिश्चतुर्मुखश्छन्दो गायत्री देवता मनोः ॥
दक्षिणामूर्त्तिराख्यातो वेदव्याख्यानतत्परः ।
तारुद्धैः स्वरैर्दीर्घैः षड्भिरङ्गानि कल्पयेत् ॥
अथ वा मनुसम्भूतैः पदैर्वा कल्पयेत् क्रमात् ।
पूर्वोक्तवटमूलस्थं चिन्तयेन्मन्त्रनायकम् ॥

अथ ध्यानम् ।

स्फटिकरजतवर्णां मौक्तिकीमक्षमाला-
ममृतकलशविद्याज्ञानमुद्राकराग्रैः ।
दधतमुरगकक्षं चन्द्रचूडं त्रिनेत्रं
विधृतविविधभूषं दक्षिणामूर्त्तिमीडे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
जुहुयात् सघृतैः पद्मैर्दशांशं संस्कृतेऽनले ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ नीलकण्ठमन्त्रस्तत्रैव ।

लोहितोऽग्न्यासनः सद्यबिन्दुमान् प्रथमं ततः ।
द्वितीयं वह्निबीजस्था दीर्घा शान्तीन्दुभूषिता ॥
तृतीयं लाङ्गली सर्गी मन्त्रो बीजत्रयान्वितः ।
नीलकठात्मकः प्रोक्तो विषद्वयहरः परः ॥
हरद्वयं वह्निजाया हृदयं परिकीर्त्तितम् ।
कपर्दिने ठयुगलं शिरोमन्त्र उदाहृतः ॥
नीलकण्ठाय ठद्वयं शिखामन्त्र उदाहृतः ।
कालकूटपदस्यान्ते विषभक्षणां ङेयुतम् ॥
हुँ फट् कवचमादिष्टं विद्वद्भिर्नीलकण्ठिने ।
स्वाहान्तमस्त्रमेतानि पञ्चाङ्गानि मनोर्विदुः ॥

अथ ध्यानम् ।

बालार्कायुततेजसं धृतजटाजूटेन्दुखण्डोज्ज्वलं
नागेन्द्रैः कृतभूषणं जपवटीं शूलं कपालं करैः ।
खट्वाङ्गं दधतं त्रिनेत्रविलसत्पञ्चाननं सुन्दरं
व्याघ्रत्वक्परिधानमब्जनिलयं श्रीनीलकण्ठं भजे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षत्रयं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं ससर्पिषा ।
हविषा जुहुयात् सम्यक् संस्कृते हव्यवाहने ॥

अथार्धनारीश्वरमन्त्रस्तत्रैव ।

अग्निः संवर्त्तकादित्यरानिलाः षष्ठबिन्दुमत् ।
चिन्तामणिरिति ख्यातं बीजं सर्वसमृद्धिदम् ॥
कश्यपो मुनिराख्यातश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ।
अर्धनारीश्वरः प्रोक्तो देवता जगतां पतिः ॥
रेफादिर्व्यञ्जनः षड्भिः कुर्यादङ्गानि षट् क्रमात् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ ध्यानम् ।

नीलप्रभातरुचिरं विलसत्त्रिनेत्रं
पाशारुणोत्पलकपालत्रिशूलहस्तम् ।
अर्धाम्बिकेशमनिशं प्रविभक्तभूषं
बालेन्दुबद्धमुकुटं प्रणमामि रूपम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

एकलक्षं जपेद्बीजमित्थं मन्त्री विचिन्तयेत् ।
अयुतं मधुना सिक्तैर्जुहुयात् तिलतण्डुलैः ॥

अथ शरभमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)

ॐ खँ खाँ खँ फडुच्चार्य द्विः प्राणान् ग्रसतीति च ।
हुँ फट् सर्वशस्त्रसंहरणाय शरभेति च ॥
शाल्वाय पक्षिराजाय हुँ फट् स्वाहान्तको मनुः ।
एकचत्वारिंशदर्णो वासुदेवो मुनिः स्मृतः ॥
कालाग्निरुद्रः शरभो देवता परिकीर्त्तितः ।
छन्दस्तु जगती स्वाहा शक्तिर्बीजं खमुच्यते ॥
वेदषट्सप्तनवषण्णवार्णैरङ्गकल्पनम् ।

अथ ध्यानम् ।

चन्द्रार्काग्नित्रिनयनं कालीदुर्गाद्विपक्षकम् ।
विद्युज्जिह्वं वज्रनखं वडवाग्न्युदरं तथा ॥
व्याधिमृत्युरिपुघ्नं च चण्डवातातिवेगिनम् ।
हृद्भैरवस्वरूपं च वैरिवृन्दनिषूदनम् ॥
मृगस्त्वर्धशरीरेण पक्षाभ्यां चञ्चुना द्विजः ।
अधोवक्त्रश्चतुष्पादस्तूर्ध्ववक्त्रश्चतुर्भुजः ॥
कालान्तदहनप्रख्यो नीलजीमूतनिःस्वनः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अरिर्यद्दर्शनादेव विनष्टबलविक्रमः ॥
सटाच्छटोग्ररूपाय पक्षविक्षिप्तभूभृते ।
अष्टपादाय रुद्राय नमः शरभमूर्त्तये ॥

पुरश्चरणमाह ।

एवं ध्यायन् सहस्रं तु प्रजपेत् पायसं हुनेत् ।
प्रत्यहं मासषट्केण मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ॥

अथ क्षेत्रपालमन्त्रः (शारदायाम्)

वर्णान्त्यमौंविन्दुयुक्तं क्षेत्रपालाय हृन्मनुः ।
ताराद्यो वसुवर्णोऽयं क्षेत्रपालस्य कीर्त्तितः ॥
षड्दीर्घभाजा बीजेन षडङ्गान्यस्य योजयेत् ।

अथ ध्यानम् ।

नीलाञ्जनाद्रिनिभमूर्ध्वपिशङ्गकेशं
वृत्तोग्रलोचनमुपात्तगदाकपालम् ।
आशाम्बरं भुजगभूषणमुग्रदंष्ट्रं
क्षेत्रेशमद्भुततनुं प्रणमामि देवम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं जुहुयात् तद्दशांशतः ।
चरुणा घृतसिक्तेन ततः क्षेत्रेशमर्चयेत् ॥

अथापदुद्धारवटुकमन्त्रस्तत्रैव ।

उद्धरेद्वटुकं ङेऽन्तमापदुद्धारणं तथा ।
कुरुद्वयं पुनर्ङेऽन्तं वटुकं तं समुद्धरेत् ॥
एकविंशत्यक्षरात्मा शक्तिरुद्धो महामनुः ।
अभीष्टफलसंसिद्ध्यै कीर्त्तितः सुरपादपः ॥
बृहदारण्यक ऋषिश्छन्दोऽनुष्टुबुदाहृतम् ।
आपदुद्धारणो देवो भैरवो देवता बुधैः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अङ्गुलीदेहवक्त्रेषु मूर्त्तीर्न्यस्येद्यथा पुरा ।
सद्यादिपञ्चह्रस्वाढ्यं शक्तिबीजपुरःसरम् ॥
वकारं पञ्चह्रस्वाढ्यमीशानादिषु योजयेत् ।
षड्दीर्घयुक्तया शक्त्या वकारेण च तद्वता ॥
अङ्गानि जातियुक्तानि प्रणवाद्यादि कल्पयेत् ।

अथ ध्यानम् ।

तस्य ध्यानं त्रिधा प्रोक्तं सात्त्विकादिविभेदतः ।
वन्दे बालं स्फटिकसदृशं कुण्डलोल्लासि वक्त्रं
दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैः किङ्किणीनूपुराढ्यैः ।
दीप्ताकारं विसदवसनं सुप्रसन्नं त्रिनेत्रं
हस्ताब्जाभ्यां वटुकमनिशं शूलदण्डौ दधानम् ॥
उद्यद्भास्करसन्निभं त्रिनयनं रक्ताङ्गरागस्रजं
स्मेरास्यं वरदं कपालमभयं शूलं दधानं करैः ।
नीलग्रीवमुदारभूषणधरं शीतांशुचूडोज्ज्वलं
बन्धूकारुणवाससं भयहरं देवं सदा भावयेत् ॥
ध्यायेन्नीलाद्रिकान्तं शशिशकलधरं मुण्डमालं महेशं
दिग्वस्त्रं पिङ्गकेशं डमरुमथ सृणिं खड्गपाशाभयानि ।
नागं घण्टां कपालं करसरसिरुहैर्बिभ्रतं भीमदंष्ट्रं
सर्पाकल्पं त्रिनेत्रं मणिमयविलसत्किङ्किणीनूपुराढ्यम् ॥
सात्त्विकं ध्यानमाख्यातमपमृत्युनिवारणम् ।
आयुरारोग्यजननमपवर्गफलप्रदम् ॥
राजसं ध्यानमाख्यातं धर्मकामार्थसिद्धिदम् ।
तामसं शत्रुशमनं कृत्याभूतग्रहापहम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं हविष्याशी जितेन्द्रियः ।
तद्दशांशं प्रजुहुयात् तिलैर्मधुरसंयुतैः ॥

अथ पाशुपतास्त्रमन्त्रः (शारदायाम्)

तारो वान्तो धरासंस्थो वामनेत्रेन्दुभूषितः ।
पार्श्वो वकः कर्णयुतो वर्मास्त्रान्तः षडक्षरः ॥
मनुः पाशुपतास्त्राख्यो ग्रहक्षुद्रनिवारणः ।
षड्भिर्वर्णैः षडङ्गानि हुँ फडन्तैः सजातिभिः ॥

अथ ध्यानम् ।

मध्याह्नार्कसमप्रभं शशिधरं भीमाट्टहासोज्ज्वलं
त्र्यक्षं पन्नगभूषणं शिखिशिखाश्मश्रुस्फुरन्मूर्धजम् ।
हस्ताब्जैस्त्रिशिखं समुद्गरमसिं शक्तिं दधानं विभुं
दंष्ट्राभीमचतुर्मुखं पशुपतिं दिव्यास्त्ररूपं स्मरेत् ॥

पुरश्चरणम् ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं जुहुयात् तद्दशांशतः ।
गव्येन सर्पिषा मन्त्री संस्कृते हव्यवाहने ॥

अथ हरिहरमन्त्रस्तन्त्रान्तरे ।

मायां पूर्वं समुद्धृत्य प्रासादं तत उद्धरेत् ।
ततः शङ्करनारायणाय हृत्प्रणवादिकः ॥
त्रयोदशाक्षरो मन्त्रश्चतुर्वर्गफलप्रदः ॥
नारदोऽस्य ऋषिः प्रोक्तश्छन्दोऽनुष्टुप् प्रकीर्त्तितम् ।
त्रैलोक्यवन्द्यपादाब्जो देवता हरिशङ्करः ॥
षडङ्गानि प्रकुर्वीत दीर्घषट्काढ्यमायया ।

अथ ध्यानम् ।

शूलं चक्रं पाञ्चजन्यमभीतिं दधतं करैः ।
स्वस्वभूषाच्छनीलार्धदेहं हरिहरं भजे ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं तद्दशांशं घृतप्लुतैः ।
पायसैर्हवनं कुर्यात् संस्कृते हव्यवाहने ॥

इति शिवप्रकरणम् ।

अथ गौरीमन्त्रः (सिद्धान्तसंग्रहे)

ह्रीँ गौरि रुद्रदयिते योगेश्वरि पदं वदेत् ।
हुँ फट् स्वाहा षोडशार्णो गौरीमन्त्रः प्रकीर्त्तितः ॥
अजो मुनिस्तथाऽनुष्टुप् छन्दो गौर्यस्य देवता ।
मायया तु षडङ्गानि कुर्यात् षड्दीर्घयुक्तया ॥

ध्यानम् ।

हेमाभां बिभ्रतीं दोर्भिर्दर्पणाञ्जनसाधने ।
पाशाङ्कुशौ दिव्यभूषां गौरीं देवीमुपास्महे ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षमेकं जपेन्मन्त्रं दशांशं जुहुयाद् घृतैः ।
तर्पणाद्यं ततः कृत्वा काम्यकर्माणि साधयेत् ॥
अथ मन्त्रान्तरं वक्ष्ये मायाबीजं समुद्धरेत् ।
ङेऽन्तां भवानीमुच्चार्य नमः शेषे प्रकीर्त्तयेत् ॥
न्यासजालं पुरा प्रोक्तं देवीं ध्यायेत् समाहितः ।

ध्यानं यथा ।

बालार्काभां त्रिनयनां खड्गखेटवराभयान् ।
दोर्भिर्दधानां सिंहस्थां भवानीं भावयेत् सदा ॥

अस्य पुरश्चरणं पूर्ववदेकलक्षजपः ।

इति भवानीप्रकरणम् ।

अथ गरुडमन्त्रो (मेरुतन्त्रे)

वक्ष्येऽथ गारुडं मन्त्रं क्षिपतारोऽग्निगेहिनी ।
पञ्चाक्षरो मनुः पङ्क्तिश्छन्दोऽनन्तो मतो मुनिः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

देवता गरुडस्तारो बीजं शक्तिर्दहाङ्गना ।
स्वाहान्तो हृदये न्यस्यो ज्वलज्वल महामते ॥
रुद्रचूडानन स्वाहाऽङ्गस्यान्ते मस्तके न्यसेत् ।
गरुडान्ते शिखे स्वाहा शिखाया मनुरीरितः ॥
वर्ममन्त्रस्तु गरुड प्रभञ्जययुगं वदेत् ।
द्विः प्रभेदय वित्रासय दुष्टपङ्क्तिं विमर्दय ॥
स्वाहा सप्तत्रिंशदर्णो नेत्रमन्त्रोऽथ कथ्यते ।
उग्ररूपधरेत्युक्त्वा सर्वविषहरेति च ॥
भीषय द्वितयं सर्वं दहयुग्मं ततो वदेत् ।
भस्मीकुरु कुरु स्वाहा दन्तवर्णो मतो मनुः ॥
अस्त्रमन्त्रोऽप्रतिहतबलाप्रतिहतेति च ।
शासनान्ते वदेद्धुं फट् स्वाहान्तोऽष्टादशाक्षरः ॥

अथ ध्यानम् ।

चञ्चवग्रप्रचलद्भोगी भोगं मुकुटमण्डितम् ।
पक्षोच्चारितसत्सामगानं विषहरं भजे ॥

अस्य पुरश्चरणं पञ्चलक्षजपः ।

पञ्चलक्षं जपेन्मनुम् ... ... इति तत्रैवोक्तत्वात् ।

तथा ।

तिलैर्हुनेत् तर्पणादि कृत्वा सिद्धो मनुर्भवेत् ।
दर्शनादुरगास्तस्य नष्टा नश्येद्विषद्वयम् ॥
विष्णुभक्तिपरो भूयात् स्वयमेवारिनाशनः ।
इह लोके सुखी दीर्घजीवी भूपतिपूजितः ॥
परत्र याति वैकुण्ठम् ... ... इत्यादि ।

अथ कार्त्तवीर्यमन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि विंशन्मन्त्रांस्तु दक्षिणे ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

आम्नाये यत्साधकानामक्लेशादष्टसिद्धयः ॥
द्वाविंशत्तुर्यौ ताराद्यौ दक्षे वामे सतुर्यकौ ।
चतुर्दशस्वरोपेतौ शेषाम्नायेषु तद्भवेत् ॥
विन्दुयुक्तं त्वाद्यबीजं चतुर्थस्वरसंयुतम् ।
षट्त्रिंशत्तुर्यौ विन्द्वाढ्यौ द्वितीयं बीजमुच्यते ॥
कामबीजं तृतीयं स्याद्द्वादशार्णं चतुर्थकौ ॥
षष्ठस्वरेन्दुसंयुक्तौ चतुर्थं बीजमुच्यते ।
पाशो लज्जाऽङ्कुशो लक्ष्मीकवचास्त्रमिदं भवेत् ॥
बीजानां दशकं ङेऽन्तः कार्त्तवीर्यार्जुनो नमः ।
एकोनविंशत्यर्णोऽयं दत्तात्रेयो मुनिः स्मृतः ॥
छन्दोऽनुष्टुप् कार्त्तवीर्यार्जुनो देवः प्रकीर्त्तितः ।
फ्राँ ब्रामिति स्याद्धृदयं क्लीँ भ्रीमिति शिरः स्मृतम् ॥
ऊँ ह्रूँ शिखा समाख्याता क्रैँ श्रैँ कवचमीरितम् ।
हुँ फडस्त्रं समाख्यातं शेषेण व्यापकं चरेत् ॥

न्यासान्तराण्युक्त्वा ध्यानमाह ।

प्रभाकररुचिःस्वर्णकण्ठमालाविराजितः ।
ध्येयो रक्तांशुकोष्णीषी नानाकल्पविभूषितः ॥
सहस्रार्धभुजैर्बाणान् सहस्रार्धैर्धनूंषि च ।
दधट्टङ्कारशब्दैश्च त्रासिताखिलदुर्जनः ॥
सम्यग्बाणासनारूढः सप्तद्वीपधरापतिः ।
भूपालमुकुटाघृष्टपादपद्मोजलोचनः ॥
स्थूलकायोऽतिभीमश्च रथस्थो भक्तवत्सलः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ पुरश्चरणम् ।

चतुर्लक्षं जपेन्मन्त्रं होमः कार्यः पयोन्धसा ।
तिलाज्यतण्डुलैर्वाऽपि पुरश्चर्या सरित्तटे ॥
तर्पणादि ततः कुर्यान्मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ।

अथ मन्त्रभेदाः ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि कार्त्तवीर्यमनोर्भिदः ।
एकानविंशत्यर्णोऽयं तारादिर्नखवर्णकः ॥
*छन्दर्षिन्यासपूजादि सर्वं पूर्ववदीरितम् ।
द्वितीयोऽयं भेद उक्तो भजतामिष्टदायकः ॥
कार्त्तवीर्यार्जुनायेति नमो मूलं नवाक्षरम् ।
फ्रौँ पूर्वको दशार्णोऽयं विराट् छन्द उदीरितम् ॥
सर्वार्थसिद्धये चास्य नियोगोऽन्यत् तु पूर्ववत् ।
न्यासपूजादिकं सर्वं भेदोऽयं तु तृतीयकः ॥
फ्रौँ श्रीँ पूर्वो नवार्णस्तु भवेदेकादशाक्षरः ।
प्राग्वन्मुन्यादिकं सर्वं छन्दस्त्रैष्टुभमुच्यते ॥
नियोगस्तम्भनायास्य चौराणां वसुहारिणाम् ।
प्राग्वत् पूजाप्रयोगादि तुर्यो भेदो निरूपितः ॥
फ्रौँ क्लीँ पूर्वो नवार्णस्तु भवेदेकादशाक्षरः ।
नरनारीनृपाणां च मोहनाय नियोजनम् ॥
मुनिश्छन्दोमुखं प्राग्वत् प्रयोगाँश्चापि साधयेत् ।
एवं तु पञ्चमो भेदो मन्त्रस्य परिकीर्त्तितः ॥
फ्रौँ भ्रूँ पूर्वो नवार्णस्तु षष्ठो भेदश्च पूर्ववत् ।
मुन्यादि भ्रमणोच्चाटद्वेषमारणकर्मकृत् ॥

---

* तान्त्रिकप्रयोगोऽयम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

फ्रौँ ह्रीमन्ते नवार्णास्तु भेदः सप्तमको भवेत् ।
वश्यं पापक्षयं मोहं शुभं च तनुते सदा ॥
फ्रौँ मौँ नवाक्षरश्चेति ह्यष्टमोऽर्चादि पूर्ववत् ।
आकर्षणाय चौराणां नियोगः परिकीर्त्तितः ॥
फ्रौँ क्रौँ नवार्णो नवमो भेदः पूजादि पूर्ववत् ।
वाक्स्तम्भे वा गतिस्तम्भे नियोगः परिकीर्त्तितः ॥
फ्रौँ श्रौँ नवाक्षरश्चेति दशमो भेद उच्यते ।
त्रिष्टुप् छन्दोऽन्यदखिलमूनविंशतिवद्भवेत् ॥
फ्रौँ वाग्बीजं नवार्णाश्च भेद एकादशः स्मृतः ।
हुँ फड्नवार्णा इति च द्वादशार्चादि पूर्ववत् ॥
तृतीयभेदस्ताराद्यो मन्त्र एकादशाक्षरः ।
त्रयोदशस्तु भेदोऽयं सर्वं पूर्ववदीरितम् ॥
एवं भेदाश्चतुर्थाद्याः सप्त प्रणवपूर्वकाः ।
द्वादशाद्याः सप्त मन्त्रा जगतीच्छन्दसो मताः ॥
प्राग्वन्मुन्यादिकं सर्वं प्रयोगः पूर्ववन्मतः ।
दक्षिणाम्नायगाश्चैते विंशन्मन्त्राः प्रकीर्त्तिताः ॥

अथोर्ध्वाम्नाये ।

ॐ नमः कार्त्तवीर्यार्जुनाय वर्मास्त्रठद्वयम् ।
चतुर्दशार्णमन्त्रोऽयमष्टमः परिकीर्त्तितः ॥
भूनेत्रसप्तनेत्राक्षिवर्णैरस्याङ्गपञ्चकम् ।
एकोनविंशदर्णस्य मुन्याद्यमखिलं मतम् ॥

अथ मालामन्त्रः ।

तारो नमो भगवते ततः श्रीपदमुच्चरेत् ।
कार्त्तवीर्यार्जुनायेति हैहयेति पदं ततः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

नाथाय श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनेति च सहस्रशः ।
करसदृशसर्वेति दुष्टान्तकपदात् पठेत् ॥
सर्वशिष्टेष्टदपदं सर्वत उदधेः पदम् ।
आगन्तुकामान् प्रवदेदस्मद्वसुविलुम्पकान् ॥
चौरसमूहान् स्वकरसहस्रैश्च निवारय ।
रुन्धस्व पाशसहस्रैर्बन्धयेति ततोऽङ्कुशः ॥
सहस्रैराकर्षय स्वचापोद्भूतपदात् ततः ।
वदेद्बाणसहस्रैश्च भिन्दि भिन्दीति संवदेत् ॥
स्वहस्तोद्धतखड्गेति सहस्रैश्छिन्धियुग्मकम् ।
स्वहस्तोद्भूतमुशलसहस्रैर्मर्दयद्वयम् ॥
स्वशङ्खोद्भूतनादेति सहस्रैर्भीषयद्वयम् ।
स्वहस्तोद्भूतचक्रेति सहस्रैर्द्विर्निकृन्तय ॥
परकृत्यां त्रासय द्विस्ततश्चाकर्षयद्वयम् ।
भ्रामय द्विर्मोहय द्विरुद्वासययुगं वदेत् ॥
उन्मादयद्वयं द्वेधा तापय द्विर्विनाशय ।
द्वेधा विदारय स्तम्भयद्वयं *जृम्भय द्वयम् ॥
मारयद्वितयं प्रोच्य वशं कुरु वशं कुरु ।
उच्चाटयोच्चाटयेति विनाशय विनाशय ॥
दत्तात्रेयश्रीपदान्ते पादप्रियतमेति च ।
श्रीकार्त्तवीर्यार्जुनेति सर्वगश्चोदधेर्वदेत् ॥
आगन्तुकामान् प्रवदेदस्मद्वसुविलुम्पकान् ।
चौरसमूहान् सम्यक् च वदेदुन्मूलयद्वयम् ॥

---

* भञ्जयद्वयमिति २ पु० पा० ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

हुँ फट् स्वाहेति मन्त्रोऽयं बाणाब्ध्यनलवर्णवान् ।
प्रोक्तः पञ्चदशश्छन्दो गायत्र्यन्यच्च पूर्ववत् ॥
दत्तात्रेयप्रियतमं ङेऽन्तं हृदि तु विन्यसेत् ।
माहिष्मतीति नाथाय शिरोमन्त्रो नगाक्षरः ॥
रेवती च जलक्रीडासक्तायेति शिखा मता ।
हैहयाधिपतिर्ङेऽन्तः कवचः परिकीर्त्तितः ॥
सहस्रबाहवेऽस्त्रं स्यादेवं पञ्चाङ्गमीरितम् ।

अथ ध्यानम् ।

उदग्रबाणांश्चापानि दधतं सूर्यसन्निभम् ।
प्रपूरयन्तं ब्रह्माण्डं धनुर्ज्यानिःस्वनैस्तथा ॥
कार्त्तवीर्यं नृपं ध्यायेद्गण्डशोभितकुण्डलम् ।
एवं ध्यात्वा समभ्यर्च्य सर्वकर्माणि साधयेत् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

त्रिसहस्रं जपः प्रोक्तः शेषं पूर्ववदाचरेत् ।

अथ प्रयोगः ।

दक्षोत्तरैः प्रतिशतैरेतान्यस्त्राणि संदधत् ।
चक्रेषुखड्गमुशलकुठारान् पाशमेव च ॥
प्रासचर्मधनुःशङ्खान् मध्यभास्करसन्निभम् ।
बलाढ्यमरुणं घोरं तालमातङ्गसंस्थितम् ॥
रक्ताम्बरं रक्तनेत्रं ध्यात्वैवं प्रजपेन्मनुम् ।
निशीथेऽष्टोत्तरशतं नष्टद्रव्याप्तिसिद्धये ॥
जपेन्निश्येकपादेन षण्मासानष्टयुक् छतम् ।
संप्रार्थ्य मन्त्रिणं चौराः प्रयच्छन्त्यखिलं धनम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

चौरैर्हृतपशून् मन्त्री यदा नेतुं समिच्छति ।
जपेदष्टोत्तरशतं ध्यायेद्देवं नृपाशितान् ॥
कण्ठे सम्यक् सर्वपशून् गृहाभिमुखमागतान् ।
ध्यात्वैवं द्वादशाहेन ते चायान्ति विमोचिताः ॥
चौरैर्हृतं च व्रीह्यादि तच्छेषं होमयेन्निशि ।
हृतं प्रकाश्यते भीतैश्चौरैर्झटिति नान्यथा ॥
बाणान् प्रवेशयेद्रात्रौ धनुषा ध्यानतत्परः ।
दशदिक्षु जपेन्मन्त्रं राष्ट्रादे रक्षणं भवेत् ॥
मन्त्रेण परिजप्तानि पार्थिवानि रजांसि च ।
क्षिप्तानि मन्त्रिणा यत्र तत्र रक्षा भवेन्निशि ॥

मन्त्रान्तरमाह ।

क्रोमित्येकाक्षरो मन्त्रः कार्त्तवीर्यस्य षोडशः ।
मुनिपूजादिकं प्राग्वल्लक्षमेकं पुरस्क्रिया ॥
षड्दीर्घयुक्तेनानेन षडङ्गविधिरीरितः ।
प्राग्वत् प्रयोगा इत्येवमूर्ध्वाम्नायः प्रकीर्त्तितः ॥
पश्चिमाम्नायमन्त्रास्तु प्रोक्ताश्चारब्बभाषया ।
अष्टौ शतान्यशीतिश्च येषां संसाधनात् कलौ ॥
पञ्च खानाः सप्त मीराः नव शाहा महाबलाः ।
हिन्दुधर्मप्रलोप्तारो जायन्ते चक्रवर्त्तिनः ॥
पूर्वाम्नाये नवशतं षडशीतिः प्रकीर्त्तिताः ।
फिरङ्गभाषया मन्त्रास्तेषां संसाधनाद्भुवि ॥
अधिपा मन्दराणां च संग्रामेष्वपराजिताः ।
इङ्गूजा नवषट्पञ्च लन्द्रजाश्चापि भाविताः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

विद्या बौद्धनिदर्शिन्यां पञ्च प्रोक्तास्तु या मया ।
तद्बीजपूर्वाः सर्वेऽपि मनवो वामसिद्धिदाः ॥
दक्षिणाचारफलदः कार्त्तवीर्यार्जुनो नृपः ।
वामचारेण शूद्राणामिह लोके फलप्रदः ॥
न वामिनां हितार्थं तु कार्त्तवीर्यं प्रयोजयेत् ।
सप्तजन्मसु दारिद्र्यं पैशाच्यं प्राप्नुयाद्द्विजः ॥

इति कार्त्तवीर्यप्रकरणम् ।

अथ हनुमन्मन्त्रस्तत्रैव ।

अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मन्त्रमष्टादशाक्षरम् ।
नमो भगवते प्रोच्य आञ्जनेयाय संवदेत् ॥
महाबलाय स्वाहेति मुनिरस्येश्वरः स्मृतः ।
छन्दोऽनुष्टुब्देवता तु हनुमान् हँ च बीजकम् ॥
स्वाहा शक्तिश्चाञ्जनेयो रुद्रमूर्त्तिर्मरुत्सुतः ।
अग्निगर्भो रामदूतो ब्रह्मास्त्रविनिवारकः ॥
एतैर्ङेऽन्तैः षडङ्गानि तथाऽङ्गुष्ठादिषु न्यसेत् ।

अथ ध्यानम् ।

तप्तकाञ्चनसंकाशं हृदये निहिताञ्जलिम् ।
किरीटिनं कुण्डलिनं ध्यायेद्वानरनायकम् ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

अयुतं प्रजपेन्मन्त्रं दशांशं जुहुयात् तिलैः ।
विप्रसन्तर्पणाद्यं तु प्राग्वत् सिद्धो भवेन्मनुः ॥

अथ काम्यानि ।

जितेन्द्रियो नक्तभोजी प्रत्येकं साष्टकं शतम् ।
जपित्वा क्षुद्ररोगेभ्यो मुच्यते दिवसत्रयात् ॥
भूतप्रेतपिशाचादिनाशायैवं समाचरेत् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

महारोगनिवृत्त्यै तु सहस्रं त्रिदिनं जपेत् ।
यताशनोऽयुतं नित्यं जपेद्ध्यायन् कपीश्वरम् ॥
राक्षसौघं विनिघ्नन्तमचिराज्जयति द्विषः ।
सुग्रीवेण समं रामं संदधानं स्मरन् कपिम् ॥
प्रजप्यायुतमात्रं तु सन्धिं कुर्याद्विरुद्धयोः ।
लङ्कादहन्तं तं ध्यायन्नयुतं प्रजपेन्मनुम् ॥
शत्रूणां प्रदहेद्ग्रामानचिरादेव साधकः ।
प्रयाणसमये ध्यायन् हनुमन्तं मनुं जपेत् ॥
यो याति सोऽचिरात् स्वेष्टं साधयित्वा गृहं व्रजेत् ।
यः कपीशं सदा गेहे पूजयेज्जपतत्परः ॥
आयुर्लक्ष्म्यौ प्रवर्त्तेते तस्य नश्यन्त्युपद्रवाः ।
शार्दूलतस्करादिभ्यो रक्षेन्मनुरयं स्मृतः ॥
प्रस्थानकाले चौरेभ्यो दुष्टसर्पादपि ध्रुवम् ।
पुच्छाकारे सुवसने लेखन्या कोकिलोत्थया ॥
अष्टगन्धैर्लिखेद्रूपं कपिराजस्य सुन्दरम् ।
तन्मध्येऽष्टादशार्णं तु शत्रूणामयुतं लिखेत् ॥
तेन मन्त्राभिजप्तेन शिरोबन्धेन भूमिपः ।
जयत्यरिगणं सर्वं दर्शनादेव निश्चितम् ॥
यद्वा जिगीषुर्नृपतिः पूर्वोक्तं लेखयेद्ध्वजे ।
ध्वजमादायोपरागे संस्पर्शान्मोक्षणावधि ॥
मान्त्रिकाज्जापयेत् पश्चाद्दशांशेन हुतं चरेत् ।
सर्षपैस्तिलसंमिश्रैः संस्कृते हव्यवाहने ॥
गजस्थं तं ध्वजं दृष्ट्वा पलायन्तेऽरयोऽचिरात् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

अथ मन्त्रान्तरं तत्रैवोक्तम् ।

अथान्यं संप्रवक्ष्यामि मन्त्रमष्टाक्षरं परम् ।
षड्दीर्घयुक्ता हृल्लेखा प्रणवेन च संपुटा ॥
अष्टार्णोऽयं हनुमतो मन्त्रराजः प्रकीर्त्तितः ।
षड्दीर्घयुक्तबीजेन षडङ्गविधिरीरितः ॥

अस्य ऋषिः श्रीरामः जगती छन्दो हनुमान् देवता ।

अथ ध्यानम् ।

बालार्काभं त्रिभुवनं क्षोभकान् सर्वराक्षसान् ।
नादेनैव त्रासयन्तं सुग्रीवादिकसेवितम् ॥
सुन्दरं रामचरणध्यानं ध्यायेत् समीरजम् ।

अस्य पुरश्चरणं द्वादशसहस्रजपः 'सर्वमस्य द्वादशार्णवदि'त्युक्तत्वात् ।

द्वादशार्णमन्त्रोऽपि तत्रैव ।

अथास्यान्यं प्रवक्ष्यामि द्वादशार्णं महामनुम् ।
हैाँ बीजं सम्यगुच्चार्य पूर्वोक्तं कूटपञ्चकम् ॥
हनुमते नमो मन्त्रो रामचन्द्रो मुनिर्मतः ।
जगती छन्द उद्दिष्टं हनुमान् देवता मतः ॥
बीजं तु पञ्चमं कूटं शक्तिराद्यं तु कूटकम् ।
षड्बीजैः प्रथमैर्न्यासः षडङ्गोऽस्य प्रकीर्त्तितः ॥

कूटपञ्चकं तु ।

आद्यन्ताकृतिवेदार्णा विन्दुरुद्रस्वरान्विताः ।
हनूमतस्त्वाद्यकूटमेतत् साधक उच्चरेत् ॥
प्रकृत्याकृतिवेदार्णा विन्दुरुद्रस्वरान्विताः ।
द्वितीयकूटमेतत् स्यादाद्यन्ताकृतिवर्णकाः ॥
विसर्गेन्दुस्वरोपेतास्तृतीयं कूटमुच्यते ।
आद्यन्तसिद्धाकृत्यब्धिवर्णैरीशस्वरान्वितैः ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

सानुस्वारैस्तुर्यकूटं साद्यः सौः पञ्चमं मतम् ।

अथ ध्यानपुरश्चरणे ।

ध्यानं पूर्वोक्तमेवास्य जपेदर्कसहस्रकम् ।
दशांशं जुहुयाद्व्रीहीन् पयोदध्याज्यसंयुतान् ॥

अथ मालामन्त्रस्तत्रैव ।

अथातः संप्रवक्ष्यामि मालामन्त्रं वदेद्ध्रुवम् ।
वज्रकाय वज्रतुण्ड वदेत् कपिलपिङ्गल ॥
ऊर्ध्वकेश महाबेति ल रक्तमुख कीर्त्तयेत् ।
तडिज्जिह्व महारौद्र दंष्ट्रोत्कटक हद्वयम् ॥
करालिने महा प्रोच्य दृढप्रति च हा वदेत् ।
हि लङ्केश्वर वेत्युक्त्वा धाय महा वदेत् परम् ॥
शेतुबन्धमहाशैलप्रवाह गगनेचर ।
एह्येहि भगवन् प्रोच्य महाबलपराक्रम ॥
भैरवाज्ञापय प्रोच्य एह्येहीति पदं वदेत् ।
महारौद्रपदं प्रोच्य दीर्घपुच्छेन वेष्टय ॥
वैरिणं भञ्जय द्वन्द्वं हुँ फड्बाणार्कवर्णवान् ।
मुन्याद्यर्चाप्रयोगादि सर्वं सूर्यार्णवन्मतम् ॥

अथ मन्त्रान्तरम् । (साधनसमुच्चये)

नमः सविन्दुमुद्धृत्य हनुमन्तं च ङेऽन्तकम् ।
रुद्रात्मकाय कवचमस्त्रं चेत्येकवर्णकः ॥
मन्त्रोऽयं हरिणा पूर्वं दत्तो गाण्डीवधन्विने ।
एतस्य साधनं कृत्वा रणे विजयमाप्तवान् ॥

मन्त्रान्तरम् ।

स्वबीजं पूर्वमुच्चार्य ङेऽन्तं पवननन्दनम् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वह्निजायावधिः प्रोक्तो मन्त्रोऽयं सुरपादपः ॥
षड्दीर्घभाजा बीजेन मन्त्रार्णैरङ्गकल्पना ।
स्वरैः काद्यैश्च पाद्यैश्च प्राणायामत्रयं चरेत् ॥
ध्यायेद्रणे हनूमन्तं कपिकोटिसमन्वितम् ।
धावन्तं रावणं जेतुं दृष्ट्वा सत्वरमुत्थितम् ॥
लक्ष्मणं च महावीरं पतितं रणभूतले ॥
गुरुक्रोधं समुत्पाद्य गृहीत्वा गुरुपर्वतम् ।
हाहाकारैः सदर्पैश्च कम्पयन्तं जगत्त्रयम् ॥
आब्रह्म च समाव्याप्य कृत्वा भीमकलेवरम् ।
पूजा तु वैष्णवे पीठे लक्षमेकं जपं चरेत् ॥
ततः सिद्धमनुर्मन्त्री साधयेत् सिद्धिमुत्तमाम् ।

तथा ।

ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय कृतनित्यक्रियो द्विजः ।
गत्वा नदीं ततः स्नात्वा तीर्थमावाह्य चाष्टधा ॥
मूलमन्त्रं ततो जप्त्वा सिञ्चेदादित्यसङ्ख्यया ।
संपूज्य हनुमन्तं षट्सहस्रं जपमाचरेत् ॥
एवं सप्तदिनान्ते च समायाति कपीश्वरः ।
रात्रौ त्रिभागशेषायां ददाति वरमीप्सितम् ॥
विद्यां वाऽपि धनं चापि राज्यं वा शत्रुनिग्रहम् ।
ददाति साधकेन्द्राय सत्यं सत्यं सुनिश्चितम् ॥

इति हनुमत्प्रकरणम् ।

अथ काममन्त्रः (शारदायाम्)

ब्रह्मा भूम्या समासीनः शान्तिविन्दुविभूषितः ।
बीजं मनोभुवः प्रोक्तं जगत्त्रितयमोहनम् ॥

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

ऋषिः संमोहनः प्रोक्तो गायत्रं छन्द ईरितम् ।
सर्वसंमोहनः साक्षाद्देवता मकरध्वजः ॥
बीजेन दीर्घयुक्तेन षडङ्गविधिरीरितः ।

अथ ध्यानम् ।

जपारुणं रत्नविभूषणाढ्यं
मीनध्वजं चारुकृताङ्गरागम् ।
कराम्बुजैरङ्कुशमिक्षुचापं
पुष्पास्त्रपाशौ दधतं भजामि ॥

अथ पुरश्चरणम् ।

लक्षत्रयं जपेन्मन्त्रं मधुरत्रयसंयुतैः ।
पुष्पैः किंशुकजैः फुल्लैर्जुहुयात् तद्दशांशतः ॥

अथ मन्त्रान्तरं तन्त्रान्तरे ।

मान्मथं बीजमुद्धृत्य ङेऽन्तं कामं समुच्चरेत् ।
हृदयान्तः षडर्णोऽयं जगत्संमोहनक्षमः ॥

अस्य मन्त्रस्य ऋष्यादिध्यानपर्यन्तं पूर्ववत् कार्यम् ।
पुरश्चरणे विशेषो यथा ।

वर्णलक्षं जपेन्मन्त्रं दशांशं मधुराप्लुतैः ।
पलाशकुसुमैर्होमं कुर्याद्वा चूतपल्लवैः ॥

इति काममन्त्रपुरश्चरणम् ।

बिभ्रत्यद्भुतभूतिभूतपवचोवैचित्र्यचित्रामृत-
स्रोतःशालिनि सन्निबन्धनसरित्संभेदमभ्यर्हितम् ।
नेपालेन्द्रनरेन्द्रनिर्मितपुरश्चर्यार्णवेऽस्मिन्नगात्
सद्युक्तिस्फुटमौक्तिकोत्कररुचोत्तुङ्गस्तरङ्गोऽष्टमः ॥

इति श्रीमन्महाराजाधिराजश्रीप्रतापसिंहसाहविरचिते पुरश्चर्यार्णवे गणेशादिमन्त्रपुरश्चरणविवेचनं नामाष्टमस्तरङ्गः ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

३३०२

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

वाल्मीकिविद्यापीठपुस्तकालयः

प्रत्यावर्तनतिथिः

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

3302

AUTHOR शाह, प्रताप सिंह

TITLE पुरश्चर्यार्णव

3302

सरस्वती महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय
MAHENDRA SANSKRIT UNIVERSITY

महेन्द्र संस्कृत विश्वविद्यालय
वाल्मीकि विद्यापीठ
पुस्तकालय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu